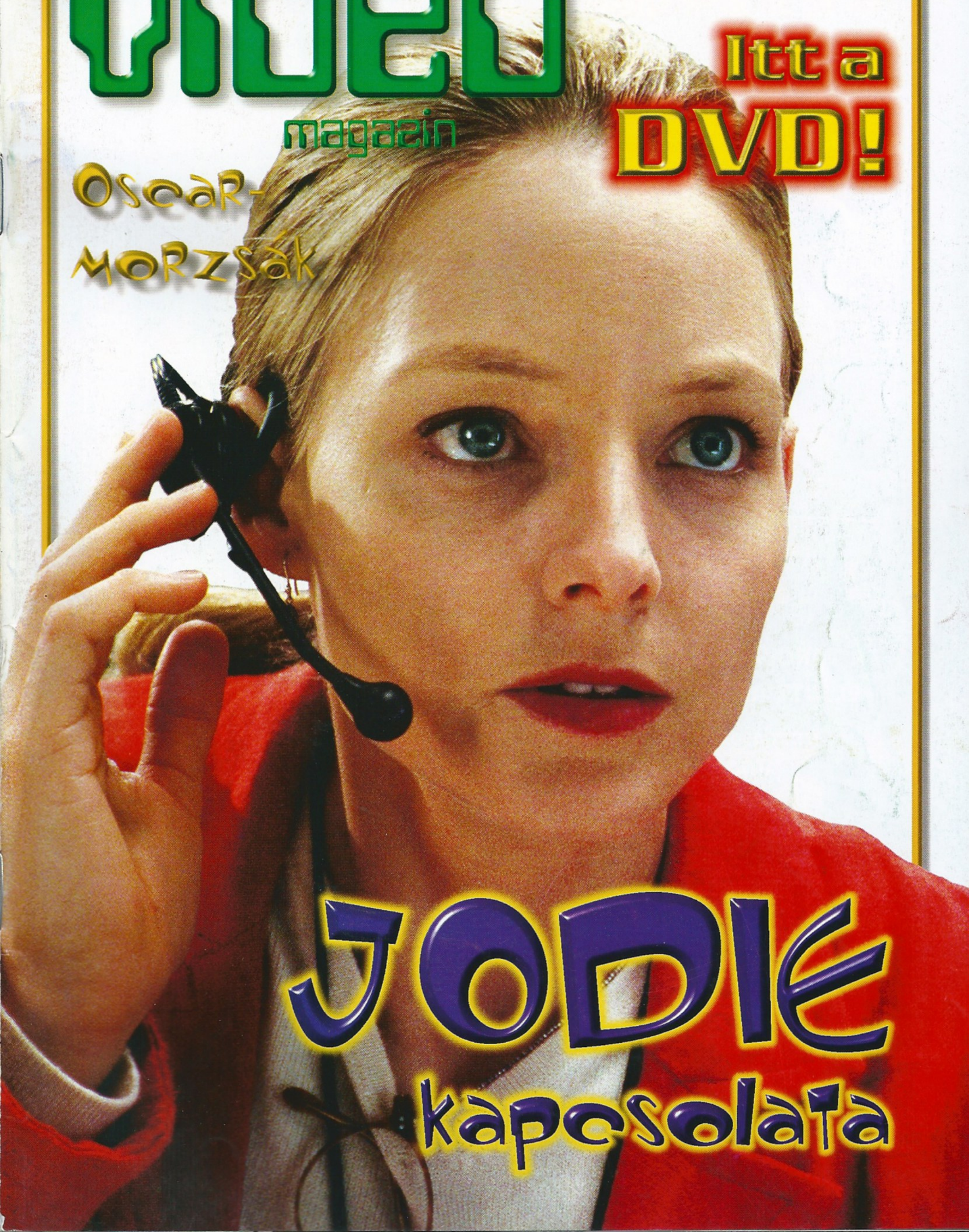
1998. MÁJUS

XIV. évf. 5. (130.) szám
Ára: 248 Ft

video
magazin

Oscar-morzsák

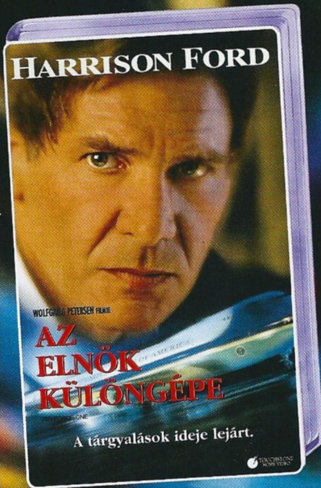
Itt a DVD!

JODIE kapcsolata

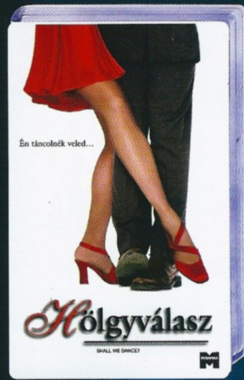
MÁJUS 28.

videopremier

AZ ELNÖK KÜLÖNGÉPE

©BUENA VISTA HOME ENTERTAINMENT, INC.

©BUENA VISTA HOME ENTERTAINMENT, INC.

J Á T É K

"A TÁRGYALÁSOK IDEJE LEJÁRT. ELJÖTT AZ UTAZÁSOK IDEJE!"

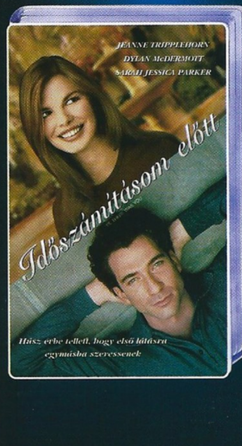
MOST 400.000 FORINT ÉRTÉKŰ UTAZÁST NYERHET.

SIESSEN A KEDVENC TÉKÁJÁBA, MERT KETYEGNEK AZ ÓRÁK IS!

JORGOS TRAVEL

Club España

Jumbo Holidays

©SUMMIT ENTERTAINMENT INC.

D Í J A K :

- **1db 400.000 forint értékű utazási csekk**
- **5 db valódi "ELNÖK KÖLÜNGÉPE" karóra**

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

SORSOLÁS 1998. JÚLIUS 16-ÁN, A SORSOLÁS HELYE: INTERCOM RT. 1145 BP., BÁCSKAI U. 28 - 36.
A NYERTESEKET POSTÁN ÉRTESÍTJÜK AZ AKCIÓ SZERVEZÉSÉBEN RÉSZT VEVŐ CÉGEK DOLGOZÓI A JÁTÉKBAN NEM VEHETNEK RÉSZT.

INTERCOM

Forgalmazza: InterCom Rt. 1145 Bp. Bácskai utca 28-36.
Tel: 467-1-467, 467-1400 Fax: 252-2736 E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

A video magazin TARTALMÁBÓL

Kedves Olvasó!

Forradalmi változást él át a videóvilág, s e változásnak Magyarországon is tanúi lehetünk. E hónap, vagyis 1998 májusa mérföldkőnek számít majd a hazai videózás történetében is, hiszen nemcsak csúcsminőségű DVD-lejátszók jelennek meg a honi üzletekben, hanem mellettük hamarosan tucatszámra lesznek kaphatók a magyar feliratos, ősztől pedig a magyar szinkronhanggal élvezhető kis képlemezek, a legnépszerűbb amerikai sztárfilmekkel. Természetesen túlzás lenne azt állítani, hogy az új technikai csoda egyik napról a másikra háttérbe szorítja majd a VHS-rendszert, de a digitális kép- és hangrögzítés előnyeit minden bizonnyal egyre többen kívánják majd élvezni. A DVD nagyságrenddel jobb kép- és hangminőséggel ajándékozza meg a filmbarátot, így ugyanaz az alkotás egész más élményt nyújt a „digitális videózónak". Új lendületet vehet a házimozizás, s hamarosan otthonunkba varázsolhatjuk a mozi élményét. Tudom, mindez nemcsak vágyak kérdése, nagyon is attól függ, anyagi lehetőségeink megengedik-e számunkra a szórakozás magasabb minőségét. Ráadásul azt is fel kell mérnünk, vajon nappalink elég tágas-e ahhoz, hogy a maga teljességében élvezhessük a DVD kínálta előnyökkel a házimozizást, el tudjuk-e egyáltalán helyezni a hangfalakat, hogy körülöleljen bennünket a surround hangzás. Az idei hazai DVD-lejátszó és -lemezkínálatról természetesen olvashat számunkban, s figyelmünket a jövőben is rajta tartjuk a digitális videózás érdekes hazai és külföldi eseményein, miközben nem feledkezünk meg a videóséletet még jó ideig meghatározó VHS-világról sem.

1998 májusában, a magyarországi videózás forradalmi változásának hónapjában

Falus Tamás

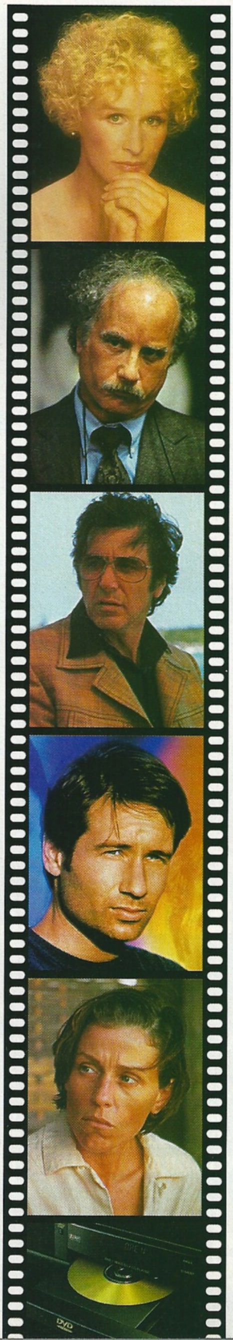
Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1114 Budapest XI., Eszék u. 9–11.
Tel./fax: 361-3859
E-mail: video@irisz.hu

Kiadja a Video Magazin Kft. • Felelős kiadó: Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés: MULTIMIX Kft.

Nyomás:
SZIKRA LAPNYOMDA RT.
1133 Budapest, Visegrádi u. 116.
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné vezérigazgató

Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok, valamint az alternatív terjesztők. • Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1., levélcím: 1900 Budapest, Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Hírlap-előfizetési és Elektronikus Postaigazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

A címlapon: Jodie Foster
Fotók: 13–15. oldal: Szabó Róbert, Romvári György, Bendiner Zoltán, Róka László
65. oldal: Oscar-kép: FEB–Reuters

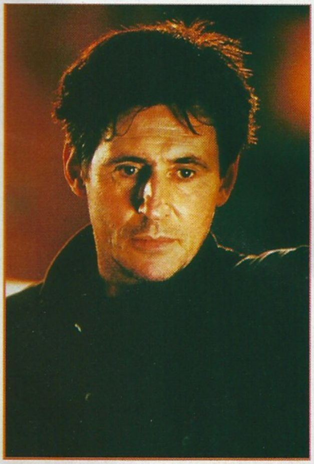
Dreher BEERS 1854
A VILÁG LEGNAGYOBB ROCK & ROLL BULIJA!
AZ ÉV KONCERT-JE: NÉGY ÓRA IGAZI ROCK & ROLL!
BÜSZKÉN BEMUTATJA:
A HÁROM LEGENDA:
CHUCK BERRY
JERRY LEE LEWIS
LITTLE RICHARD
1998. JÚLIUS 26, KISSTADION, 18 ÓRA
Kempinski Hotel Corvinus Budapest
The Diamond of Budapest
Juventus
PESTI EST
T és Társa
mai nap
JEGYEK ELŐVÉTELBEN KAPHATÓK A TICKET EXPRESS JEGYIRODÁKBAN, A NYUGATINÁL
(VI. JÓKAI U. 40. T.:153-0692), A KÖRÚT-BAROSS U. SARKÁN (VIII. JÓZSEF KRT. 50. T.: 334-0369).
TICKET EXPRESS AZ INTERNETEN: WWW.TICKETEXPRESS.HU
A TICKET EXPRESS HIVATALOS INTERNET SZOLGÁLTATÓJA A DATANET.
DataNet
Magyar Narancs
Dreher BEERS
AMIRE BÜSZKÉK LEHETÜNK.

Sztárözön

magyarázta. *„A Harvard Egyetem tanulmánya szerint 5 millió HIV-fertőzött él Indiában, és tíz éven belül számuk megkétszereződik."* Ezért tibeti aktivisták közreműködésével AIDS-ellenes program beindításában segédkezett, mely a felvilágosításon túl felvállalja a betegek támogatását és a segélyező szervezetek működéséhez szükséges anyagi források felkutatását is.

BYRNE, A PAP

Szokatlan szerepkörben mutatkozik be **Gabriel Byrne** készülő filmjében, a *Toby's Story* című thrillerben, mely *Az ördögűző*-filmekhez hasonlít, és bővelkedik természetfeletti elemekben. A történet másik főszereplője, **Patricia Arquette** egy ateista bostoni nőt játszik, akinek egy napon megmagyarázhatatlan jelenései támadnak. Ezért a Vatikán elküldi egy papját (Byrne), hogy derítse ki, vajon mi állhat a látomások hátterében. Gabriel Byrne-t idehaza videón legközelebb **Bille August** filmjében, *A hó hatalmá*ban láthatjuk, s már fut a mozikban *A vasálarcos,* melyben ő D'Artagnan.

A VAD ÉS ROMANTIKUS WILL SMITH

Keringenek a pletykák a *Men In Black*, sőt még *A függetlenség napja* folytatásáról is, s ha egyszer zöld utat kapnak, jó eséllyel kaphat majd szerepet bennük az „első részek" sztárja, **Will Smith** is. Ám addig sem unatkozik, míg a bizonytalan tervek világos körvonalat nem öltenek. Szerepet kapott például a **Barry Sonnenfeld** rendező nevével fémjelzett *The Wild, Wild West* című, meghatározhatatlan műfajú produkcióban, mely az 1965–69 között készült népszerű tévésorozat filmváltozata lesz – többek között **Kenneth Branagh** és **Kevin Kline** részvételével. A vadulás után pedig első igazi romantikus-szerelmes vígjátékát, az *Anything For You*t forgatja nem kisebb sztár, mint **Whitney Houston** oldalán.

TRAVOLTA, AZ ÜGYNÖK?

A *Grease* bemutatójának huszadik évfordulója kapcsán a filmet nagy sikerrel tűzték műsorra az amerikai mozik, a főszereplő **John Travolta** azonban már inkább a jövőbe tekint. Legújabb filmje, a *Primary Colors* is sikeres, és nemrégiben sejtelmesen arra utalt, hogy esetleg közös filmet forgat feleségével, **Kelly Preston**nal. A leginkább szóba jöhető jelölt a *The General's Daughter* című bűnügyi történet egy beépített ügynök nyomozásáról, akit egy tábornok lánya ellen elkövetett erőszak és gyilkosság felderítésére küldenek a katonai támaszpontra. (A digitálisan felújított Grease magyarországi mozipremierje várhatóan szeptember 24-én lesz.)

GERE AIDS-PROGRAMJA INDIÁBAN

Richard Gere, a filmjei mellett buddhista vallásáról is ismert sztár ráérő idejében gyakran folytat karitatív tevékenységet – nemrégiben történetesen Indiában. *„Azért, mert itt különösen kritikus a helyzet"* –

BANDERAS AZ OPERÁBAN

Antonio Banderas nemcsak a közönség kegyeit nyerte el az *Evita* filmmusical Che szerepében. A zeneszerző **Andrew Lloyd Webber** is meggyőzőnek találhatta alakítását, és nem utolsósorban énektudását. Olyannyira, hogy *Az operaház fantomja* tervezett filmváltozatában őt szeretné látni a főszerepben, és ilyen irányú javaslatával már meg is kereste a Warner stúdiót. A spanyol sztár nyilván nem utasítja majd vissza a hízelgő ajánlatot, ám addig is első rendezői filmjére, a *Crazy in Alabamá*ra összpontosít, amelyben felesége, **Melanie Griffith** játssza a főszerepet.

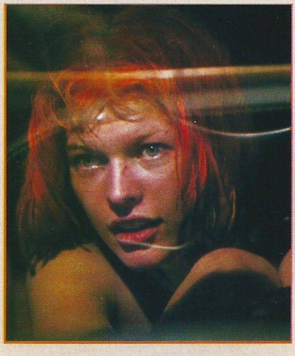
MCCONAUGHEY KASZKADŐR LESZ

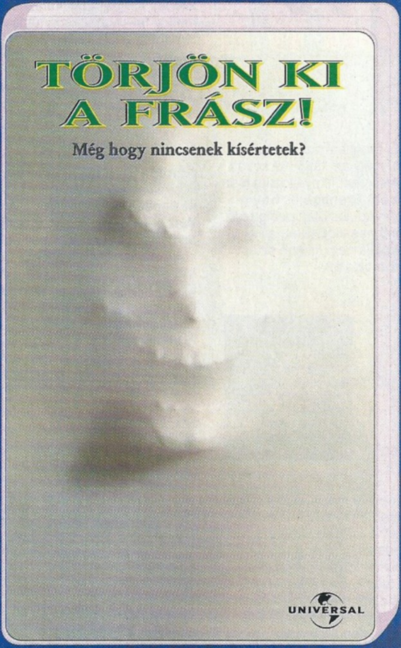
Hollywoodi híresztelések szerint kevés választja el **Matthew McConaughey**t, hogy aláírja a szerződést a *Pure Evel* című film főszerepére. A film **Evel Knievel**, a vakmerőségéről ismert kaszkadőr életét dolgozza fel, és főleg **Knievel** hetvenes évekbeli karrierjéről, a hírnévhez vezető útról, mintsem a lélegzetelállító, életveszélyes mutatványokról szól majd. Állítólag már be is mutatták Knievelnek az egyre felkapottabb sztárt, aki nagyon várja, hogy eljátszhassa a nem mindennapi embert.

MILLA DRÁMAI SZEREPBEN

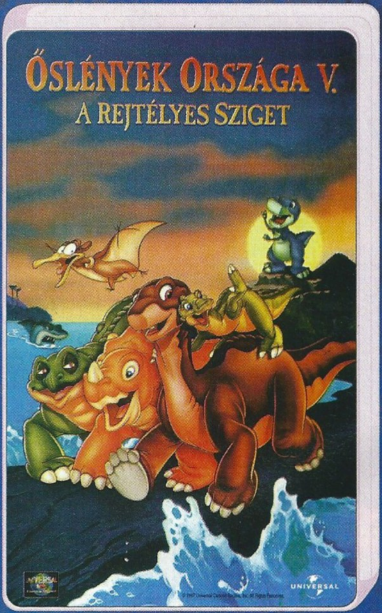
Ha hinni lehet a híreszteléseknek, **Milla Jovovich**, *Az ötödik elem* sztárja komoly erőpróba előtt áll. Nem kisebb feladatot szán neki **Luc Besson** rendező, mint Jeanne d'Arc megformálását tervezett új filmjében. A Gaumont égisze alatt készülő produkció forgatása talán már idén megkezdődik Franciaországban, ám részletek egyelőre nem szivárogtak ki. Mint ahogy az is csak félhivatalos pletyka, hogy Besson és a 21 éves Milla hamarosan összeházasodnak. Ami jóval biztosabb a modell-énekesnő-színésznővel kapcsolatban, hogy már az idén az amerikai mozikba kerül **Spike Lee** *He Got Game* című filmje, melyben Milla **Denzel Washington** és **Ray Allen** partnereként tűnik fel.

[MÁJUS 12-től a videotékákban]

[MÉG, HOGY
NINCSENEK KÍSÉRTETEK?]

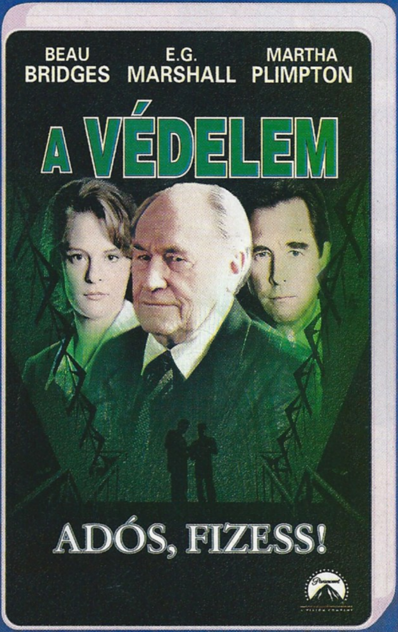
[A REJTÉLYES SZIGET...]

UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT. CIC Paramount UNIVERSAL

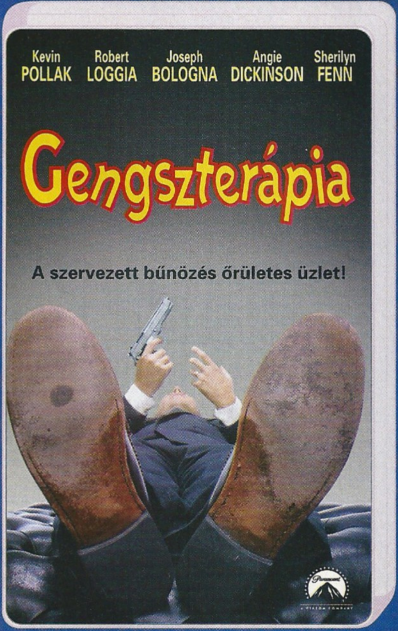
< UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HŰVÖSVÖLGYI ÚT 54. Tel.: 394-0007, Fax: 274-2177 >

VIDEO CSÚCSON

[MÁJUS 26-tól a videotékákban]

[AZ ÁRTATLANSÁG VÉLELME...]

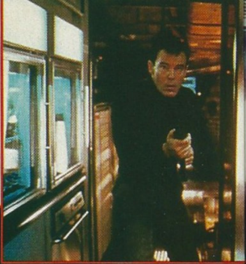
[A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ŐRÜLETES ÜZLET!]

UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT. · CIC · Paramount · UNIVERSAL

< UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HŰVÖSVÖLGYI ÚT 54. Tel.: 394-0007, Fax: 274-2177 >

GAIL GATZ producer *Harrison Ford*ról és a gonosz Korzsunovot alakító *Gary Oldman*ről:
„A két rendkívül intelligens színész két kivételesen okos figurát játszik, akik egymástól gyökeresen eltérő nézeteket vallanak, s akik szellemileg és fizikailag egyaránt megküzdenek egymással. Nemcsak a színészek, de maguk a figurák is igen erőteljes egyéniségek, ami lehetővé teszi számukra, hogy kibontakoztassák valódi erejüket. Ez tartja lendületben a filmet az első kockától az utolsóig."

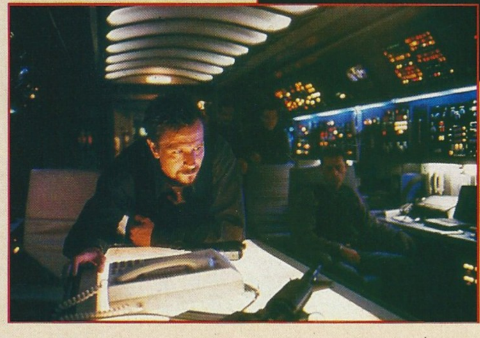

Az elnök

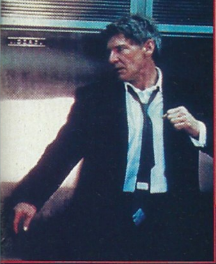

WOLFGANG PETERSEN,
aki korábban *A tengeralattjáró*, a *Célkeresztben* és *A vírus* direktora volt, így jellemzi legújabb munkáját:
„A film sztorija egy életszerű alaphelyzetből bontakozik ki, majd – ahogy az a legtöbb filmemre jellemző – azáltal teremt izgalmat, hogy továbbgondolja a realitást, úgymond rálicitál a valóságra.
A nemzetközi terrorizmus létét, bármennyire sajnálatos is, elfogadtuk, mint a modern világ velejáróját, és szükségképpen teret engedtünk számára a művészetben is.
Az effajta terrorcselekmények azonban az esetek nagy részében az élet egy szűk területét érintik csupán, és hatásukat tekintve is igen korlátozottak.
Mi most olyan alaphelyzetet teremtettünk, melyben egy terroristaakció sikere az egész világot érintő, beláthatatlan következményekkel járhat."

Egy terroristacsoport tagjai eltérítik az Egyesült Államok elnökének repülőgépét, az Air Force One-t, hogy a túszok életéért cserébe kiszabadítsanak fogságából egy orosz tábornokot, aki ha szabadul, kegyetlenkedései révén emberek százezreit pusztíthatja el. Feláldozza-e lányát és feleségét az elnök a világ megmentése érdekében? Az elnök titokban marad fenn a repülőn, ő lesz az egyetlen ember, aki a terroristákat megfékezheti. Hatalmas dilemma előtt áll, hiszen egyszerre magánember és politikus. A családja esett fogságba, ugyanakkor határozottan kell kiállnia a terrorizmus ellen is.

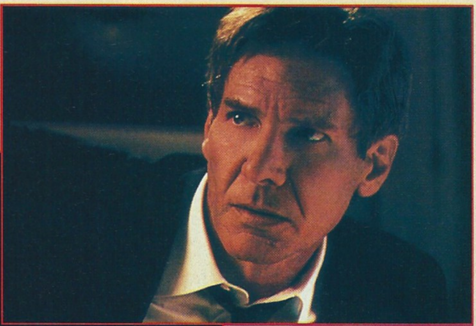

RON SCONYERS,
az amerikai légierő tábornokának szavai, akinek sokat köszönhet a stáb:
„Számos alkalommal kaptunk felkérést filmes szakemberektől. Igyekszünk minden kérésnek eleget tenni, alaposan kielemezve az adott problémát, mert úgy véljük, nagyon fontos, hogy a legapróbb mozzanatig minden a lehető leghitelesebb legyen.
Az elnök különgépe ebből a szempontból kivételnek számít: mi kerestük fel külön a producereket, hogy felajánljuk a légierő támogatását.
Mivel ezt a filmet hivatalosan is jóváhagyták, támaszpontjainkat és felszerelésünket olyan mértékben vehették igénybe a film készítői, ami normális esetben nem jár Hollywoodnak."

WOLFGANG PETERSEN: rendező

„Ez az elnök a tettek embere. Meggyőződésem, hogy Harrison Ford az egyetlen, aki intelligenciája és ereje – lelki és fizikai értelemben egyaránt – alkalmassá tesz a szerep megformálására."

HARRISON FORD így látja szerepét:
„A elnök súlyos politikai döntés meghozatalára kényszerül. Azzal, hogy élete legszemélyesebb része, családja sorsa forog kockán, eddig sziklaszilárdnak hitt politikai meggyőzése most, ebben a drámai helíyzetben súlyos próba elé kerül. Ráadásul saját életét is kockáztatnia kell családja és az eltérített gép fedélzetén lévő többi túsz szabadságának biztosítása érdekében. Az általa betöltött hivatal pedig akkora hatalommal jár, hogy ha rosszul dönt, az egész világ sorsát veszélyezteti. A szerepben azt találtam a legérdekesebbnek, hogy rádöbbenti az embert, milyen hihetetlen felelősség is hárul az elnökre; hogy egyetlen pillanat sincs az életében, amikor saját érdeke megelőzné az ország érdekeit. A legmegkapóbb számomra mégis az, hogy noha a film súlyos erkölcsi problémákat feszeget, maga a történet, amit elmesél, nemcsak lebilincselően izgalmas, de katartikus élményt is nyújt a nézőnek."

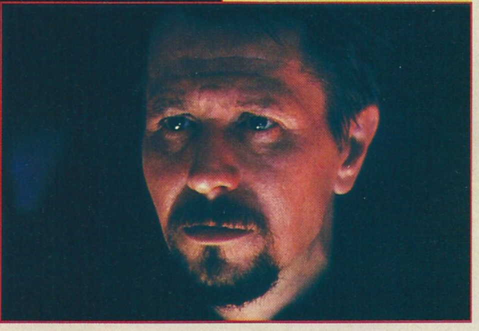

különgépe

WILLIAM SANDELL látványtervezőnek nem volt könnyű dolga:
„A 747-est háromszintesre és minden részletét életnagyságúra terveztük meg. Annak ellenére, hogy megkaptuk az összes hivatalos fényképet, és hozzáférhettünk a magazinokban és a napilapokban megjelent valamennyi fotóhoz, rajzolók segítségével dolgoztunk. Az előkészítő munkálatoknál azután szinte isteni áldásként jött a lehetőség, hogy megtekinthettük az Air Force One fedélzetét. A gép belsejének kialakításakor elsősorban azt tartottuk szem előtt, hogy a helyszín minden részletében visszaadja a forgatókönyv hangulatát: hideg kékek és szürkék a felső szintre, az elnöki hivatal helyiségeibe, és rejtelmes, baljós fények, árnyalatok az alsó szintre."

ART-FILM

BOLDOG LOVAK

A fiúk Szentesről elindulnak Pestre egy kocsival, ami útközben lerobban, így vonattal folytatják az utazást. Budapesten alaposan körülnéznek, majd elmennek az Ecseri piacra, ahol vesznek egy Trabantot. Ezzel indulnak vissza Szentesre. Közben mindegyikük a boldogságról elmélkedik, amely mindenkinek mást jelent. Van, akit a lovaglás, mást a kertészkedés és olyan is, akit a házasélet tesz boldoggá.

Színes magyar szatíra (76 perc)
Főszereplők: Szőke András, Badár Sándor
Rendezte: Szőke András

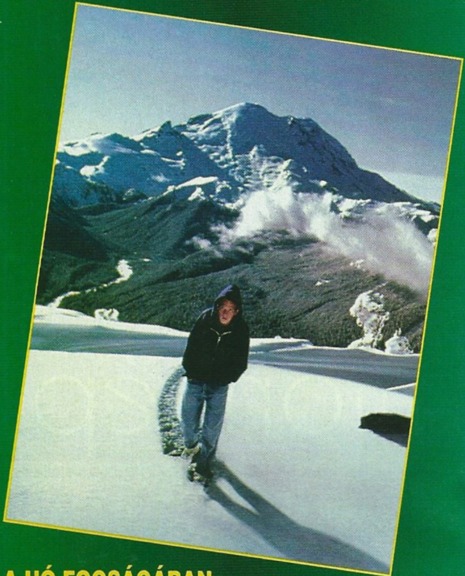
MEGJELENÉS: MÁJUS 13.

A CSÓK ÍZE
(The Price of Kissing)

A csinos és belevaló Renee szakít barátjával. Flörtölni kezd Larryvel, akinek már van egy barátnője. A két barátnő nem is sejti, hogy a fiú megosztja velük ágyát. Mindhárman egy zenés mulatóban dolgoznak. Itt találkozik Renee Billyvel, aki azonnal szerelmes lesz belé, ám a lány számára nem sokat jelent. Renee csak akkor ébred rá, hogy amit keresett, mindvégig az orra előtt volt, amikor Larry elutazik és a távollétével keletkezett űrt senki más nem képes betölteni.

Színes, szinkronizált amerikai vígjáték (89 perc)
Főszereplők: Nicole Eggert, Jon Seda
Rendezte: Vincent DiPersio

A HÓ FOGSÁGÁBAN
(Snowboard)

Jim és Jennifer öthónapos kisfiukkal ezermérföldes autóútra indulnak, hogy részt vegyenek egy családi temetésen. Mivel állandó hóviharok dúlnak, a hatóságok lezárják a főutat. Így a család kerülő úton indul tovább, azonban hamarosan elakadnak, s a hó csapdájába kerülnek. Iszonyatos küzdelmet folytatnak a természet erőivel szemben. Az egyetlen, ami életben tartja őket: kölcsönös hitük egymásban.

Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm (90 perc)
Főszereplők: Neil Patrick Harris, Kelli Williams
Rendezte: Christian Duguay

MEGJELENÉS: MÁJUS 6.

MEGJELENÉS: MÁJUS 13.

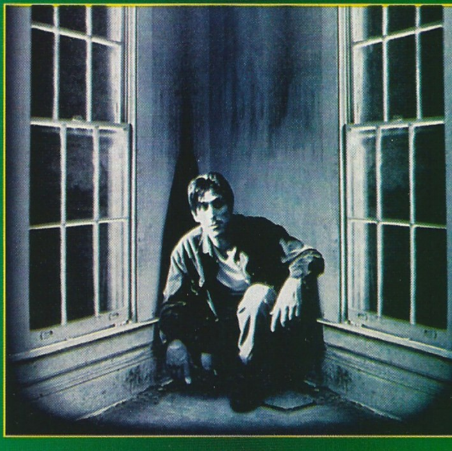

VESZETT HAJSZA
(Jailbreak)

Susan egymaga vág neki, hogy átautózva az országutat eljusson Los Angelesből New Yorkba. Nem sejti, hogy élete hamarosan rémálommá válik. Először az autóját lopják el, majd egy bolti lopással vádolják és emiatt letartóztatják. A börtönben a seriff fia inzultálja, Susan pedig védekezés közben véletlenül a fiú halálát okozza. Az egyik bűnöző, Coley kihasználva az alkalmat, megszerzi a kulcsokat és Susannal együtt megszökik. A nő telefonon felhívja a seriffet és próbálja elmagyarázni a történteket, ám rá kell jönnie, hogy soha nem fognak hinni neki.
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm (91 perc)
Főszereplők: Ally Sheedy, David Carradine
Rendezte: Victoria Muspratt

ISTEN MAGÁNYOS EMBERE

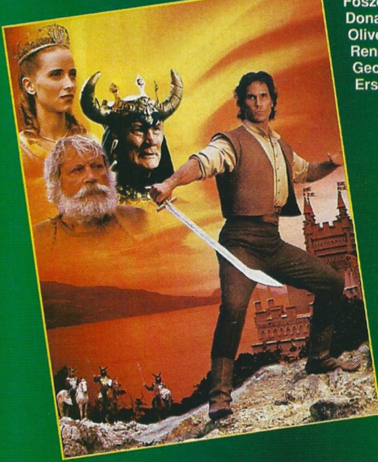
Ernest napjai tartalmatlanul telnek. Magányossága miatt sokat gyötrődik. Az öngyilkosságtól csak az tartja vissza, hogy találkozik Christiane-nel, a 14 éves lánnyal, aki sokat szenved mostohaapjától. A lány odaköltözik Ernesthez és személyében a fiú végre társra lel. Ernest elhatározza, hogy megpróbál segíteni Christiane kishúgán, akit egy pedofil férfi terrorizál. Miután rájön, hogy egy pornófilm készítése közben megölték a kislányt, a bosszúvágytól fűtött Ernest döntő elhatározásra jut...

Színes, szinkronizált amerikai játékfilm (96 perc)
Főszereplők: Michael Wyle, Heather McComb
Rendezte: Francis Von Zerneck

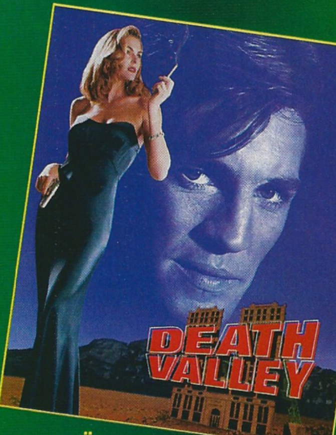
MARCO POLO

Velence – XIII. század, A kalandvágyó Marco Polo elhagyja szülővárosát, hogy eltűnt apja nyomára bukkanjon. Útja során csodálatos vidékeket jár be és számos érdekes figurával találkozik. Öccsével csatlakoznak egy tevekaravánhoz, mely a Szentföldre tart. Onnan Kína felé indulnak tovább, ám Örményország ősi földjén a félelmetes Belzebub katonái állják útjukat. Marco és kis csapata nem kerülheti el az összecsapást az ördöggel cimboráló Belzebubbal...
Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm (93 perc)

Főszereplők:
Donald Diamont,
Oliver Reed
Rendezte:
George
Erschbamer

MEGJELENÉS: MÁJUS 20.

BOLONDOK VÖLGYE
(Death Valley)

A kegyetlen Las Vegas-i telekspekuláns, Fred Colbert nem riad vissza semmitől, hogy felépíthesse a világ legnagyobb szállodáját. Bérgyilkosokat küld, hogy eltávolítsák az útjában álló üzletembert és annak feleségét, a szexi Caroline-t. Azonban a nehézfiúk hibáznak és Caroline életben marad. A nőnek a Las Vegas-i sivatag poklában kell az életéért futnia. Nem bízhat meg volt szeretőjében és férje üzleti partnerében, Colinban sem, akinek feltehetően kapcsolata van a maffiával. A hajtóvadászat folytatódik és egyre több őrült figura bukkan fel.
Színes, szinkronizált amerikai vígjáték (89 perc)
Főszereplők: Eric Roberts, Angus Macfadyen
Rendezte: Carl Colpaert

A MA KEDVENCEI ÉS A TEGNAP SLÁGEREI

Rendezte:

JANISCH ATTILA

Ha valaki ismeri *Hitchcock* feszültségteremtő eszközeit, és hozzáadja a szlovák rendező, *Martin Schulik A kertben* (1995) című filmjének vidéki kertjét, akkor eljut *A másik parthoz*, *Janisch Attila* 1983-as diplomafilmjéhez, melyet az idei filmszemle alatt a többi vizsgafilmjével együtt vetített a Duna Televízió. 1985: a német ZDF megbízásából készült *Lélegzetvisszafojtva* az első nagy játékfilm, 1991: *Árnyék a havon* a második. A kettő között ugyanúgy hat év telt el, mint amennyit a soron következő alkotásra várni kellett. Ez pedig a *Hosszú alkony*, mely 1997-ben a Magyar Filmszemle fődíjas alkotása lett. A megcélzott műfaj egyre letisztultabb: a szelíd horror. A tekintélyes Variety című amerikai szaklap kritikusa szerint egyszerűen ***„esélytelen a tökéletesen felépített történettel, a képileg hibátlan beállításokkal, az érzékenyen megválasztott zenével és a sztori pengeélén precízen egyensúlyozó rendezéssel szemben... Az idős régésznő (Törőcsik Mari) visszaútja az emlékeket idéző izolált színhelyre olyan, mint a Twilight Zone (Szürkületi zóna) magyar epizódja."***

A minap Balázs Béla-díjjal kitüntetett *Janisch Attilától* a *Hosszú alkony* című filmje videópremierje kapcsán kértünk interjút.

– Azt mondják, filmjeiben szereti alkalmazni a hitchcocki horrorisztikus, feszültségkeltő elemeket, s többek véleménye, hogy ennek megfelelően kellőképp nyomasztó lett a Hosszú alkony!

– A nyomasztó és a horror két különböző dolog. Talán annyiban mégis közös, hogy a horrorban fontos hatáskeltő elem a szorongás, amit nyomasztónak érzel. A szorongás lényege az, hogy nem tudod meghatározni a tárgyát. Nem mindig vagy tisztában azzal, honnan jön a veszély, vagy ha igen, nem tudod megmondani, milyen módon, milyen formában. A szorongás érzésének ezt a tulajdonságát, ezt a megnevezhetetlenséget tudja használni a horror, amennyiben a műfaj alapvető dramaturgiai eszköze az ismeretlenbe vetettség. Nem tudom, miért vonzódom ehhez a műfajhoz. Talán gyermekkori olvasmányaim révén, amelyek nagyon erősen hatottak rám, így *Poe, Dickens, Stevenson* művei. Mindig azok a filmek, olvasmányok foglalkoztattak és hatottak rám, amelyek középpontjában valamilyen megfejthetetlennek látszó titok állt. Kamaszkoromban mohón próbáltam e titkoknak a végére járni, feltörni a burkokat és megismerni a lényegüket. De a kísérletek többnyire kudarccal végződtek. Az igazi titkok ellenálltak. Sokáig tartott, amíg megértettem, hogy a bennünk lévő és a bennünket körülvevő titkokhoz fűződő viszonyunk lényege, hogy ne próbáljunk mindent megérteni, kimondhatatlan szavakba foglalni, mert talán így közelebb jutunk valamifajta megvilágosodáshoz – ahogy a zen koanok paradoxonai által. Ha megfejted a titkot, mint a filmben, és nem elégszel meg azzal, hogy érzed a titkot, lehet, hogy egy út végére jutsz, ahonnan már nem tudsz továbblépni. Én azokat a titkokat szeretem, amelyeket nem kell vagy nem lehet megfejteni.

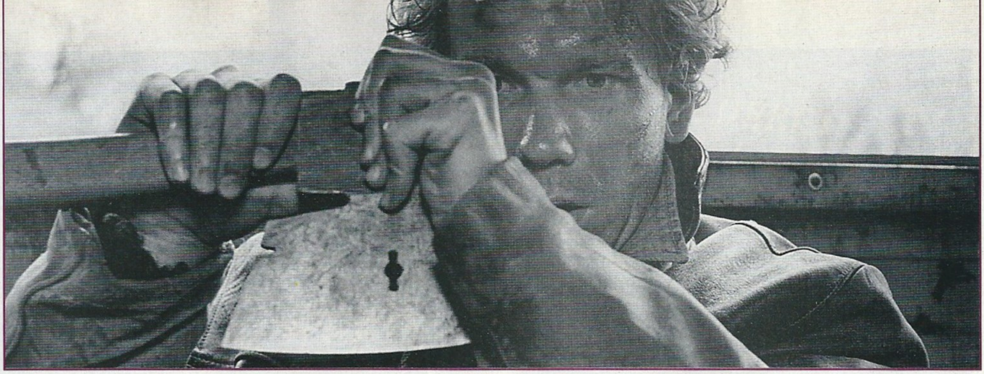
Alkotás közben

– Művészfilm vagy közönségfilm? Horror vagy nem horror? Gyakran merülnek fel ezek a kérdések műveivel kapcsolatban. Valamennyi munkájában elszórtan jelen vannak horrorisztikus elemek: lecsapó balta, veszélyérzet, furcsa tekintetek, fojtott hangulat. Az azért mégis különös, hogy horrorfesztiválokra hívnak meg egy olyan szelíd filmet, mint a Hosszú alkony, melyben egyedül az érzés az, amely a műfajt idézi. Vagy ez is egy olyan titok, amelyet jobb nem megfejteni?

– Hogy ez mennyire művészfilm? Idehaza mindenki azt mondta, ez művészfilm, máshol nem mindenki vélte így. Általában horrorként értékelték. Az alaptéma eléggé behatárolt, miután *Shirley Jackson,* akinek *The Bus* című novelláját megfilmesítettük, eredetileg horrorszerző. Ami engem illet, már a főiskolán is ez a műfaj érdekelt. Barátommal, *Forgách András*sal, aki a történeteimet írja, ebben a műfajban próbáltunk tevékenykedni. Már az első nagyjátékfilmemet, az *Árnyék a havon*t sem társadalmi drámának szántam, de abban kétségkívül nincs meg a meglepetésnek az a fajta mechanizmusa... Kiszorítottuk a filmből vagy nem tudtuk eléggé beemelni, s ettől el is mozdult műfajából. Azt a filmet is elküldtük különböző műfaji fesztiválok előválogatására, de nem hívták meg. A *Hosszú alkony*t viszont igen, ami visszaigazolta, hogy e film valamilyen módon érintkezik a horrorral, még ha nem is azokon a csatornákon, amelyeket a kemény horrorfilmeknél megszoktunk. Az, hogy ezzel a filmmel eljutottunk Sitgesbe és Brüsszelbe, egy-egy horrorfilmfesztiválra, kisebbfajta elégtétel a számomra. Mégpedig azért, mert ez azt bizonyítja, hogy mégsem csak művészfilm, még akkor sem, ha esetleg „halkabb"

– Egy alkalommal elárulta: nem tartja magát filmrendezőnek. Hogyan érti ezt?

– Abban az értelemben valóban nem tartom magam rendezőnek, hogy valamilyen külső kényszer hatására állandóan filmeket kellene csinálnom. Illetve az életem mégiscsak ekörül forog. De csak olyankor készítek filmet, ha elég erős, szinte fájdalmasan ellenállhatatlan vágyat érzek magamban arra, hogy egy bizonyos történetet elmondjak. Ha rám bíznak egy akármilyen témát, hogy mint profi oldjam meg, nem igazán szokott sikerülni. De csak azt tudom a magam számára is elfogadhatóan megoldani, ami a legszemélyesebben a sejtjeimig áthatott. Csak

Miroslaw Baka az Árnyék a havon című filmben

Árnyék a havon (Bajii Zófia)

az ilyen történetet tudom én is – a kölcsönösség elve alapján – áthatni annyira, hogy végül is azt mondhassam rá: ez az enyém.

– Ha valaki egymás után megnézi az összes alkotását – ahogy erre az idei filmszemle alatt a televízió révén lehetőség is nyílt –, úgy a különböző munkái között ismétlődéseket, tudatos összefüggéseket vél felfedezni. Mintha egymás folytatási lennének. Például a Ziziben (1982) megvillan a nemi erőszak lehetősége, ami A másik partban (1983) ténylegesen megtörténik. Vagy szinte mindegyik filmben van nagytotál tájban, kihalt úton közlekedő ócska, lerobbant jármű. Az is feltűnő, hogy egy kivételével mindegyik filmjét Forgách Andrással készítette. Miért ennyire szoros a munkakapcsolatuk?

– Mert kellőképpen megértjük egymást, de ugyanakkor különbözünk is! Ez a két dolog feltétele annak, hogy együtt tudjunk dolgozni. Ha mindenben egyetértünk, az unalmas, akkor nincs kontroll, nincs előrevivő erő. Ha meg semmiben, akkor nincs közös út. Tehát ez, ebben a keverékben, amit mi alkotunk, nagyon jó arányban van. Nem tartom önmagamat jó írónak, és nem szeretem megrendezni azt az anyagot, amelyet én írok. Bizonyos jeleneteket jól meg tudok írni, de amikor a szereplők közvetlenül szólalnak meg, azt András tudja jobban. Andrással huszonhárom éve vagyunk barátok. Mivel most leszek 41 éves, életem több mint fele óta jól ismerjük egymást. Akkor találkoztunk, amikor még Kecskeméten laktam, és ő dramaturg volt az ottani színházban. A moziüzemi vállalatnál dolgoztam, és az első keresetemből vettem egy super 8-as kamerát. Különböző filmklubok működtek abban az időben, és az összes filmet megnéztem, amit csak lehetett. Akkor még újdonságnak számítottak itthon a nagy klasszikusok: másfél év alatt valamennyi, idehaza elérhető filmjüket láttam. Irtózatos mennyiségű filmet néztem végig, vagy ezerötszázat-kétezret. Andrást is érdekelte a film, és a super 8-asommal elkezdtünk filmeket csinálni. Azután összevesztünk. Majd amikor főiskolás lettem, újra összetalálkoztunk. Szóval így kezdődött. Így van, ha egyszer valakivel megtaláltad a közös nyelvet.

– A Variety idézett kritikája a Hosszú alkonyról a zenét is kiemeli, mint ami jól eltalált választás volt. Hogyan találja meg a muzsikát mondanivalójához?

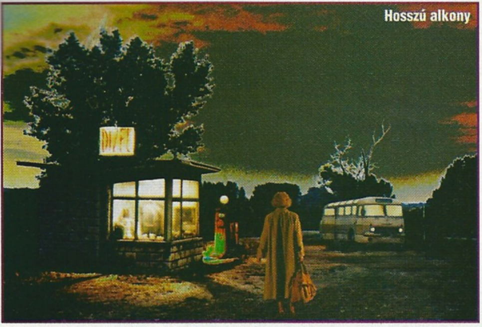
– A Hosszú alkony esetében a zenei aláfestés nem komponált, hanem úgynevezett konzerv zene, amit más térben és időben, más helyzetben, más gondolattal és más érzelmi indíttatással komponáltak mint önálló zeneműveket, és csupán az köti ezeket a filmhez, hogy bennem az adott kép és muzsika reflektál egymásra. Akár úgy, hogy ellenkező hangulatú, akár úgy hogy egyik erősíti a másikat. Ez megnevezhetetlen. Szóval nem tudom, miként választom ki a zenéket. Egyszer csak ott vannak. Nagyon sok dolog véletlenül vagy ösztösen történik az alkotás folyamatában, és ezért nem igazán jó ezekről a dolgokról beszélni. Ugyanaz érvényes az alkotás titkaira, ahogy a titokról általában vélekedem. Jobban szeretek nyitva hagyni bizonyos dolgokat. És az is lehetséges, hogy ezek a dolgok relatívak, és csak számomra jelentenek egyfajta igazságot. Az biztos, hogy vannak zenék, amelyeket hallgatok, miközben filmekről gondolkodom, de később nem biztos, hogy bekerülnek az alkotásba. A lényeg az, hogy tér nyíljon meg bennem a zene hallgatása közben. *Stephan Micus* egyike azoknak a szerzőknek, akiknek a zenéjére jól tudok meditálni. Nagyon nagy a tér az ő zenéiben, és azokban a terekben nagyon sok a kép. Nagyon sok a táj. A tájban utak. És az utak mentén ott vannak a történetek. Az út érzelmileg van jelen. Nem virtuális, mégis valóságos. Még akkor is, ha csak az én képzeletemben létezik.

– Ön még az MTV (Music Television) generációhoz tartozik. Ha hall valamilyen zenét, ami megmozgatja a fantáziáját, nem szeretne kitalálni hozzá valamilyen látványt? Gondolom, ha akarná, nem lenne akadálya annak, hogy kipróbálja a klip műfaját is. Megkeresték már zenészek ilyen ajánlattal?

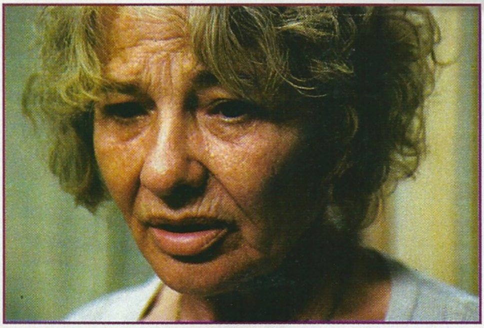
– Megkerestek, de mindig elhárítottam magamtól, mert az megint egy másik nyelv. Szeretem, ha egy klip jól van megcsinálva. Most már nem tudjuk fogni az MTV-t, de amikor még lehetett, néztem, mert újszerű volt. Sok rossz között mindig találtam elszórva egy-két jó rendezésű videóklipet. De mint tudjuk, e műfajnál nem lehetséges az, hogy egy csak akkor kapcsolok be, amikor a jó jön. És semmilyen hatás nem múlik el nyomtalanul. Egy éven át néztem ezeket a klipeket, mert a tévé a háttérben nálunk mindig be van kapcsolva. Amikor az előző filmemen kezdtem el gondolkozni, egyszerűen nem láttam a saját belső képeimet, mert ráálltam egy másmilyen ritmusra. Tehát át lett kódolva a vizuális képzeletem. És akkor az MTV-t kikapcsoltam az életemből. Nem biztos, hogy ez jó,

Lélegzetvisszafojtva: Buda Zsolt, a főszereplő

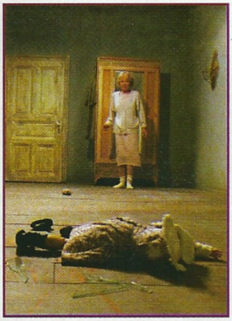
Hosszú alkony

Törőcsik Mari, háromszor is a legjobb női alakítás díját kapta

Csuja Imre Törőcsik Marival

de én másmilyen képeken keresztül akarom magam kifejezni. És ebben az MTV olyan volt, mint egy másik hullámhossz, amelynek frekvenciái összegerjedtek, és nem működött az enyém. A számítógépet is sokáig száműztem az életemből, mert azt gondoltam, nincs rá szükségem. De most mégis vettem egyet, amit próbálok használni. Főleg azért, mert segítségével képekkel tudok foglalkozni. Vannak olyan gondolataim, melyeket mozgóképpel nem lehet kifejezni. Ezek formája a kollázs és a montázs. Ilyeneket régóta csinálok. Az a program, ami a számítógépemen fut, nagyon jó lehetőséget ad arra, hogy ezekkel játsszam, és ezt a programot tudom használni a filmvágáskor is.

– A rossz klipek zavarják – említi. Az, hogy irdatlan mennyiségű filmet nézett, illetve néz meg – nemcsak jókat –, nem zavarja a saját belső képét?

– Érdekes, hogy nem. A videóklip nagyon sűrű, s talán ezért befolyásolt annyira. Ha most kezdeném el nézni, talán már nem okozna zavart. Néha a filmek alatt, pláne ha rosszak, nagyszerűen lehet valami egészen máson gondolkozni. Tehát miközben peregnek a képek, nagyon jól tudom látni a saját képeimet. Csak fizikálisan foglal le egy érdektelen képsor látványa, miközben számomra ekkor megnyílik egy „alfa csatorna", ahol viszont érdekes felfedezések várnak. Ily módon nem utálom a rossz filmet. Nem beszélve arról, hogy két másodperc múlva már nem is emlékszem rá, olyannyira nem, hogy ha azonnal újra levetítenék, nem ismerném fel egyetlen kockáját sem.

– A mai napig is minden filmet megnéz, amelyet Magyarországon forgalmaznak?

– Dehogy! Amikor az ember saját filmjére készül, ez oly mértékben teszi szakbarbárrá saját munkájával kapcsolatban, hogy nem marad ideje mások munkáinak megtekintésére. De azt gondolom, annak a nyelvnek, amit művelek, valamilyen módon a többi részét is be kell fogadnom. Nem hiszek egyfajta ösztönös zsenialitásban. Nem értem azokat a rendezőket, akik nem nézik meg más rendezők munkáit. Egyébként rettenetesen sok kedvenc rendezőm van. Például *Ridley Scott*, bár utolsó filmje a *G. I. Jane* nem tetszett. Ez az amerikai feminizmus legszélsőségesebb propagandafilmje, amelynek slusszpoénja önmagát minősíti... De Scott két nagyon jó filmet csinált a műfajon belül. A *Szárnyas fejvadászt* és *A nyolcadik utas: a Halált*. Kubrick *2001 Űrodüsszeiája* után az *Alien* volt az első olyan film, amely valamilyen módon megtekerte azt, amit Kubrick felépített, de nem szárnyalta túl. Igaz, hogy az Alien után minden űrhajó valamilyen módon arra akart hasonlítani, mint amilyen az Alienben látható vagy azokat a fajta eszközöket próbálta használni, persze egyre degeneráltabb módon. De ahogy a 2001...-et nem lehetett utolérni, úgy nem lehetett utolérni az Alient sem. Talán jobb lenne mindig újat kitalálni az utánnyomások és ötödik-hatodik részek helyett. Ha minden rendező alapfilmet csinálna, lehet, hogy gazdagabb lenne a filmművészet.

– Még élvezi a Hosszú alkony sikerét – különösen most, hogy videókazettán is napvilágot látott –, vagy már egy újabb filmre készül?

– Van egy kész forgatókönyv, és vannak ötletek. Egy kivételével mind horrortéma – miután *Ágota Kristóf Nagyfüzet* című könyve a legjobb indulattal sem nevezhető horrornak. Van egy *E. T. A. Hoffmann*-novella, amelynek megfilmesítése gyermekkori álmom. *Henry James A csavar fordul egyet* című regénye is tervem között szerepel, amit ugyan már kétszer filmre vittek, de szerintem sokkal több rejlik benne, mint amit ez a két verzió számomra nyújtani tudott...

Varga Mária

Janisch Attila filmjei:

Árnyékban (1981, dokumentumfilm)
Róbert és Róbert (1982, rövidjátékfilm)
Zizi (1983, rövidjátékfilm)
A másik part (1983, diplomafilm)
Lélegzetvisszafojtva (1985, tévéfilm)
Árnyék a havon (1991, játékfilm) *(Mokép Videókadó)*
Hosszú alkony (1997, játékfilm) *(Odeon)*

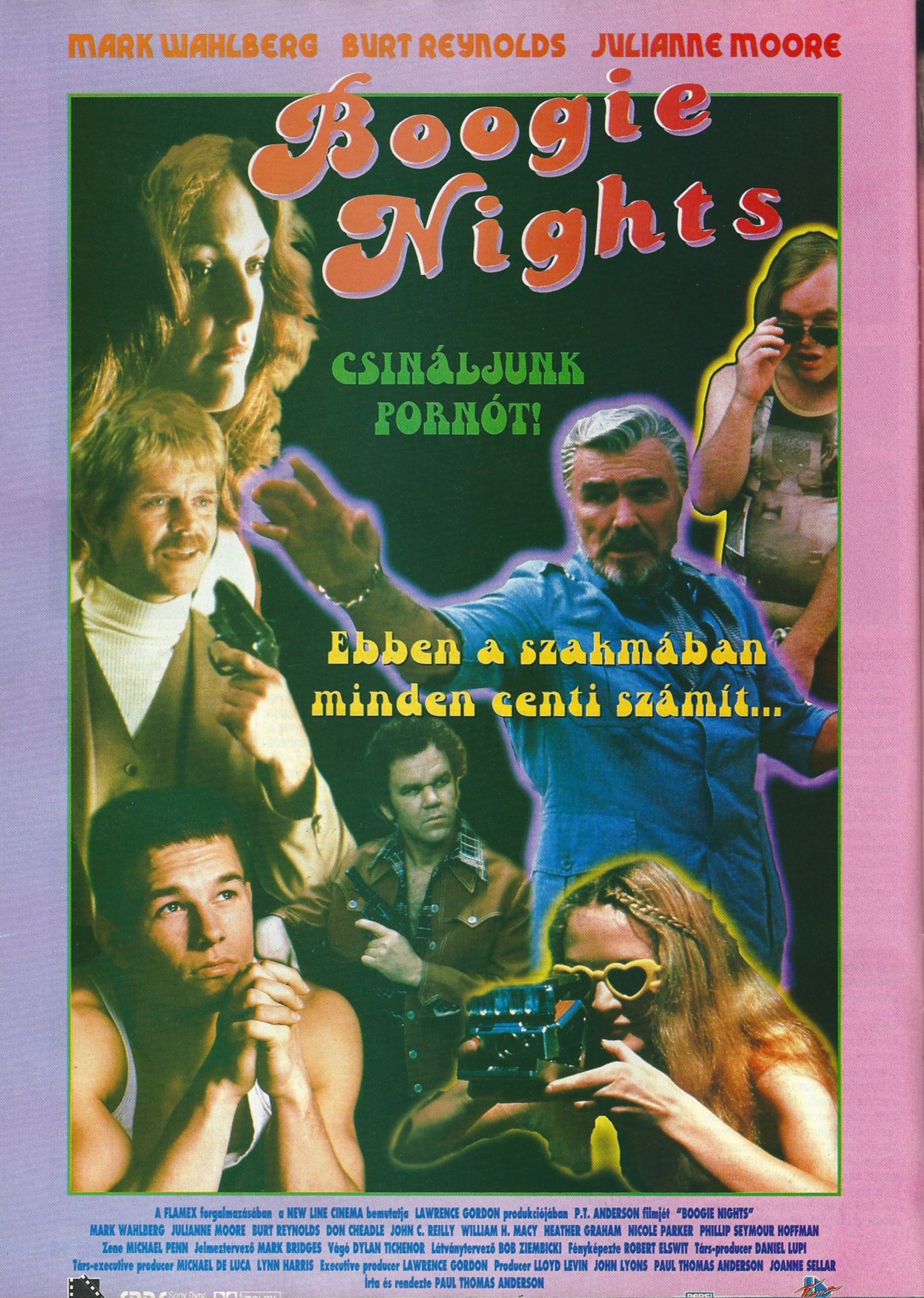
FILMEK ÉS DÍJAK:

Róbert és Róbert:
– a Bajor Televízió Különdíja – Európai Filmfőiskolások Versenye, München, 1982
– Elismerő Oklevél – Kelet-Európai Filmfőiskolások Találkozója, Babelsberg, 1983

Zizi:
– Legjobb Játékfilm Díja – Európai Filmfőiskolások Versenye, München, 1983

Árnyék a havon:
– Nagydíj – Európai Filmek Fesztiválja, Drezda, 1992
– Le Prix Artemis – Fiatal Európai Filmek Versenye, Mamers, 1994
– A Zsűri Különdíja – Ste-Thérèse, 1994

Hosszú alkony:
– Fődíj, Legjobb Rendező Díja – Magyar Filmszemle, 1997
– A Nemzetközi Filmklubszövetség Don Quijote Díja, Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztivál, 1997
– Legjobb Női Alakítás – Madridimagen, Madrid, 1997
– Trofeo di Salerno – Nagydíj, Salernó Nemzetközi Filmfesztivál, 1997
– Legjobb Női Alakítás, Salernó Nemzetközi Filmfesztivál, 1997
– Magyar Film- és Tévékritikusok B. Nagy László díja – 1997 év legjobb magyar filmje
– 1997 Legjobb Női Alakítása – Magyar Film- és Tévékritikusok díja, 1997

MARK WAHLBERG BURT REYNOLDS JULIANNE MOORE
Boogie Nights
CSINÁLJUNK POKNÓT!
Ebben a szakmában minden centi számít...
A FLAMEX forgalmazásában a NEW LINE CINEMA bemutatja LAWRENCE GORDON produkciójában P.T. ANDERSON filmjét "BOOGIE NIGHTS"
MARK WAHLBERG JULIANNE MOORE BURT REYNOLDS DON CHEADLE JOHN C. REILLY WILLIAM H. MACY HEATHER GRAHAM NICOLE PARKER PHILLIP SEYMOUR HOFFMAN
Zene MICHAEL PENN Jelmeztervező MARK BRIDGES Vágó DYLAN TICHENOR Látványtervező BOB ZIEMBICKI Fényképezte ROBERT ELSWIT Társ-producer DANIEL LUPI
Társ-executive producer MICHAEL DE LUCA LYNN HARRIS Executive producer LAWRENCE GORDON Producer LLOYD LEVIN JOHN LYONS PAUL THOMAS ANDERSON JOANNE SELLAR
Írta és rendezte PAUL THOMAS ANDERSON

Van valaki odakint? Mármint a kozmoszban...

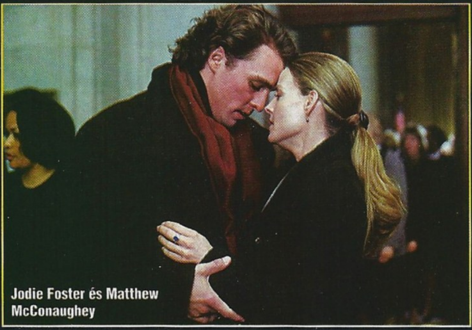
Évezredekkel ezelőtti elődeink istenekkel népesítették be a világűrt, a kereszténység angyalokat telepített oda, a tudósok távcsövekkel fürkészték a messzeséget annak reményében is, hogy valamiféle élet nyomaira bukkanhatnak más égitesteken. A fantasztikus irodalom képviselői az emberre hasonlító vagy attól lényegesen eltérő élőlényeket szerepeltettek műveikben, akik gyakran ellátogattak Földünkre és megtörtént az első kapcsolatfelvétel egy idegen világ értelmes teremtményeivel. Az elmúlt ötven évben az ufológusok is bekapcsolódtak a dologba, a *J. Allen Hynek* által felállított találkozási kategóriák – amelyek egyike, az úgynevezett harmadik típusú, *Steven Spielberg* hasonló címet viselő filmjéből vált közismertté – a földönkívüliekkel való kapcsolatfelvétel különböző fokozatait jelzik. Napjaink tudósai persze dühödten tiltakoznak az idegenek földi jelenléte ellen. Emögött talán az a földi kisebbségi érzés

Kapcsolat

„Ellie hihetetlenül határozott és kitartó ember”

Jodie Foster és Matthew McConaughey

rejtőzik, miszerint ha ők látogattak ide és nem mi oda, akkor bizony az űrből jöttek a fejlettebbek. Ezt tényleg nehéz lenyelni...

A TUDOMÁNY REMÉNYE

A tudomány emberei azonban mégis reménykednek abban, hogy nem vagyunk egyedül az univerzumban. Különben miért fülelnénk hatalmas rádiótávcsövekkel a kozmoszból érkező zajokat, hátha sikerül kiszűrni belőlük valami szabályosan ismétlődő jelet, amely intelligens küldőre utal? Ráadásul minek küldtük el a *Voyager* szondákat, hogy az esetleg létező földönkívüliek kihorgásszák őket a kozmoszból és tudomást szerezzenek az értelmes földi életről?

Tehát jó messze lehetnek idegenek, a bolygónkon feltűnők azonban vagy az áltudomány vagy a science fiction termékei. Maradjunk most az utóbbinál. *Carl Sagan* csillagász, mellesleg az exobiológia avatott művelője, a nyolcvanas évek elején megismerkedett egy New York-i írónővel, *Ann Druyan*nal, akivel együtt dolgoztak a Voyager szondán elhelyezendő lemez, a *Murmurs of Earth* összeállításán. A Föld legszebb tájait ábrázoló fotók és az azokhoz illő hangok kiválasztása jó sok időt vett igénybe, s az ismeretségből barátság, majd szerelem lett. Sagan elhagyta feleségét és tízéves fiát, majd a tudomány művelése helyett inkább a tévés ismeretterjesztés kezdte foglalkoztatni, pontosabban a videón idehaza is látható *Kozmosz* sorozat, s felmerült benne egy film ötlete is.

AZ EMBER VELESZÜLETETT JOGA

A történet a *Contact* (Kapcsolat) címet viselte és a földönkívüli élettel való találkozásról szólt. Tudós kollégái persze felhördültek eme gondolatra, ám Sagan visszaverte a támadásokat és csak vállat vont, ha „A tudomány showmanje” címmel illették. *„A tudomány öröm”* – jelentette ki. *„Nem valami olyasmi, amiben csupán egy szűk, elszigetelt elit rétegnek lehet része. Megismerni a tudomány eredményeit az ember veleszületett joga.”* Melyik tudós merne ellentmondani ennek? Az óceánon túl talán senki, de nálunk még a tévében is kimondják egyesek, hogy ragaszkodnak elefántcsonttornyukhoz... Lelkük rajta, mi viszont lássuk a megvalósult játékfilmet!

„Hosszas keresés után találtunk rá a megfelelő rendezőre” – mesélte Ann Druyan. *„Sok filmkészítővel beszélgettünk, de senki sem érezte át olyan mélyen a történet lényegét, mint Robert Zemeckis.”*

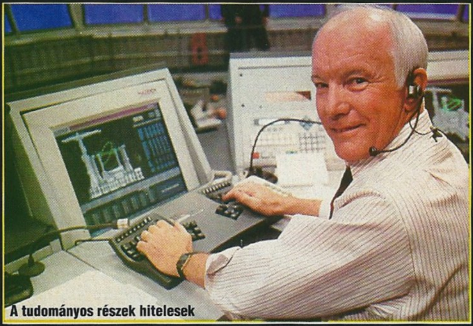
Carl Sagan fő célja az volt, hogy a nézők ne vesszenek el a tudományos tételek labirintusában. *„Ha egy mégoly rokonszenves csillagász leányzó netán kettőnél több tézist magyaráz el a nézőnek, az már nem játékfilm, hanem iskolatévé. A tudományos részleteknek persze hiteleseknek kell lenniük, de mellette csak szárnyaljon szabadon a fantázia.”*

MEGFEJTETT RÁDIÓÜZENET

Az alkotás pontosan erről tanúskodik. Főhőse Ellie Arroway *(Jodie Foster)* csillagász, aki már szinte megszállottan hisz abban, hogy nem vagyunk egyedül az univerzumban. A leányzó fáradhatatlanul kutatja a világűrből érkező rádiójeleket, a tudóstársadalom azonban kételkedve figyeli ezt a megszállottságot. Egy napon azonban Ellie az irdatlan távolságban lévő Véga csillag irányából rádióüzenetet fog, melyet a világ minden tájáról összesereglett csillagászok fejtenek meg. Az emberiség egy intergalaktikus utazásra alkalmas jármű tervét kapja az idegenektől – ez egyaránt jelenthet galaktikus háborút és egy új korszak hajnalát.

Most már Ellie egykori – és undok – főnöke, David Drumlin *(Tom Skerritt)*, aki jelenleg az elnök tudományos tanácsadója, szintén érdeklődni kezd a dolog iránt. Ő az a tudós, akit a tudomány csak a technikai haladás szempontjából érdekel, s mindig azt mondja, amit hallani szeretnének tőle. Érdemes megjegyezni, hogy a figura valós példa alapján született. Az illető Carl Sagan egyik kollégája volt, tanártársa a Cornell egyetemen, s kölcsönösen nem kedvelték egymást. Az ellenszenves professzor viszont ily módon úgyszólván halhatatlan lett...

A magányos Ellie váratlan segítséget kap: egykori szerelme, Palmer Joss *(Matthew McConaughey)* kiáll mellette. Joss megbecsült, vallásos tudós, magas kormányzati körök tanácsadójává küzdötte fel magát, egyszóval olyasvalaki, akinek adnak a sza-

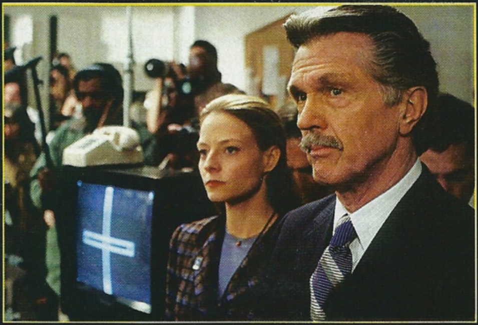

A tudományos részek hitelesek

JODIE FOSTER és a sci-fi

Jodie Foster szeret olvasni, de sci-fi regény korábban még sohasem került a kezébe. Ám néhány éve kapott egy forgatókönyvet. *„Éppen befejeztem a Nell, a remetelány utószinkronját, a Home for the Holidays (második rendezése) szereposztásán tűnődtem. Szóval eléggé el voltam foglalva, de amikor megkaptam a szüzsét, le sem tudtam tenni. Nagyon megragadott az az ötlet, hogy van egy terület, ahol a tudomány és a vallás találkozhat – ez pedig az emberi kíváncsiság. Ez benne volt a regényben, megmaradt a forgatókönyvben és persze szerepelt a filmben is. Bob Zemeckis felhívta a figyelmemet egy rádióműsorra, ami a science fiction történetéről szólt. A résztvevők elbeszélgettek a műfaj történetéről, a politikai helyzet főbb művekre gyakorolt hatásáról és arról, hogy bizonyos időszakokban az embereknek milyen jellegű félelmei tükröződtek a fantasztikus alkotásokban. Szerintük a túlzott technicizálódás oda vezethet, hogy cselekedeteinkben és gondolkodásunkban túl didaktikusak és gépiesek leszünk, akárcsak egyes népszerű sci-fik hősei. A Kapcsolatban az az érdekes, hogy bár hajlik bizonyos, társadalmi problémákat tükröző sci-fik felé, mégis kinyilvánítja azt, hogy a tudomány nagyon gyorsan ki fogja szorítani az emberek tudatából a nagyon régi, hagyományos Isten-képet. Többen igencsak aggódnak amiatt, hogy a csodák a végüket járják. Úgy vélem, a film nagyon érdekes módon közelíti meg ezt a kérdést, ráadásul érinti a közelgő ezredforduló keltette félelmeket is. Ezek azonban a*

vára. Ellie-t támogatja a hóbortos multimilliomos, S. R. Hadden *(John Hurt)* is. A gyógyíthatatlan betegségben szenvedő férfi még egy utolsó, nemes cselekedetet szeretne véghez vinni, így anyagilag járul hozzá a terv megvalósulásához.

Megépül a szerkezet, melyet csupa olyan részecskegyorsítóval szereltek fel, amelyek erős energiamezőt vagy plazmaörvényt gerjesztenek. Az utas beül a közepébe, s máris az univerzum egy másik pontján köt ki. De ki legyen az, aki elindult az űr végtelenjébe? Hát persze, hogy Drumlin, ám közbelép egy konzervatív vallási szekta vezetője, Richard Rank *(Rob Lowe)*, s a merénylet következtében Ellie marad az egyetlen jelölt...

A KÉPZELET SZÁRNYÁN

És mi a helyzet az idegenekkel? Valahol biztos léteznek, de nemigen mutatkoznak... Ám a történet nyitva hagyja a kérdést, vajon tényleg elutazott-e Ellie az űrbe vagy a hihetetlennek tűnő események csupán fantáziájának termékei? A történet mindenesetre egy olyan helyet mutat be valahol a kozmoszban(?), egy másik dimenzióban(?) vagy a képzeletben, ahol az érzelem és az értelem egyenrangúként működik együtt.

Ann Druyan, a csillagász hitvese szerint Carl egész élete pont erről szólt. Sajnos, már csak múlt időben beszélhetünk Saganról, aki 1996-ban meghalt. Az alkotók az ő emlékének ajánlották a filmet. A csillagász már nem láthatta az elkészült alkotást, de talán meg lenne elégedve vele, igaz, feltehetően azt is megjegyezné, hogy a lenyűgöző látvány kedvéért biztos éppen akkor forgatták el a huszonhét, egymáshoz kapcsolt rádióteleszkópot az új-mexikói Socorróban, amikor a földönkívüliek bejelentkeztek.

Mi, emberek persze mindig mással vagyunk elfoglalva...

Trethon Judit

„A Kapcsolatban az az érdekes, hogy bár hajlik bizonyos, társadalmi problémákat tükröző scifik felé, mégis kinyilvánítja azt, hogy a tudomány nagyon gyorsan ki fogja szorítani az emberek tudatából a nagyon régi, hagyományos Isten-képet. "

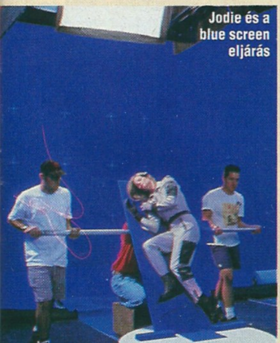

különböző kultúrákban gyökereznek. Mindannyian tudjuk, hogy a kétezer év nem jelent semmit; sem az univerzumra, sem a Napra nem gyakorol semmiféle hatást Jézus Krisztus születésnapjának kétezeréves évfordulója. Gyanítom, hogy az embereket is csupán a kulturális jelenség foglalkoztatja, mivel azt hiszik, ez az az időpont, amikor valaminek történnie kell...

Ami a filmet illeti, rengeteg mindent szeretek Ellie-ben. Hihetetlenül határozott és kitartó ember, ha valamiben hisz, senki és semmi nem tántoríthatja el a meggyőződésétől."

Ann Druyan, Carl Sagan felesége így emlékszik a Jodie-val való első találkozására: „Meglátogatott minket Seattle-ben, hogy Ellie személyiségéről beszélgessünk. Mindig is azt szerettük volna, hogy ő alakítsa Ellie-t, hiszen ismertük lenyűgöző tehetségét."

Jodie és a blue screen eljárás

A forgatás kezdetén Sagan ellátogatott a stúdióba és előadást tartott a színészeknek. *„Talán tízen lehettünk ott"* – emlékezik Jodie. *„Részt vehettünk a híres Sagan-szemináriumok egyikén. Diákat is vetített, és megállás nélkül beszélt, élvezettel figyeltük, hogy mennyire elemében van, ha kedvenc témájáról, a földönkívüli élet lehetőségéről szónokolhat."*

Ellie Arroway szerepe olyan technikai kihívások elé állította a színésznőt, amelyekkel még sohasem kellett szembesülnie. *„A film több jelenetét az úgynevezett blue screen eljárással vették fel, azaz üres, kék háttér előtt álltunk és úgy tettünk, mintha egy hihetetlenül hatalmas obszervatórium kellős közepén folytatnánk intelligens csevegést."*

James Woods a Nemzetbiztonsági Hivatal tanácsadóját alakítja a Kapcsolatban. *„Hosszú ideje jó barátok vagyunk Jodie-val. Csodálatos színésznő, gyors beszédű és talpraesett. Azt mondta, mindig is szeretett volna együtt dolgozni velem. Amikor megkérdeztem, miért, azt mondta: Te vagy az egyetlen színész, aki legalább annyira hadar mint én. Azért olyan nagyszerű vele forgatni, mert mindent könnyedén megcsinál, látható erőfeszítés nélkül viszi véghez a leghihetetlenebb dolgokat is. Egyszerűen imádom őt!"*

Kapcsolatuk azonban csupán baráti, ráadásul éppen James Woods volt az, aki nemrégiben bejelentette: Jodie Foster kisbabát vár. Az apa személyével kapcsolatos kérdésre azonban nem adott választ... De fontos ez egyáltalán? Egy kitűnő színésznő, rendező, saját produkciós cégének tehetséges vezetője gond nélkül fel fogja nevelni gyermekét. Akár egyedül is, hiszen a *Kapcsolat*-beli Ellie is egyedül vívta meg harcát, igaz, a filmben végül társra talál...

Képzeljék el, hogy két évig egy fogolytáborban vannak, éheznek, és nincsenek többé vágyaik, semmijük, amiért érdemes lenne tovább élni. Aztán egy este meghívják önöket, hogy hallgassanak meg egy asszonykórust énekelni.

Az a köztiszteletben álló ausztrál nővér, *Vivien Bullwinkel* konferált be így egy különös emlékkoncertet, aki a második világháború idején fogoly volt a szumátrai táborokban. A koncert hangverseny volt azoknak a tiszteletére – és részben azok részvételével –, akik a háborúban fogságban, a legszörnyűségesebb időkben az akaraterő diadalaként kórust alakítottak a túlélés, az emberi értelem felülkerekedése reményében.

A második világháborúban a távol-keleti fronton, Szingapúr japán megszállása idején európai, ausztrál, amerikai férfiak és nők ezrei estek fogságba. Egy asszonyokkal teli menekülő hajót bombatámadás ért a nyílt vizeken. Az utasok szerencsésen túlélték a támadást,

Japán fogságban

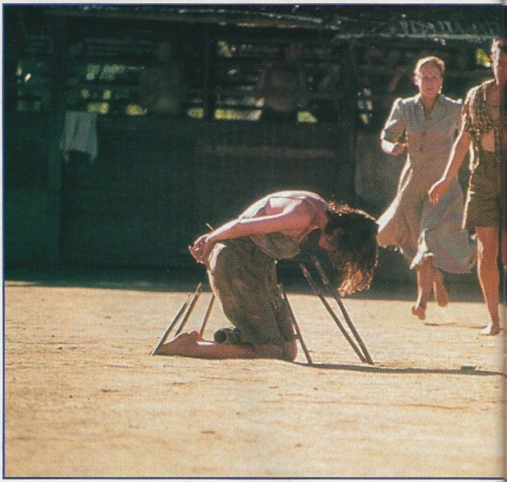
ám elfogták és hadiszökevényként táborba zárták őket. Annak ellenére, hogy különböző országokból származtak, más nyelveket beszéltek és társadalmi helyzetük is igen eltérő volt, meg kellett érteniük egymást, meg kellett találniuk a közös hangot, hogy együtt, összefogva életben tudjanak maradni a munkatábor kegyetlen körülményei között. Úgy szálltak szembe fogvatartóikkal, hogy kórust alapítottak, és a közös nyelvvel, a művészet erejével képesek voltak bebizonyítani, hogy az emberi értelem felül tud kerekedni a legszörnyűbb embertelenségen is.

Producertársaival együtt *Bruce Beresfordot* – *Az utolsó tánc*, valamint az Oscar-díjas *Miss Daisy sofőrje* című film rendezőjét – is meghatotta a történet, melyben meglátta a megfilmesítés lehetőségét is. *„Azzal kezdtem, hogy megpróbáltam a lehető legtöbb assszonnyal beszélni, akik annak idején tényleg ott voltak ezekben a táborokban"* – emlékezett a munka kezdeti szakaszára *Beresford*. *„Vagy huszonöt ilyen asszonnyal beszélgettem el. Úgy érzem, minden egyes találkozás után egy kicsit több lettem."* Emellett könyveket olvasott, s a londoni Imperial War múzeumban kiadatlan naplókat lapozott át, amelyeket túlélők írtak megrázkódtatásaikról. Ezek alapján írta meg a film forgatókönyvét. *„Valójában azt szerettem volna hangsúlyozni, hogy mekkora teljesítmény volt ezektől az asszonyoktól, hogy ebben a káoszban és gyűlöletben létre tudtak hozni valami csodálatosat. Ezenkívül a filmben nagyon érdekesek még azok a kapcsolatok, amelyek a nők, illetve a nők és a japánok között létrejönnek"* – fogalmaz a rendező, aki felkutatta a lágerkórus egykori karmesterét is. Meghívta a forgatásokra, s ő tanította a szereplőket, miként kell előadni az annak idején is felcsendült műveket.

A stáb kiváló színésznőket szerződtetett a szerepek eljátszására. Élükön az ötszörös Oscar-jelölt *Glenn Close*-zal, *Frances McDormand*-nal, aki tavaly a *Fargó*ban nyújtott alakításáért vehetett át Oscart, *Julianna Margulies*szel, aki a *Vészhelyzet* televíziós sorozatban vált világhírűvé, és *Pauline Collins*szal, aki a *Shirley Valentine* című film emlékezetes főszerepét alakította.

A *Láger az édenkertben* (Paradise Road, 1997) című filmet 1996 áprilisában a Távol-Keleten kezdték forgatni, melyet Malajziában folytattak és Észak-Ausztráliában fejeztek be.

A felvételek előtt az egyik legnehezebb feladat volt elérni azt az illúziót, hogy a színészek lesoványodtak és erejüket vesztették a tábori koszttól. *Julianna Margulies* erre így emlékszik: *„Sajnos attól, hogy lefogytam, egyre csak egészségesebbnek néztem ki. A reggeli futás a tengerparton meg a torna úgy felüdített, hogy abba kellett hagynom..."*

Együtt az asszonykórus

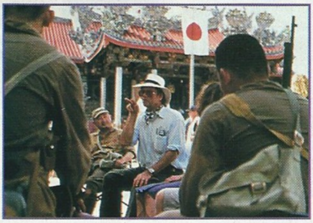

Frances McDormand, mint lágerlakó

Más módon is készültek a színésznők szerepükre. Ők is könyveket olvastak a korszakról, próbálták beleélni magukat a korszellembe. *Pauline Collins* így vall a forgatási napokról: *„Imádtam a film szellemiségét. Nagyon tetszett benne az, hogy nem egyszerűen azt mutatja be, milyen borzadályok történhetnek az emberrel, hanem azt is, hogy egyesek még ilyen helyzetekben is milyen jól helyt tudnak állni. Szerintem a film végére ezek az asszonyok meg tudják mutatni a nézőknek, hogy micsoda erők lakoznak az emberi lélekben."*

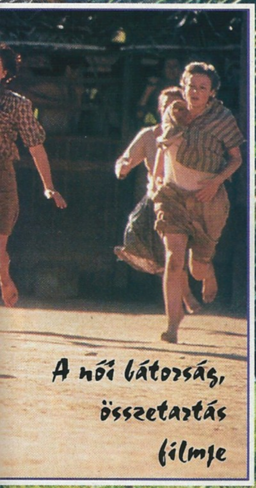

„A film végére ezek az asszonyok meg tudják mutatni a nézőknek, hogy micsoda erők lakoznak az emberi lélekben."

Láger az édenkertben

A női bátorság, összetartás filmje

Távol-keleti történelem

A második világháború előtt a Kelet-Indiai szigetek nagy része angol és holland gyarmat volt. A két ország a XVI. század eleje óta meghatározó szerepet játszott a térségben, s heves versenyt folytatott a fűszer, a tea, a kávé, a gumi és az ón piacának kézben tartásáért. A hollandok a mai Indonéziát, így a Jáva, a Szumátra és más szigeteket, az angolok a Maláj-félszigetet és Szingapúrt birtokolták, mely város a múlt század első felétől indult rohamos fejlődésnek.

Angolok és hollandok ezrei éltek békében és kényelmesen e gyarmatokon, s a XX. század negyedik évtizedének kezdetén bevehetetlennek hitték Szingapúrt, az angol hadsereg fő bázisát. A japánok 1941. december 7-én hadüzenet nélkül megtámadták Pearl Harbourt, az Egyesült Államok csendes-óceáni flottáját, s annak nagy részét elpusztították. Ugyanekkor szálltak partra Észak-Malajziában és Thaiföldön, s a japán légierő is legyűrte a közös angol–ausztrál légiflotta elavult repülőgépeit. Majd heves bombatámadás érte Szingapúrt, mire a britek magadták magukat. A britek abban a hitben voltak, hogy a japánoknak kifogyhatatlan lőszertartalékaik vannak, pedig az utókor történészei megállapították: ha csak még egy napig ellenállnak a japánoknak, a támadóknak kellett volna megadniuk magukat, mert teljesen elfogytak volna lőszereik. Így 1942. február közepén Yammashita tábornok japán csapatai elfoglalták Szingapúrt, s lefegyverezték a 130 ezer brit és ausztrál katonát.

Az összeomlás előtti napokban számtalan gyerek és asszony próbált elmenekülni a városból, miközben sok ausztrál ápolót és nővért küldtek az ausztrál hadsereg szingapúri kórházába. A hajón menekülők úticélja Ausztrália, Dél-Afrika és Anglia volt. A hajók egy részét a japánok elsüllyesztették, de a túlélők úszva elérték Szumátra partjait. Itt azonban a japánok elfogták és a háború végéig táborokban tartották fogva őket. Az ott raboskodó asszonyok és az odavalósi holland társaik sorsa ihlette meg a *Láger az édenkertben* című film alkotóit.

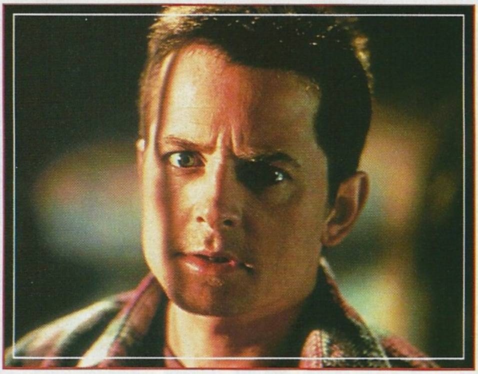

Törjön ki a frász!

*Michael J. Fox*ot hamar megszerettük. A *Vissza a jövőbe* című film fiús képű sztárja valóban szinte még kisfiú volt, amikor 1985-ben, 23–24 évesen eljátszotta a sci-fi főszerepét. A nagy sikert még további, szintén sikeres két folytatás követte, s félő volt, hogy Michaelt már élete végéig e sci-fi kalandfilm hőseként fogjuk emlékezetünkbe vésni.

Amerika kedvenc tinédzsere azonban, hála a rendezőknek, váltani tudott. Elsőként *Brian De Palma* bízott meg benne, amikor 1989-ben drámai szerepkörrel ajándékozta meg *A háború áldozatai* című produkcióban, majd két évvel később jött a *Doc Hollywood.* A kilencvenes évek derekán a *Szenzációs recepciós* portásaként vígjátékban nevethettünk rajta, majd ott találtuk *Michael Douglas* mellett, az amerikai elnök jobb kezeként a *Szerelem a Fehér Házban* című romantikus vígjátékban. Michael J. Fox tehát felnőtt, már harmincas éveit tapossa, így alkalmas bármilyen szerep megformálására.

Nemrégiben, talán kissé meglepő módon, elfogadta az új-zélandi rendező, *Peter Jackson* felkérését, hogy egy „rémes" filmben vállaljon főszerepet. A színész Jacksonnal hamar megtalálta a közös hangot. Talán azért is, mert egy esztendőben születtek, s mert hasonlóan gondolkodnak a világról. Peter Jackson akkor hívta fel magára a figyelmet, amikor elkészítette a *Hullajót*, a horrorfilmek fergeteges paródiáját. Ezt követhette, immáron hollywoodi produkcióban a *Törjön ki a frász!* (The Frighteners, 1996), mely egyszerre rémfilm és komédia. A produceri teendőket a *Vissza a jövőbe,* a *Forrest Gump* rendezője, *Robert Zemeckis* vállalta magára, így érthető, ha a főszerep eljátszására Michael J. Foxra gondoltak. Zemeckis egyébként korábban már „feketekomédiázott", hisz nevéhez fűződik a *Jól áll neki a halál* című morbid vígjáték *Meryl Streep*pel, *Goldie Hawn*nal.

Egy kisstílű szélhámost, Frank Bannistert alakít Fox, aki úgy szeretne meggazdagodni, hogy kihasználja az emberek félelmét. Munkatársaiul olyanokat választ, akik már nem sok vizet zavarnak: halottak... Ugyanis a holt lelkekkel való kommunikálás különös képességével van felruházva, így szellemirtói tevékenységet vállalva dől hozzá a pénz. Ám mint kiderül, a kisvárosban nincs egyedül a piacon: a lakók egy ideje paranormális jelenségek tanúi. Megmagyarázhatatlan halálesetek követik egymást, így feltételezhető, hogy rosszindulatú szellemek is garázdálkodnak a városban. A szélhámosnak nincs más választása, fel kell derítenie a konkurenciát. Ehhez viszont egy olyan eddig ismeretlen világba kell utaznia, egy olyan szörnyűséges birodalomba, melyet a félelem igazgat, s ahol találkozhat a Gonosszal.

Poénokban, meglepetésekben, látványos jelenetekben, különleges képhatásokban bővelkedik e „rémisztő" film, melynek célja egyszerűen a látványos szórakoztatás.

VIDEO PREMIER

Május 7.

AGYLENYOMAT

Brutális gyilkosságsorozat tartja rettegésben a várost. Az áldozatok száma hétről hétre emelkedik, a rendőrség azonban tehetetlen – sehol egy biztató nyom, sehol egy árulkodó jel, amin elindulhatnának.
A gyilkos soron következő áldozata Marlene Wells. Ő túléli a támadást, viszont kómába esik. Így kínálkozik a lehetőség egy forradalmian újszerű módszer kipróbálására, ami segíthet a gyilkos kézre kerítésében. Callain Peterson (Nicolette Sheridan), a szép FBI-ügynöknő jelentkezik az őrültségnek tűnő kísérletre: Agysejteket ültetnek át az áldozat agyából az övébe, hogy megismerhesse Marlene életének utolsó perceit. A kísérlet azonban nem várt következményekkel jár. Callain fokról-fokra Marlene-né változik...

LÁGER AZ ÉDENKERTBEN

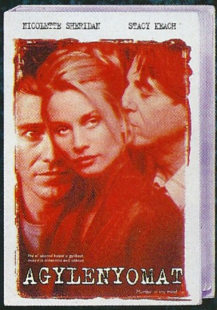
A második világháború kezdetén a Szingapúrban rekedt európaiak közül már csak a nőket és a gyerekeket tudják kimenekíteni. Ám a nőket szállító hajó utasai talán rosszabbul járnak, mint az ostromgyűrűn belül rekedt férfiak. Hajójukat a japánok elsüllyesztik, a túlélőket pedig hadifogolytáborba zárják. A japán lágerben embertelenül bánnak az asszonyokkal, úgy tűnik, nincs kiút a szenvedésből. De az asszonyok akaratereje és bátorsága erősebb minden kegyetlenségnél. A megtörtént eseményeket feldolgozó háborús film főszereplői olyan remek színészek, mint Glenn Close (Veszedelmes viszonyok, Végzetes vonzerő), az Oscar-díjas Frances McDormand (Fargo) és az Emmy-díjas Julianna Margulies (Vészhelyzet).

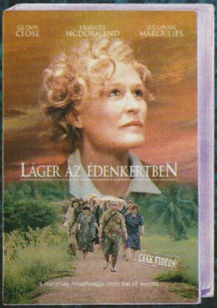
MANHATTANRE LESZÁLL AZ ÉJ

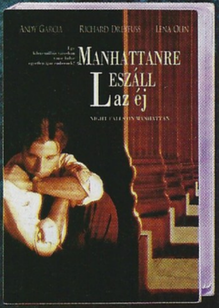
Sean Casey (Andy Garcia – Keresztapa 3, Fekete eső) ígéretes jogi karrier előtt áll – ő a kerületi államügyész asszisztense. Édesapja, Liam (Ian Holm – Nyolcadik utas a halál, Ötödik elem) egyszerű rendőrtiszt, aki társával, Joeyval (James Gandolfini – Szóljatok a köpcösnek, Az utolsó esély) éppen Harlem egyik legnagyobb drogkereskedőjén készül rajtaütni. Egy rejtélyes tévedés folytán azonban minden balul üt ki: három rendőr életét veszti az akció során, Liam életveszélyesen megsérül, a drogkereskedőnek pedig sikerül kereket oldania.
A kerületi ügyész Seant, a hős rendőr fiát bízza meg az időközben politikai botránnyá terebélyesedett üggyel. A kezdő jogásznak nincs könnyű dolga: ellenfele a félelmetes hírű sztárügyvéd, Sam Vigoda (Richard Dreyfuss – Cápa, Alibi törzs), aki nem kevesebbet állít, mint hogy a rendőrséget szoros szálak fűzik a kábítószer-kereskedelemhez.

X-AKTÁK: EMILY

Scully rejtélyes telefonhívást kap, amely egy nő öngyilkosságának helyszínére vezeti. Ott találkozik az elhunyt örökbefogadott lányával, Emilyvel, aki megszólalásig hasonlít Scully nővérére, Melissára. Ahhoz, hogy megállapítsa, ki a vérszerinti anya, DNS-vizsgálatnak veti alá a lányt. A teszt eredménye azonban szinte hihetetlen...
Gyanítható, hogy Emily anyját meggyilkolták. Amikor a bűntett gyanúsítottját is megölik, Mulder arra kezd gyanakodni, hogy paranormális erők munkálkodnak.
A gyilkosságokkal feltehetően egy titkos genetikai kísérletsorozatot próbálnak eltussolni. A kísérleti alanyok kiléte azonban sötét titkokat sejtet. Mulderre vár az ügy megoldása...

Istent játszva

Egy évvel korábban a főhős még nem keveredhetett volna ilyen dolgokba...

Elképzelhető-e hogy egy sebész hivatását rossz ügyek érdekében gyakorolja? E kérdés, bármily furcsa, esetleg igennel is megválaszolható, legalábbis annak, aki megnézi az Istent játszva (Playing God) című videófilmet.

Dr. Eugene Sands sebészorvos kábítószert készül vásárolni Los Angeles belvárosának egyik diszkójában. Feltűnik számára egy szép ifjú hölgy, Claire, akivel szemezni kezd. Az események váratlan fordulatot vesznek, amikor hirtelen feltűnik két orosz fickó, akik lelövik a lány társaságában lévő férfit, majd amilyen hamar jöttek, távoznak. A klubban azonban nem kívánatos személyek mind a rendőrök, mind a mentősök, így Eugene, látva hogy csak ő mentheti meg az áldozat életét, a bárpultra fekteti a súlyosan sebesültet, és azzal operálja, amit csak talál: műanyag palackkal, szívószállal étkezőkéssel. A gyors beavatkozás megmenti a férfi életét. Mire a rendőrautók szirénái felhangzanak az utcáról, Eugene már távozik is.

❖

Egy évvel korábban Eugene még nem keveredhetett volna ilyen dolgokba. Akkor még frissen borotválva, jól öltözötten, büszkén járt-kelt a kórházban. Mindenki dicsérte őt. Életeket mentett, mégis elégedetlen volt önmagával, a könnyen jött sikerekkel.

Egy napon a huszonnyolc órás fárasztó szolgálat után, serkentő gyógyszert vesz be, hogy továbbra is friss maradhasson. Már hazafelé tartana, amikor az ügyeletes sebész megállítja őt. Segítséget kér tőle: mivel az előjegyzett orvos megbetegedett, neki kell végrehajtania egy májátültetést. Eugene tiltakozik: nem lehet tőle elvárni, hogy még egy operációt végrehajtson, ennyi megfeszített órai szolgálat után. Mivel azonban nincs más, aki a műtétet el tudná végezni, neki kell újra beöltöznie. Előtte azonban még bevesz néhány speed, azaz „gyorsító" tablettát. De a gyógyszerek hatása nyomán a keze már bizonytalanná válik. Az operáció legfontosabb részénél keze megremeg, és egy olyan vénát vág át, amely azonnal a beteg halálát okozza.

A műhibának súlyos következményei lesznek: visszavonják orvosi diplomáját, s ezzel együtt elveszíti állását.

Alkalmi munkákból kénytelen fenntartania magát, s a droghoz is nyúl.

❖

A diszkóban történt eseményeket nem felejti el Eugene, de mások sem. Hamarosan két idegen érkezik lakásába, akik elviszik őt egy tengerparti szállodába, hogy a doktor találkozzon a „főnökkel". A fő-

Claire:
Angelina Jolie

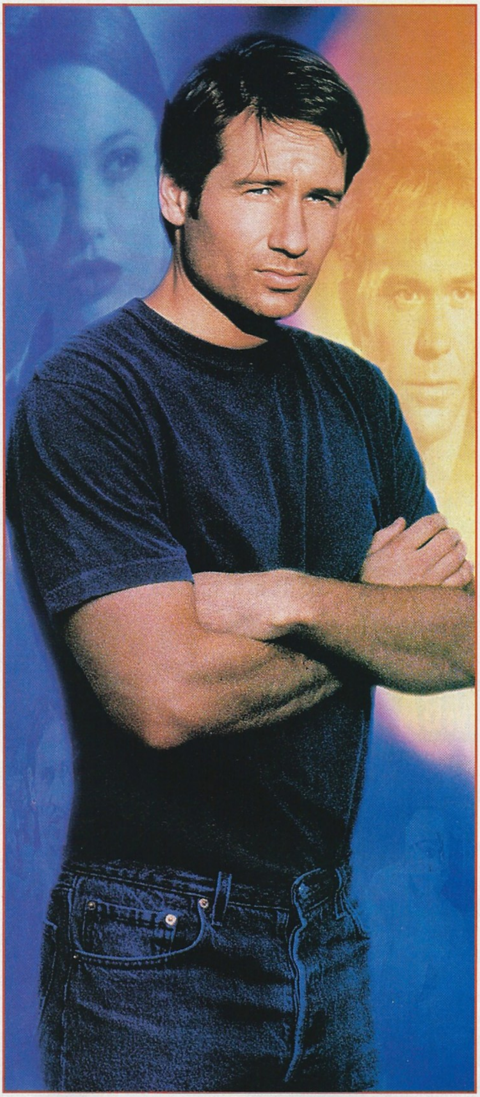
Idehaza az *Üvegárnyék – Cyborg 2.* című filmből lehet ismerős a fiatal szépség, a színésznő *Marcheline Bertrand* és a színész *Jon Voight* lánya. A híres Los Angeles-i Lee Starsberg színházi stúdióban tanult, s több videóklipben is szerepelt, mielőtt játékfilmekben is feladatokat kapott. Így láthattuk *Meat Loaf (Rock and Roll Dreams Come True)* és *Lenny Kravitz (Stand By My Women)* klipjében is.

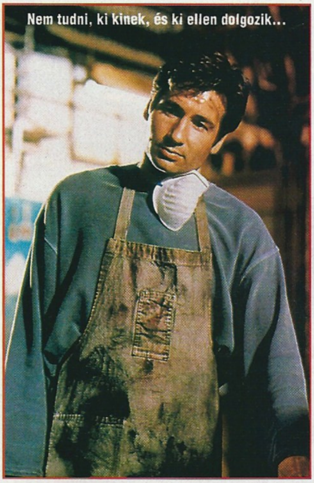
Ígéretes színészi pálya áll előtte; más hivatást nem is lát maga körül, hisz újdonsült férje is színész: *Johnny Lee Miller*, akivel a *Hackers* című játékfilmben játszottak együtt.

Duchovny ezúttal a maffia sötét ügyeibe keveredik, ahonnan nehéz a kiút

Nem tudni, ki kinek, és ki ellen dolgozik...

nök Raymond, a negyvenéves, kisportolt testalkatú, igazi playboy kinézetű maffiózó, aki számos gogo bárt, diszkót tart kezében, és nem áll távol tőle a kábítószerkereskedelem, a pornóipar sem. Annyira lenyűgözte a sebész cselekedete, hogy azonnal kinyomozta múltját, s ennek ismeretében is nagy tervei vannak az exorvossal. Hogy megmentette egyik embere életét, tízezer dollárt ajánl fel számára, de kiköti: senkinek se meséljen arról, mi történt a diszkóban. Ez Eugene-nek nem jelenthet gondot, hiszen tudja, tiltott orvoslásáért börtönbe kerülhetne. A maffiafőnök okosabb annál, semmint hogy ezzel elengedje az aranykezű doktort. Szüksége van rá, hiszen bármikor előfordulhat, hogy emberei harcba keverednek más banda tagjaival vagy épp a rendőrséggel, s megsebesülnek: meglövik őket vagy késsel sebesítik meg őket. Ilyenkor jól jön egy ügyes kezű titkos sebész, aki életeket menthet, ahogyan tette először önként abban a diszkóban.

❖

Eugene-nek megtetszik Claire, a maffiafőnök szeretője. A doktor Claire-ért hajlandó még a kábítószerről is leszokni. Claire is szeretné inkább Eugene-t választani Raymonds helyett. Az FBI azonban már régóta szemmel tartja a maffiavezért és baráti körét, s az ügynökök nem győznek csodálkozni azon, hogy a volt doktor is e társaságban tűnik fel.

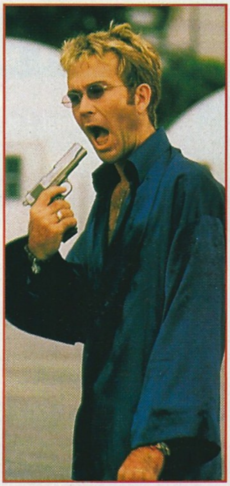
A történet azonban csak ekkor kezd bonyolódni.

Izgalmas emberi sorsok, kapcsolatok, lehetetlen helyzetek, ráadásul azt sem lehet tudni, valójában ki kinek és ki ellen dolgozik...

Eugene:
Da vid Duchovny

Napjaink egyik legnépszerűbb televíziós-sorozata az *X-akták,* melynek 38 éves férfi sztárja a Golden Globe-díjas *David Duchovny*, akinek az *Istent játszva* első játékfilmszerepe a tv-sorozat felvételeinek kezdete, 1993 óta.

Eddigi utolsó játékfilmje a honi tékákból is kölcsönözhető *Kalifornia – A halál nem utazik egyedül* volt, melyben *Juliette Lewis* és *Brad Pitt* voltak a partnerei. A színész egyetemi tanulmányait angol irodalomszakon végezte a Princentonon egyetemen, s emellett Yale egyetemen is szerzett diplomát.

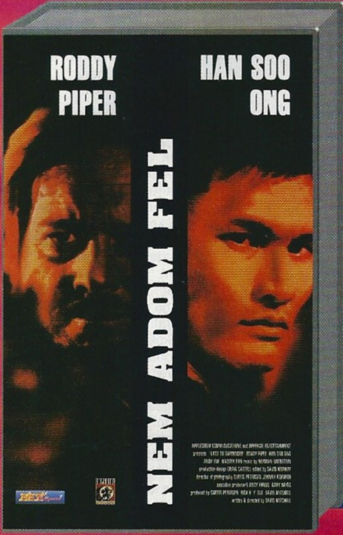
Timothy Hutton, a maffiafőnök

Raymond:
Timothy Hutton

1960. augusztus 16-án, csak kilenc nappal született később *David Duchovny*nál, viszont kevesen mondhatják el, hogy már húszévesen Oscar-díjat kaptak. Márpedig *Timothy Hutton* ezzel is büszkélkedhet. *Robert Redford* első rendezésében, az 1980-ban készült *Átlagemberek* című filmben Conradot formálta meg, s ezért az alakításáért rögtön Oscart érdemelt mint a legjobb férfi epizódszereplő, de besöpörte a Golden Globe- és a Los Angeles-i kritikusok díját is. (Redfordnak is kijutott a sikerből, ő rendezői Oscar-díjat kapott.)

Hutton számára a kamera előtt nem volt szokatlan a mozgás, hiszen először ötéves korában állt gyerekszínészként kamera elé, és az Átlagemberek már nyolcadik játékfilmje volt a malibui születésű fiatalembernek. Azóta másféltucat szerepben vállalt kisebb-nagyobb szerepeket. Idehaza láthatjuk videón a *Takaródó, A beugró,* a *Hol az igazság?, Az utolsó üzenet,* a *Mennyi szellem,* a *Daniel* és a *Halálos árnyék* című filmekben.

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

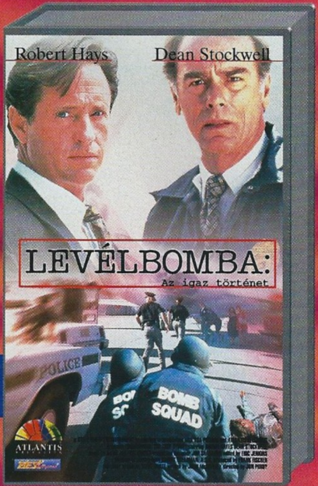
LAST TO SURRENDER

Nick Ford aki Los Angeles-i rendőr, a kínai negyedben az egyik legveszélyesebb bűnözőt, a "Tigrist" veszi üldözőbe. Észreveszi, hogy egy kínai pincér is ugyanezt teszi. Tigrisnek sikerül elmenekülnie. Nick társa életét veszti. Elkeseredésében Nick a pincérnek esik, de a verekedésben alul marad. Hamarosan arról értesül, hogy új partnere a kínai rendörségtől jött. Az lesz a feladatuk, hogy Tigrist elkapják. Nick nem bízik meg senkiben, aki a kommunista Kínából jön. Még inkább mérges lesz, amikor kiderül, hogy új társa nem más, mint a pincér.

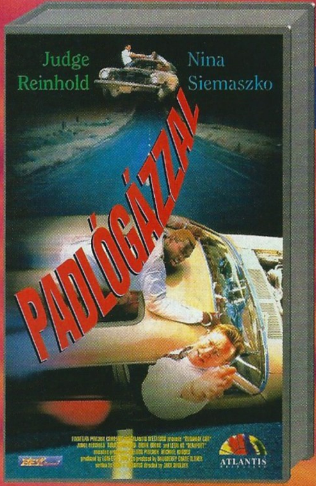
NEM ADOM FEL

IGAZ TÖRTÉNET EGY TESTVÉRPÁRRÓL. EGYIKÜK MAGA A TÖRVÉNY, A MÁSIK...

UNABOMBER: THE TRUE STORY

LEVÉLBOMBA

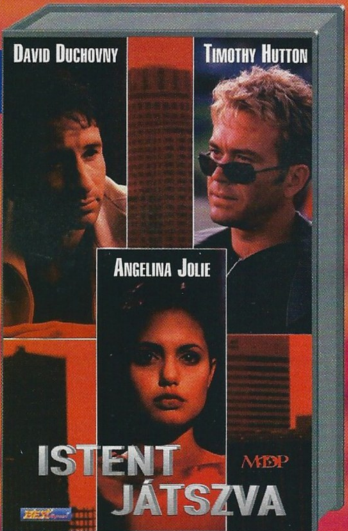
PADLÓGÁZZAL

RUNAWAY CAR

ŐRÜLT SZÁGULDÁS A VÉGZET FELÉ...

ISTENT JÁTSZVA

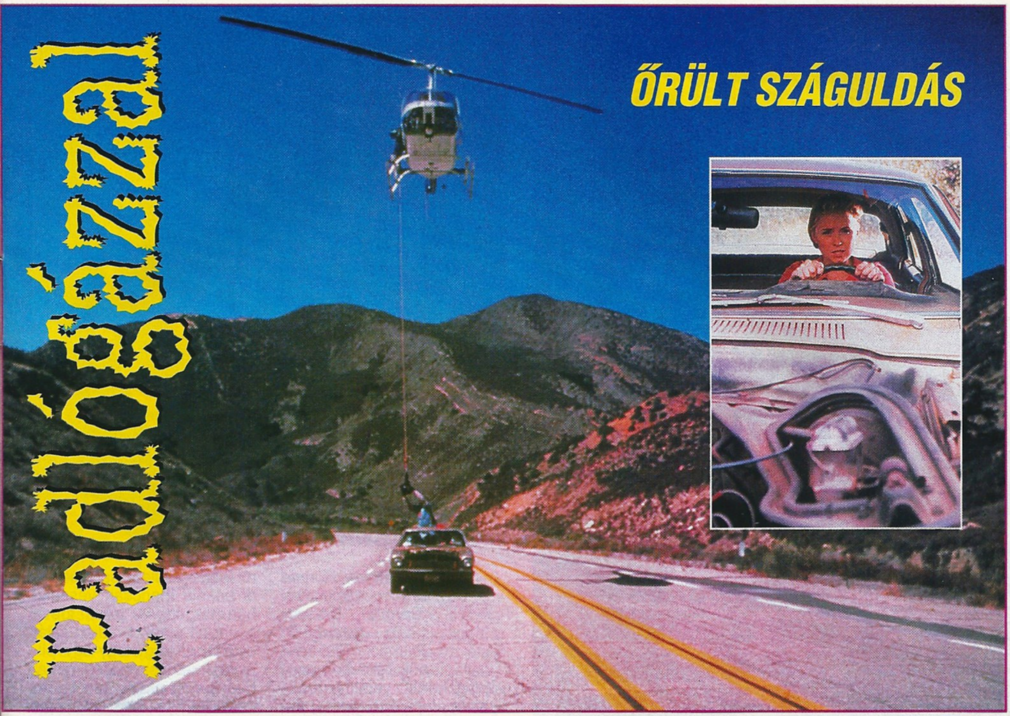
Dr. Eugene Sands fiatal, Los Angeles-i sebész karrierje csúcsán elkövet egy orvosi műhibát, amelynek súlyos következményei lesznek. Teljesen lecsúszik, alkalmi munkákból él, mindenáron felejteni akar. Egy alkalommal szemtanúja lesz egy lövöldözésnek, ahol egy férfi súlyosan megsebesül. Eugene gyorsan és ösztönösen cselekszik, ott helyben bravúrosan megmenti az ismeretlen életét. A bár egyik tulajdonosa felfigyel rá, s innentől kezdve Eugene élete gyökeresen megváltozik...

PLAYING GOD

Padlógázzal

ŐRÜLT SZÁGULDÁS

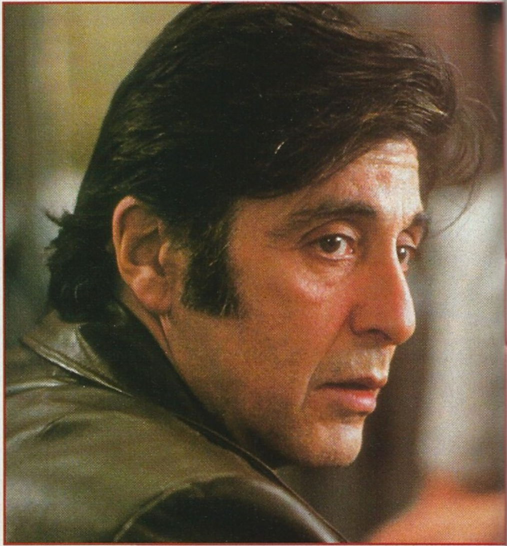

Az autó egykoron a technika csodája volt. Ma már a hétköznapok világába tartozik. Az autógyárak hiába rukkolnak elő a legújabb formatervezett masinákkal, az elkényeztetett vásárlónak ma már nehéz újat mutatni, újat nyújtani. Legalábbis Amerikában, a legfejlettebb motorizációjú országban.
Az autó mindig is hálás témája volt a filmkészítőknek. Szinte nincs is olyan mai történet, amelyben ne szerepelne valamilyen formában egy kocsi, de sok alkotásban egyenesen főszerepet kap.
Hol versenyautó, hol sportautó formájában. Akad olyan film, amelyben már vezető sem kell a kocsinak, fedélzeti komputerével elboldogul maga is az utakon, az emberi világban: hol támad, hol védekezik, hol életeket ment, hol pusztít.
Előfordul, hogy az autó, a sebesség egyben az emberi szabadságvágy kifejezése is, a száguldás (a semmibe) egyfajta menekülés, kifejezési forma is.

Akadnak olyan filmek is, melyekben az autó félelmet kelt, melyekben e modern paripa veszélyeket is rejt magában, s veszélybe sodorhatja utasait. E kategóriába tartozik egy új videófilm, a *Padlógázzal* című akciófilm is, *Jack Sholder* rendezése.
E történetben Jenny anyjához készül látogatóba autójával, mely ugyan már nem új, de most javították meg, így tehát természetes, hogy működnie kell, azaz kellene.
A „biztonságos" járművel, barátokkal indul el a lány, s gond nélkül utaznak egészen az autópályáig. Itt a vezető rémülten veszi észre, hogy a gázpedál beragadt, a fék nem működik. Az autó mintha önálló életet kezdenei élni: észbontó száguldásba kezd. Megállíthatatlanul robog végzete felé.
Ki tudja, vajon a véletlen okozza-e mindezt, valaki szándékosan akarja-e a sofőr és utasai halálát, vagy csak egy kegyetlen játék túlélői-e a kocsiban ülők. Ha egyáltalán túl lehet élni egy ilyen szituációt...

O. S.

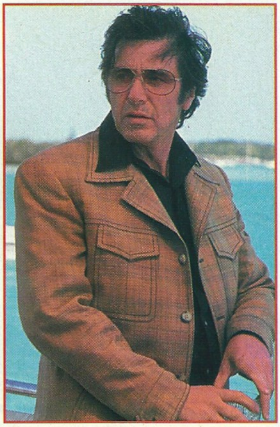
A *Fedőneve: Donnie Brasco* című film (Donnie Brasco, 1996) *Joseph D. Pistone* FBI-ügynök 1989-ben napvilágra került, valós eseményeken alapuló története, aki egy napon, valamikor a 70-es évek derekán, álszemélyiséget öltve beépült egy maffiacsaládba, oly módon, hogy naponta tettekkel bizonyította készségét és hajlandóságát bűncselekmények elkövetésére. Így lelt család helyett családra. Míg új barátairól leadta a fülest, saját családi békéje igencsak veszélyben forgott. A papa lopva osont be éjnek évadján saját lakásába, hogy egy-egy pillantást vethessen kislányára. Míg kettős életét élte, előre nem látható konfliktusokba keveredett, melyek egy pszichológus ép elméjét is próbára tették volna. Pistone lelkében idővel lassan elmosódtak a határok. Az alakítás talán így volt hiteles. Így nem volt látható a különbség közte és azon új barátai között, akiket munkaköri meg-

HOLLYWOODI GENGSZTERVÁLTOZÁSOK

A *Casino* és a *Ponyvaregény* már a bandafilm legszélső határait ostromolta. A Casino *Martin Scorsese* érdeklődésének különös vetülete a bűnöző életmód drámai-komikus ábrázolása iránt, melyben az új, szervezett Las Vegas az új, szervezett Hollywood metaforája. Az új bandafilmek egy része metaforába, a fennmaradó többség trivialitásba fordul át. Ha a hongkongi akciókommersz egyik közkeletű típusát nézzük, melyek jellegzetes zárójelenete gengszterbandák közötti véres leszámolás, a sokadik hasonló után a néző akár még élvezni is hajlandó, egyfajta művészi erejű műfaji jellemzőként.

John Travolta átlényegülése a *Ponyvaregény* után a *Szóljatok a köpcösnek!* című filmben szintén egyfajta gengsztermozi-metafóra. Amikor felmond mint filmfigura, és az „idegeneknek tilos a bemenet" feliratú ajtón producerként beszemtelenkedik a filmiparba, kimondja: gengszterfilmekhez ezután valóságos gengszter mondjon tollba. Szerepe szerint *Chazz Palminteri* is ezt vallja a *Lövések a Broadwayn* című *Woody Allen*-rendezésben.

1989-ben megjelent egy könyv, Donnie Brasco: My Undercover Life in the Mafia (Rejtett életem a maffiában) címmel. A bestsellert *Joseph D. Pistone* írta *Richard Woodley* közreműködésével. A történetben fantáziát láttak a filmproducerek is, s *Paul Attanasió*nak, a *Kvíz-Show*, a *Zaklatás* forgatókönyvírójának, közreműködésével megszületett a játékfilm. A társproducer *Louis DiGiaimo* sem tudta az igazságot íróbarátjáról, Pistone-ról: „Fogalmam sem volt arról, hogy az FBI-nak dolgozik. Hetente többször együtt kosaraztunk, azután hirtelen eltűnt. Majd évek múlva valamennyi New York-i újság a címlapon számolt be az FBI-ügynökről, aki lebuktatta a maffiát."

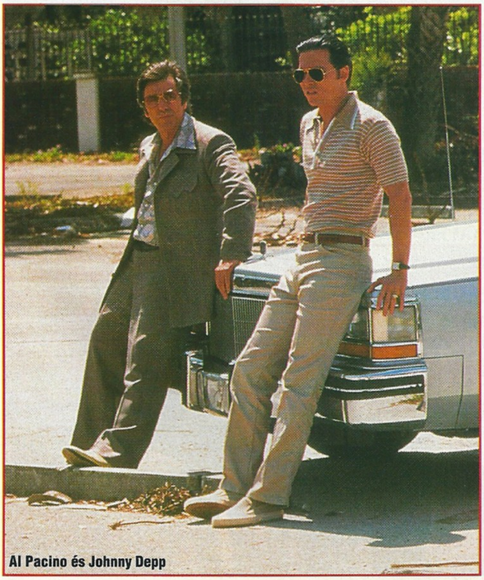
Fedőneve: Donnie Brasco

bizatásának eleget téve lebuktatott.

Az ex-titkosügynök sztorija pikáns perspektívát nyit a maffiára. Érdekessége, hogy egyszerre láttat kívülről és belülről is. A helyzet ugyanakkor erkölcsi paradoxon: van egy ügynök a jó oldalon, aki embertelen – *Johnny Depp* megformálásában – és van egy veterán bérgyilkos, Lefty Ruggiero, 26 gyilkossággal a háta mögött – *Al Pacino* alakjában – aki ugyanakkor rettenetesen emberi. Ő a nagymenők kiszolgálója, a magánéleti gondokkal bajlódó mindenes közkatona, akinek pillanatnyi gyöngeségét használja ki az ifjú, vakmerő FBI-ügynök. Alapszabály, hogy egy maffiózó soha ne bízzon senkiben. Ha ez némileg túlzás is, tény: a maffia embereit másfajta atyafiság, nem annyira a bizalom, mint a közös érdek és a félelem tartja össze. Lefty Ruggiero tévedett, így Pistone, mint az egyik legeredményesebb tégla írta be nevét a bűnüldözés történetébe.

Michael Newell rendező révén pedig a filmtörténetbe is:

„Ez a film két ember története, akiknek életét a lojalitás és a kötelesség szabályozza. Először Leftyt ismerjük meg, akiről kiderül, hogy a Bonanno-család egyszerű közembere, aki sohasem fog feljebb jutni a ranglétrán. Kevés tiszteletet kap társaitól, és beleszólása a dolgok menetébe igen csekély. Itt lép a képbe a fiatal, talpraesett tanítvány, aki meglepő módon tiszteli Leftyt és tanulni szeretne tőle. A maffiózóban Donnie Brasco barátsága új reményeket ébreszt, aki vi-

Al Pacino és Johnny Depp

Las Vegas az új szervezett Hollywood metaforája

„A film az egyéni hangok, az emberi különféleség ünnepe a gengszter-mozik túlnyomó többségének konformitásával szemben."

ALTERNATÍV BŰNÖZŐK

Bryan Singer a Sundance Fesztivál nagydíja után második filmjével, a *Közönséges bűnözők*kel (The Usual Suspects) két évvel ezelőtt, már ott volt az Oscarra jelöltek listáján. A díjátadáson színésze, *Kevin Spacey* és forgatókönyvírója, *Christopher McQuarrie* el is vitt egy-egy szobrot. A speciális megközelítés mélységeiről talán elárul valamit, hogy az író McQuarrie négy éven át egy nyomozóügynökségen dolgozott. A sejtelmes történet középpontjában és hátterében egy rejtélyes és rettegett gengszter, Keyser Soze, egy valóságos Félszemű Jack, egy Kampókéz, egy Sebhelyes arcú áll, akiről a film végére sem derül ki igazán, hogy valójában kicsoda. Mindenkinek más. Tragikus sorsú, hosszú hajat viselő, szinte természetfeletti tulajdonságokkal bíró, lenyűgöző férfi, vagy egy jelentéktelen, testi fogyatékos zsebtolvaj. A rejtély nyitva: *„A bemutató óta többen nekem szegezték a kérdést, ki is ez a Keyser Soze"* – mondja a rendező. *„Határozott elképzelésem van a dologról, de hogy mi, azt nem árulom el. Annyit azonban mondhatok, hogy Chris és én biztosan tudni véljük. De kettőnk véleménye fényévnyi távolságra van egymástól..."*

szont kénytelen elárulni pártfogóját."

Al Pacinónál kevéssé akadhatott volna alkalmasabb személy Lefty Ruggiero másodvonalbeli bandatag szerepére. E figura életre keltése ugyanakkor új árnyalat eddigi alakításaihoz képest. Hiszen korábban már számtalan nagymenőt és zsarut eljátszott: így *A keresztapa*-trilógiában Michael Corleoneként maffiacsaládtag, majd egyetemet végzett maffiafőnök, míg a *Szemtől szemben* című filmben ő volt a főrendőr.

Paul Attanasiónak köszönhetően a néző lubickolhat a bronxi dialektusban remekül megírt dialógusokban, ami persze kevésbé érvényesül a honi szinkronban. *„A film az egyéni hangok, az emberi különféleség ünnepe a gengszter-mozik túlnyomó többségének konformitásával szemben."*

Attanasio még emlékszik szülei rosszallására, amiért a filmekben az olasz-amerikaiak mint gyors beszédű, hangos, nyakukban keresztet viselő, istenfélő, anyjukat tisztelő gonosztevők jelennek meg a filmekben. Minden olasz-amerikai tart ettől a sztereotip képtől, viszont élvezi, hogy Al Caponéhoz vagy a Corleonékhoz valamilyen valóságos vagy képzelt rokoni szál fűzi. *„A gengszterfilmeknél ugyanaz a gond, mint a többi műfajnál, amikor az a valóságtól elszakadva elkezd önálló életet élni. Az egyetlen dolog, ami még ezek után jöhet, a műfaj olyan posztmodern leköszönése, mint Tarantino paródiái."*

Varga Mária

A MAGYAR GENGSZTERFILM

Gengszterfilm. Ezt a címet adta *Szomjas György* az idei filmszemlén bemutatott, 110 perces, videóra forgatott filmjének, mely csak visszatükrözi: Magyarországon is jelen van a gengsztervilág. *„Reggel felkelsz, és már rabló vagy. Úgy készülsz. Úgy mész oda. Mindent kiszámítasz. Matematika..."* Így indul két 90-es évekbeli magyar gengszter története Közép-Kelet-Európában.

Az ex-titkosügynök sztorija pikáns képet mutat a maffiáról

majomszeretet

A húszas években játszódó történet hőse a jómódú hölgy. Gertrude Lintz rajong az állatokért, New York-i birtokán valóságos állatkertet rendezett be. A sokféle háziállat mellett van itt vadliba, bagoly, mindenféle csúszómászó, hal és még lehetne folytatni a sort. A csimpánzok külön kategóriát képviselnek. Trudy szinte gyermekeiként neveli a majmokat: öltözteti őket, illemet tanít nekik, még a házimunkába is befogja őkelméket.

Egyik nap beteg gorillakölyök érkezik hozzájuk. Az orvos férj nem sok jót jósol a kis jövevénynek. Hála azonban Trudy majomszeretetének és odaadó gondoskodásának, a csemete hamarosan meggógyul. A kis Buddy a család, de különösen az asszony kedvence lesz. Idővel azonban a kölyökből hatalmas óriás lesz. Trudy kénytelen szembenézni a ténnyel: a gorilla kinőtte a házat, szeretetteljes ölelése – merő játékból – halálos szorítássá változhat. Bármennyire is szereti és ragaszkodik hozzá, a józan ész azt diktálja, hogy Buddynak mennie kell. Nehéz azonban olyan helyet találni, amely megfelelő a számára.

Gertrude Lentz nagy sikerű önéletrajzi regénye felkeltette *Caroline Thompson* figyelmét. A Harvard egyetemen, klasszikus angol irodalomból diplomázott forgatókönyvírónőt ugyanis a családi filmek specialistájaként tartják számon. Olyan alkotások megszületésében működött közre, mint az *Ollókezű Edward* (Edward Scissorhands, 1990), az *Addams Family – A galád család* (The Addams Family, 1991) és az *Úton hazafelé* (Homeward Bound: The Incredible Journey, 1990). Rendezőként *Anna Sewell* híres állatregénye, a *Fekete szépség* (Black Beauty, 1994) adaptációjának elkészítésével mutatkozott be. Új filmje, a *Majomszeretet* (Buddy, 1997) is biztos sikerre számíthat. Egyszerre kedves és elbűvölő, ugyanakkor lebilincselő és látványos. A főszerepben régi ismerőssel, *Rene Russó*val találkozhat a néző, partnere *Robbie Coltrane.* Az igazi sztárok persze az állatok.

Állatokkal együtt dolgozni nemcsak szórakoztató, hanem nagyon nehéz és sok figyelmet igénylő feladat. Aki állatfilm készítésére adja fejét, egész sor különleges követelménnyel kell tisztában lennie, különösen, hogy az állatvédők árgus szemmel figyelik minden lépésüket. Emellett a színészekre is megkülönböztetett feladat hárul. Mert itt nem elég, ha a színész a tőle telhető legjobbat hozza. Minden jelenetben jónak kell lennie, hisz mindig azt tartják meg a rendezők, amelyikben az állatok nyújtják a legjobbat. Mindent ennek kell alárendelni. El kell fogadni, hogy az ember értük dolgozik, belőlük kell a legtöbbet kihozni. Tehát ezúttal nem a sztárok szeszélye, hanem az állatok viselkedése határozza meg a forgatást.

A hollywoodi stúdiók mellett egész állatseregletet tartanak fenn, amelyben szinte minden állat megtalálható. Bármilyenre is lenne szüksége a rendezőnek, itt megtalálja. Az itt élő állatokat rendszeresen edzésben tartják, idomítják, hogy megszokják a kamera előtti mozgást. Gyakorlatilag bármilyen feladatot képesek végrehajtani. A forgatás kezdetét – állattól függően – több hónapos felkészülés előzi meg. Egy-egy szerephez általában mindig több állatot használnak, mindegyik tud valami sajátosat. Külön gondot jelent, ha állatok tucatjával, pláne különböző fajtájúakkal kell filmezni. A néző persze ebből mit sem érzékel, csak ámuldozik a kész film láttán.

Gorilla, a sztár

Mérete lenyűgöző. Ereje hatalmas. Megjelenése félelmet kelt. Nem véletlen, hogy megmozgatta a filmesek fantáziáját. A gorilla-filmek készítésében Hollywood jár az élen. Különösen két műfaj jeleskedik ezek készítésében: a horror és a vígjáték. Szinte valamennyi rémfilmben feltűnik A Szépség és a Szörnyeteg ősi motívuma, a csinos lány és az iszonyatos erejű majom találkozása. A küzdelem minden esetben az elrabolt lány megmentéséért folyik, legyen a környezet a dzsungel (*Nabonga* /1944/, *A menyasszony és a szörnyeteg*/The Bride and the Beast, 1960) vagy a nagyváros (*King Kong*). Az irányzat csúcsfilmje az 1933-ban forgatott, filmtörténeti klasszikus rangjára emelkedett *King Kong.* A világ nyolcadik csodájaként reklámozott mozigorilla elképesztő sikert aratott, utánzatok egész sorát inspirálta. Így született meg többek között a csimpánzból tomboló gorillává változó *Konga* (1961), a japán *King Kong* (Kingu Kongu tai Gojira, 1962), a régi mozi új változata (1976), majd a gorilla, hölgy kiadásban (*Queen Kong).*

A másik kedvelt motívum, amikor az őrült tudós kísérletezése során felébreszti az állatban rejlő szörnyeteget vagy valamilyen mutánst hoz létre. Ebbe a sorba tartozik a *Lugosi Béla* nevével fémjelzett *A majomember* (The Ape Man, 1943), a másik horrorsztár, *Boris Karloff* főszereplésével készült *A majom* (The Ape, 1940) vagy *A szörnyeteg és a lány* (The Monster and the Girl, 1940), amelyben egy halott gengszter agyát ültetik a gorilla testébe.

A gorilla keltette rémületre épít a vígjáték is. A cél azonban ezúttal nem a borzongatás, hanem a nevettetés. A legjobb példája ennek *A gorilla* (The Gorilla, 1939). A három botcsinálta detektív – a főszerepben a három Ritz – az öreg, sötét ház falai között történt gyilkosság rejtélyét akarja megfejteni. *Ralph Spence* sikerdarabját többször is megfilmesítették. A vígjátékok sorát gyarapítja az *Én és a gorillám* és a most bemutatásra kerülő *Majomszeretet* is.

Természetesen számos kalandfilmben, dzsungelfilmben játszanak kisebb-nagyobb szerepet a gorillák, elég legyen csak a *Tarzan*-filmekre utalni. De mutáns gorillák őrzik a kék gyémánt lelőhelyének környékén virágzott egykori civilizáció romjait is a *Michael Crichton* regényéből forgatott *Kongó*ban (Congo, 1995). A híresebb filmek közé tartozik *John Ford* legendás *Mogambó*ja (1953), melynek hősei a hegyi gorillákat akarják kameravégre kapni. Három évtizeddel később, Közép-Afrika polgárháborús viszonyai közepette egyedül indul harcba az amerikai antropológusnő, hogy megmentse a jövőnek a kipusztulásra ítélt hegyi gorillákat. Hosszú, kemény munka árán sikerül elnyernie az állatok bizalmát, hogy azután közvetlen közelről tanulmányozza életüket, szokásaikat. Hamarosan azonban rá kell döbbennie, hogy a legveszedelmesebb állat maga az ember. A *Gorillák a ködben* (Gorillas in the Mist, 1988) a tragikus sorsú *Diane Fossey*nek állít emléket.

Amit a gorilláról tudni illik

Rejtőzködő, visszahúzódó életmódjuk miatt a gorillákat csak 1847-ben fedezték fel a kutatók. A róluk szóló híradások, tudományos és szenzációhajhász cikkek sokáig visszatérő témái lettek a szaklapoknak és a különböző magazinoknak. Az egyik ilyen koholmány Paul du Chaillu nevéhez fűződik. Az 1861-ben megjelent *Felfedezések és kalandok Egyenlítői-Afrikában* című könyvében olyan óriás majmokról ír, amelyek megtámadják a feketék faluját, és elrabolják asszonyaikat, magukkal hurcolva őket az őserdő mélyére. Ez adta az ötletet *Merian C. Coopernek*, hogy megteremtse minden idők leghíresebb gorilláját, King Kongot.

A legnagyobb emberszabású majom Nyugat- és Közép-Afrika trópusi őserdeiben honos. A gorillák általában öt–harminc fős csoportban élnek. A „családot" a legidősebb és legnagyobb hím irányítja. A kifejlett hím magassága elérheti a két métert, súlya pedig a kétszázhúsz kilogrammot. Az állatok mintegy húsz hangjel segítségével kommunikálnak egymással. Életük nagyobb részét a földön töltik, kuckójukat gallyakból, levelekből készítik. Vegetáriánus életmódot folytatnak, kizárólag növényekkel, gyümölcsökkel táplálkoznak. A nőstény gorilla kétszázötven–kétszázkilencven napi vemhesség után egyetlen utódot hoz a világra. Egy évig gondoskodik a kölyökről, amely további két évig még az anyja mellett él. Napjainkban a gorillák a legveszélyeztetettebb fajok közé tartoznak. Nemcsak az életterük szűkült le, de kedvelt célpontjai az orvvadászoknak.

Jim Henson öröksége

Különösen veszélyes vagy bonyolult jelenetet esetén már eddig is bevált szokás volt, hogy bábut, hasonmást vagy modellt használták a filmesek vagy éppen színész bújt mondjuk gorillabőrbe (*King Kong*). Az utóbbi évtizedben azonban ugrásszerű fejlődésen ment keresztül a filmipar. Mindez lehetővé tette, hogy tovább finomítsák ezeket a trükköket, teljesen élethűvé téve azokat. Az elektronikus úton mozgatott, tökéletesen élethű állatfigurákat előállító legismertebb cég a Jim Henson's Creature Shop. A Muppet Show figuráival befutott vállalkozás a juhászkutyává lett kismalaccal, *Babe*-bel (1995) alapozta meg játékfilmes hírnevét, amelyet tovább öregbített a *101 kiskutya* élő változatának elkészítésével (101 Dalmations, 1996). A cég szakemberei olyan élethű modellek előállítására, mozgatására képesek, amelyek „játéka" vetekszik bármely színészével. Legyen szó boldogságról, szomorúságról vagy más izgalmi állapotról, teremtményeik igazi érzések, érzelmek megjelenítésére képesek. A műállatok a film teljes jogú szereplőivé váltak.

Jim Henson az egyik úttörője volt e „műfajnak". Olyan híres tévésorozatok elkészítése fűződik a nevéhez, mint a *Muppet Show* és a *Szezám utca* (Sesame Street). Henson ugyan már nyolc esztendeje halott, de szellemi öröksége halhatatlan. Producer fia, *Brian* és kollégái viszik tovább azt. A felejthetetlen Breki figurája valóságos jelkép lett. A Jim Henson Pictures kabalaállata, védjegye. A produkciós céget három társaság – a Jim Henson Production, a Columbia/TriStar és a Sony – hozta létre 1995-ben. A vállalkozás elsődlegesen családi filmek készítésére alakult, bemutatkozó filmjük a *Majomszeretet*. Az utóbbi időben ugyanis mind nagyobb kereslet mutatkozik az ilyen filmek után, sorra aratják sikereiket. A JHP példáját több másik stúdió is követte, megtörve ezáltal a Walt Disney stúdió évtizedeken át tartó egyeduralmát.

A családi filmek egyik formája az állatfilm. Rendkívüli népszerűségnek örvend, kicsi és nagy, gyerek és felnőtt egyaránt szívesen nézi. Nem véletlen, hogy Hollywoodban megkülönböztetett figyelem övezi. Azt azonban aligha gondolta az ember, hogy az igazi állatsztárok mellett egyszer majd teljesen valóságosnak ható műállatoknak fog tapsolni.

Összeállította: Szilágyi G. Gábor

Glenn *titka* Close

1982-ben, hat sikeres Broadway-évad és színházi díjak után 32 évesen lépett először a világ közönsége elé a film segítségével. Nem láthattuk formálódását, ifjúkori szárnypróbálgatásait – csak a végeredményt: az érett, kiforrott színészt. Azóta a szakma és a közönség első számú kedvencei között tartják számon, de a körülötte zajló felhajtás és a hollywoodi gépezet sem tudott üres sztárt faragni belőle, és elhalványítani a tényt, hogy vérbeli Színésznő. Így, nagybetűvel. Kivételes tehetsége és csak színpadon elsajátítható mesterségbeli tudása emeli ki sok pályatársa körül. Májusban két új videófilmben is láthatjuk.

Ha hallgattál volna

A nagy színészekre jellemző súlyos jelenlétet még a közvetlenség élményétől megfosztó film sem képes eltüntetni. Close alakításaiból minden esetben árad a sugárzó egyéniség; különös, egyszeri jellemeket állít a néző elé – embert formál, nem típusokat, ahogy a karizmatikus, ám gyengébb képességű sztárok sokszor teszik. Titka „csak" ennyi: letisztult megoldásokat, átgondolt és főleg jól megformált karaktereket vinni a közönség elé, s ez a partnerektől vagy a produkció minőségétől függetlenül is sikerül neki.

AZ ÖTSZÖRÖS NEM-OSCAR-DÍJ RANGJA

Talán nem meglepő, hogy az Amerikai Filmakadémia ezt a fajta teljesítményt nem ismeri el méltó módon. Close eddigi öt Oscar-jelöléséből egyet sem váltottak díjra, pedig olyan megdöbbentő alakítások is voltak köztük, mint Madame Merteuil a *Veszedelmes viszonyok*ból vagy Alex Forrest a *Végzetes vonzerő*ből. Ha némi malíciával azt állítjuk, hogy nemcsak az elnyert Oscar jelent rangot, hanem az is, ha valaki több jelölés után következetesen nem kapja meg a díjat – nos, ez Close esetében feltétlenül helytálló megállapítás.

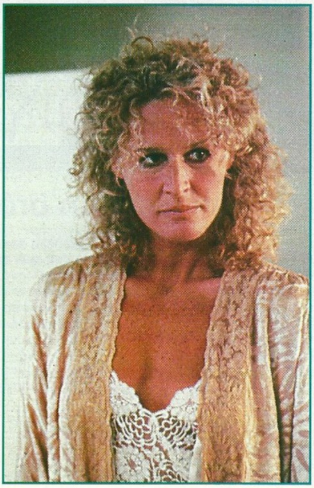
A színház és a televízió világa azonban kárpótolta a késlekedő filmdíjért. A nálunk nemrég (csak videón) megjelent *Ha hallgattál volna* főszerepéért 1995-ben Emmy-díjat kapott; ezt a filmet egyébként ügyvezető producerként is jegyzi. Színpadi alakításaiért eddig három alkalommal vehette át a legtekintélyesebb amerikai színházi elismerésnek számító Tony-díjat; legutóbb 1995-ben Andrew Lloyd Webber *Sunset Boulevard* című musicaljének főszerepéért.

Mellőzöttsége miatt egyáltalán nem bosszankodik, bár mint mondta, a polcán fenntartja a helyet az aranyszobrocskának is. Díjait vitrinjében tartja, összes filmes jelmezét szekrényében őrzi, de úgy érzi, leginkább mégis szerepeinek szelleme maradt vele. *„Nagyon megszenvedtem mindegyikért, érzelmileg rengeteget kaptam, de sokat el is vettek tőlem. Nyilvánvalóan nem lehet megválni tőlük, amint lehull a függöny vagy leáll a kamera. Sokáig játszottam a Broadwayn Norma Desmondot, őt lehetetlen elfelejteni... Merteuil márkiné sem levehető szerep. Ezek mind-mind a részeimmé váltak, és most már örökre velem maradnak."*

FILM UTÁN JÖHET A PSZICHOLÓGUS

Close ugyan mindent el tud játszani, de talán mégis akkor hozza legjobb formáját, amikor a szerep eleganciát, nagyvilági stílt vagy fölényes viselkedést kíván tőle. Lehet, hogy e kifinomultság származása folytán árad bel őle spontán természetességgel: tizenkét(!) generációra visszamenőleg kékvérű New England-i felmenőkkel dicsekedhet. Különös, hogy éppen e szerepei egyben a legárnyékosabbak is, a néző pedig egyszerre lesi áhítattal a míves alakítást és utálja a szereplőt, végtelenül.

A széria a *Végzetes vonzerő*vel kezdődött, melyben Close attraktív, nagyon szexi, rámenős nőt játszott, aki elcsábít egy sikeres ügyvédet *(Michael Douglas)*. Az egy hétvégére szóló kalandnak azonban véget kell vetni, mert a férfi nem hajlandó felborítani békés családi életét. A nő viszont nem képes beletörődni a helyzetbe, s innentől az élet valóságos lidércnyomássá válik a férfi számára. A film, melyért annak idején egy bulvárlap az „Amerika leggyűlöletesebb asszonya" címmel ruházta fel Close-t, érdekes módon tíz év múltán is élénken él

Végzetes nő a Végzetes vonzerőben

Folytatás a 36. oldalon

video

Kicsorbult tőr – Jeff Bridgesszel

Lapzárta: Robert Duvall és Michael Keaton között

Robin Williamsszel, 1982-ben: Garp szerint a világ

Folytatás a 34. oldalról

– sőt a hűtlenség metaforája lett – az amerikai köztudatban. *„A film valóban kényes témát érintett. Szerintem utána sokan kötöttek ki a pszichológus heverőjén és remélhetőleg ez segített is rajtuk”* – mondja ma nevetve a színésznő.

Egy évvel később Close hasonlóan sötét szerepben tűnt fel, *Stephen Frears Veszedelmes viszonyok* című filmadaptációjában játszotta Madame Mertauilt *John Malkovich* mellett. *Choderlos de Laclos* teremtménye a világirodalom egyik legellenszenvesebb nőalakja, a kegyetlenség, a csábítás és az árulás vituóza, aki Frears és Close értelmezésében még az eredetinél is démonibb figuraként lép elő budoárjából. A ragyogó alakítás megért volna egy Oscart, ám csakúgy, mint a Végzetes vonzerő főszereplőjeként, most is be kellett érnie a jelöltséggel.

SZÖRNYELLA, AZ ÁLLATBARÁT

A negatív szerepek sorát pillanatnyilag egy igazán ördögi nőszemély – furcsa, de éppen egy mesehős! –, Szörnyella De Frász zárja. A helyzetben rejlő iróniára sokan felfigyeltek, hiszen olyan színésznő játssza a szőrmék és bőrök megszállottját, aki a valóságban nagy állatbarát hírében áll. A természet, az állatok szeretetét és tiszteletét zsenge ifjúkorából hozta magával. Nagyapja természettudós volt, apja pedig kórházat nyitott a mai Zaire-ban, és Close – amikor éppen nem svájci iskolájában végezte tanulmányait – 13 éves kora óta Afrikában élt családjával. *„Mindig is nyüzsögtek a közelemben állatok, és a kislányomat is így nevelem, mert szerintem egy csomó dolgot tanulhatunk tőlük”* – vallja.

A 101 kiskutya intrikusának megformálását Close erőt próbáló feladatnak tekintette, persze nem természetimádata vagy a forgatás nehézségei miatt. *„Nem becsülhettem alá Szörnyellát csak azért, mert rajzfilmfigura”* – magyarázza. *„Az eredeti rajzfilmet és a regényt felnőttek és gyerekek egyaránt jól ismerik, pontosan tudják, mit várhatnak tőle, ráadásul Szörnyella minden gonoszsága ellenére is népszerű mesealak.”*

A színésznőnek azonban semmi oka a félelemre, hiszen az ő interpretációja tökéletesen hiteles, és egész biztosan emlékezetes marad villámló tekintete, tébolyult hahotázása vagy manókeneket is megszégyenítő fellépése. Bár Close a valóságban átlagos alkatú nő – hála a filmtechnikának és a meghökkentő jelmezeknek –, a vásznon mégis úgy fest, mint egy királynői termetű díva. A megjelenés önmagában persze csak félsiker, a figura tömény gonoszságának megragadásához a tehetséges színésznő kellett. *„Szörnyella megközelíthetetlen és már-már legyőzhetetlen, durván keresztülgázol mindenkin. Veszélyes és öntörvényű. Ez csak azért lehet baj, mert a rendezők hajlamosak a színészt a legutolsó szerepe szerint megítélni, én viszont nem akarok úgy beleragadni ebbe a szerepkörbe, mint Szörnyella a kulimászba. Átvészeltem a Végzetes vonzerő utáni skatulyát, de nem tudom, milyen lesz az élet a 101 kiskutya után”* – fogalmazott a bemutatót követően.

AZ ÖNTUDATOS NŐ

Azóta kiderült, hogy senki sem tartható a végleges gonoszság és az örök ármánykodó szerepkörében. *Tim Burton* sziporkázó sci-fi paródiájában, a *Támad a Mars!*-ban például az amerikai First Ladyt játszotta, ám a szerep mindent inkább követelt tőle, mint az erő és az éleselméjűség látszatát. A korlátolt, holdkóros elnökné és tehetetlen élete párja

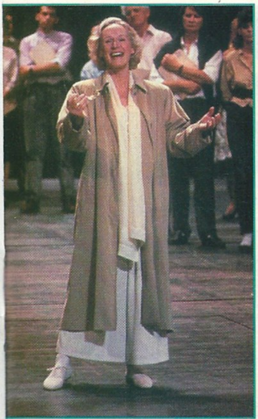
Jeremy Irons oldalán: A szerencse forgandó

Alelnökként Az elnök különgépe című akciófilmben

Glenn Close filmjei:

Garp szerint a világ (The World According to Garp, 1982) r.: George Roy Hill *(Intervideo)*
A nagy borzongás (The Big Chill, 1983) r.: Larry Kasdan *(Mokép Videókiadó)*
The Stone Boy (1984) r.: Christopher Cain
Az őstehetség (The Natural, 1984) r.: Barry Levinson *(Guild)*
Maxie (1985) r.: Paul Aaron *(Columbia TriStar)*
Kicsorbult tőr (Jagged Edge, 1985) r.: Richard Marquand *(Videa)*
Végzetes vonzerő (Fatal Attraction, 1987) r.: Adrian Lyne *(UIP–Duna Film)*
Veszedelmes viszonyok (Dangerous Liaisons, 1988) r.: Stephen Frears *(InterCom)*
A családban marad (Immediate Family, 1989) r.: Jonathan Kaplan *(Columbia TriStar)*
A szerencse forgandó (Reversal of Fortune, 1990) r.: Barbet Schroeder *(Columbia TriStar)*
Hamlet (1990) r.: Franco Zeffirelli *(Columbia TriStar)*
Találkozás Vénusszal (Meeting Venus, 1991) r.: Szabó István *(InterCom)*
Hook (1991) r.: Steven Spielberg *(Columbia TriStar)*
Kísértetház (The House of the Spirits, 1993) r.: Bille August *(InterCom)*
Lapzárta (The Paper, 1994) r.: Ron Howard *(UIP–Duna Film)*
Ha hallgattál volna (Serving in Silence: The Margarethe Cammermeyer Story, 1995) r.: Jeff Bleckner *(Columbia TriStar)*
A gonosz csábítása (Mary Reilly, 1996) r.: Stephen Frears *(InterCom)*
101 kiskutya (101 Dalmatians, 1996) r.: Stephen Herek *Buena Vista)*
Támad a Mars! (Mars Attacks!, 1996) r.: Tim Burton *(Buena Vista)*
Láger az édenkertben (Paradise Road, 1997) r.: Bruce Beresford *(Fox Video)*
Az elnök különgépe (Air Force One, 1997) r.: Wolfgang Petersen *(Buena Vista)*
A boldogító nem (In & Out, 1997) r.: Frank Oz *(már a mozikban, jön videón: InterCom)*

Szabó István filmjében: Találkozás Vénusszal

(Jack Nicholson) pompásan kiegészítik egymást – a lököttségben. Close a nyúlfarknyi szerepben is remekel: ostoba arccal csak azon tud sopánkodni, hogy tönkrement a Fehér Ház berendezése, holott a marslakók időközben szétlőtték a fél világot.

Close komikai adottságait a *Támad a Mars!* vagy a *Lapzárta* kivételével eddig még nemigen kamatoztatták a rendezők, annál inkább foglalkoztatták, ha erős, öntudatos nőkre volt szükség. Legutóbb *Az elnök különgépében* mutatkozott ebben a szerepkörben; ő játszotta az amerikai alelnököt, aki az elnök távollétében előállt kritikus helyzetben az egész ország sorsát a kezében tartja. Az, hogy elvállalta a szerepet, közvetve Clinton elnöknek is köszönhető. Erre a színésznő így emlékszik vissza: *„Nyáron az elnök, aki éppen szabadságát töltötte, egyik este meghívott vacsorára, s Harrison Ford is ott volt. Én az elnök jobbján ültem. A vacsora alatt Harrison odajött hozzám, letérdelt az elnök balján, és azt mondta: Nem akarnál az alelnököm lenni abban a filmben, amit most forgatok? Abban a helyzetben úgy éreztem, nem mondhatok nemet."*

A határozott nő, egyúttal az érzékeny anya típusával hívta fel magára a figyelmet már legelső nagyjátékfilmjében, a *Garp szerint a világ*ban is, melyért rögtön Oscar-díjra jelölték legjobb női epizódszereplő kategóriában. Ugyanezt a sort folytatták szintén Oscar-esélyes alakításai *A nagy borzongás*ban és *Az őstehetség*ben.

Egészen más alkat, s csak távolról tart rokonságot az előzőekkel *Szabó István Találkozás Vénusszal* című filmjének független, érzékeny operaénekesnője. Nemcsak a film alaphelyzete teszi, nyilván szándékolt az a hatás, melyet a válogatott muzsikusok közé belépő igazi sztár jelenléte vált ki. A szituáció vonatkoztatható Close és a többi színész viszonyára is; amint a filmben és a valóságban is beviharzik a színre, magával hozza – levethetetlenül – a világsztár auráját, még akkor is, ha művészhez méltó alázattal, igazi partnerként játszik együtt kollégáival. Persze így tesz akkor is, ha hozzá hasonló sztárokkal hozza össze a szereposztó, például *Jeremy Irons*szal *(A szerencse forgandó)*, *Mel Gibson*nal *(Hamlet)* vagy *Meryl Streep*pel *(Kísértetház)*.

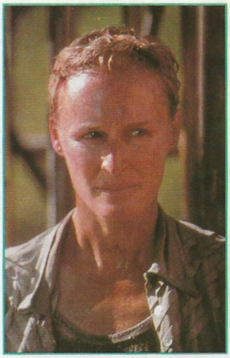

Szörnyella De Frász a 101 kiskutyában

A LÍRAI SZOPRÁN

Egyik legújabb filmjében szintén nemzetközi társulat gyűlt össze, és a történet is a világ minden sarkából összeverődött emberekről szól. A *Láger az édenkertben* a második világháború alatt japán fogságba esett nők története, akik a pusztulás és kegyetlenség közepette a zene megváltó erejével őrzik meg épségüket és emberségüket. A filmben Close játssza a csapat tulajdonképpeni vezetőjét, azt az erős, fegyelmezett nőt (már megint!), aki létrehoz egy kórust a táborban, és ezzel tartja a lelket társaiban. Bár a videóváltozat szinkronizált, a kórus előadása természetesen erdetiben hangzik el, és rövid időre hallható Close közismerten szép, finom lírai szopránja is.

„Nagy élmény volt ebben a filmben részt venni, egészen megváltoztatta az életemet" – mondja a színésznő. *„Mindig tiszteltem azokat az asszonyokat, akik nemcsak dacoltak, hanem győzedelmeskedtek is a háború viszontagságai között. Itt messze nem hősökről van szó, hanem átlagos nőkről, akik az embert próbáló helyzetben felteszik a kérdést: mit keresek én itt? Hogy kerültem ide, és hogyan éljem túl? És az a legérdekesebb, hogy milyen választ adnak a kérdésre együtt és külön-külön."*

A hírek szerint Glenn Close hamarosan újra királynői jelmezt ölt, és változatos szerepeinek száma újabb megmérettetést jelentő feladattal gyarapodik. *Meryl Streep*pel közösen tervezik *Schiller Stuart Mária* című drámájának filmre vitelét, melyben nemcsak a két főszerepet játszanák, hanem ők látnák el a produceri teendőket is. Talán egy ilyen filmért végre Close-hoz vándorolna a régóta megérdemelt Oscar. Bár ki tudja, lehet, hogy ezúttal azt nem tudná eldönteni az Akadémia, vajon ő vagy Meryl Streep kapja-e meg a díjat...

Nagy Ildikó

Láger az édenkertben

VAN KÉPÜNK HOZZÁ!

Amit a videósoknak a „nagy számok törvényéről” tudni kell:

Több mint 5 éve, hogy a **COMET** megrendelte az első tétel professzionális VHS másolószalagot a BASF-től. Azóta több mint 4 000 000 db VHS videokazettát gyártott és szállított le a hazai videokiadók és stúdiók részére. Műsoridőben kifejezve ez több mint 6 000 000 óra, azaz több mint 685 év non-stop szórakozást jelent, ha minden kazettát csak egyszer játszanának le. A COMET viszont csupán kölcsönzési célra több mint 1 500 000 db kazettát gyártott le. Ezeket átlagban több mint 30 alkalommal kellett, hogy kikölcsönözzék, ha csak azt nézzük, hogy a kazetta ára a videotékásnak megtérüljön.

Ha átlagosan 90 percet veszünk műsorhossznak, akkor ez több mint 67 500 000 órát, azaz 7700 évet jelent. És mindez alig több mint 5 év alatt.

Hát kell ennél több? - IGEN!

A COMET ez év végéig még több mint 600 000 db kazettát fog gyártani!

Több mint 60 évvel ezelőtt történt, hogy a **BASF** kutatói kifejlesztették majd szabadalmaztatták a mágnesszalagot, és megalkották az első szalagos magnetofont. Több mint 60 éve a BASF Európa legnagyobb mágnesszalag-gyártója. Több mint 5 éve, hogy a BASF leszállította az első tétel VHS másolószalagot a COMET részére. A BASF éves mágnesszalag-termelése több mint 2,5 milliárd m^2, amely VHS szalaghosszban kifejezve több mint 20 000 000 km szalagot jelent: azaz a BASF szalagjaival évente 500-szor lehetne körbetekerni a Földet az Egyenlítő mentén.

Hát ezért van az, hogy a BASF-nél a szalag gyártási egysége a km^2. A BASF több mint 5 féle minőségi fokozatú, professzionális VHS másolószalag-választékával egyedülálló a világon, és a több millió darab COMET által töltött VHS másolókazettával piacvezető márka nemcsak egész Európában, hanem Magyarországon is.

A nagy számok legújabb törvénye:

COMET + BASF = Több mint gondolná...

COMET

COMET Video Kft.,
2013 Pomáz, Ipartelep Tel.: (06-26) 326-226

BASF
by EMTEC Magnetics

Több hónapos forgatás után fáradtan, pihenni utazott San Diegóba. De mint ez a kimerültséget követő lazítás napjaiban gyakran előfordul: az 54 esztendős J. T. Walsh szívrohamot kapott, majd nem sokkal később a kórházban elhunyt. Egyike volt a legkellemesebb hangú, legtöbbet foglalkoztatott amerikai színészeknek. Magyarországon több tucat filmben is láthatták, így szerepelt többek között a *Jó reggelt, Vietnam!*, az *Egy becsületbeli ügy*, a *Lánglovagok*, a *Csoda New Yorkban*, *Az ügyfél* című alkotásokban.

J. T. Walsh emlékére

„Mi újság, kolléga úr?" köszöntöttem volna szívem szerint J. T. Walsh színművészt egy korábbi filmje, a magyar videótékákban is kölcsönözhető *Csont nélkül* hollywoodi bemutatója után. Újságírót, a *Nick Nolte* által megformált kosárlabdaedző egyik bírálóját alakította, oly élethűen, mintha riportra rohanva tegnap búcsúzott volna a szerkesztőség lépcsőházában. *„Helló, ügyvéd úr!"* köszönthettem volna szívem szerint, oly valósághűen alakított egy ügyészt, a kiváló angol színész-rendező, *Richard Attenborough* ellenlábasát a *Csoda New Yorkban* című filmben. *„Hogy van, kedves John, vagy Jimmy?"* köszönthettem volna amerikai közvetlenséggel, ha tudtam volna a keresztnevét, amelyet két rejtélyes betű helyettesít. Maradt tehát a Magyarországon megszokott formula: *„Üdvözlöm, kedves művész úr!"* az ellen viszont tiltakozott:

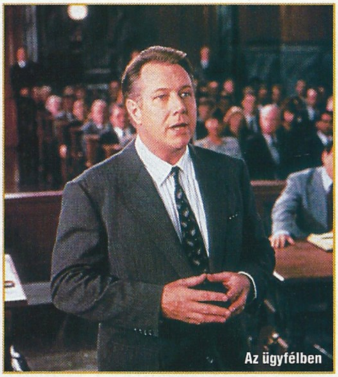
– A filmszínész nem művész, filmszerepet bárki eljátszhat – mondta fehér asztal mellett, egy Los Angeles-i szállodában. – *Ha filmben forgatsz, valaki mindig irányít és beleszól a felvételbe. Ott nyüzsög a rendező, az operatőr, a világosító, hogy végül a vágó döntse el, mi marad meg egy jelenetből. Néha ugyanazt harmincszor vesszük fel, s már magad sem tudod, hogy mit miért mondasz, csak szajkózod a szöveget a rendező kívánsága szerint. A film show-business. Üzlet, ahol a sikert éppúgy a piac határozza meg, mint egy új vonalú autó vagy egy divatos ruhadarab esetében. Ördögi kör: ha nincs siker, akkor pénz sincs, márpedig Amerikában a pénz határozza meg a sikert. Sok pénzed van? Akkor sikeres vagy. Nincs pénzed? Akkor ne mondd, hogy tehetséges vagy! Érvényesülj!*

– Az érvényesülés miatt kellett a J. T. is?

– Annyiból feltétlenül, hogy amikor a pályámat elkezdtem, James Walsh néven már működött egy producer. Két dudás nem fért volna meg egy csárdában, de más keresztnevet nem akartam, maradt tehát a rövidítés, a J. meg egy T.

– Alighanem nagyon fiatal volt és azért nem kardoskodott!

– Éppenséggel nem voltam gyerek. Mielőtt színésznek álltam, több mesterséget űztem. Tizennyolc évesen enciklopédiát árultam, majd csokoládét, cukorkát adtam el középiskolás viszonteladóknak. Az én jutalékom is a diákok szorgalmától függött, ezért folyton ostoroztam őket... Az egyetemen szociológiát tanultam, aztán tanár lettem és francia nyelvre meg mértanra oktattam a nebulóimat. Dolgoztam családsegítő szolgálatnál, de bármit csináltam is, hat-nyolc hónap után mindent meguntam. Görcs állt a gyomromba, ha munkába indultam... Mégis tíz év telt el a polgári pályán, s csak harmincegy évesen váltam színésszé. Nem késtem le semmiről, jóval fiatalabbnak tűntem a koromnál, a hősszerepek is utolértek.

Az ügyfélben

– Bár ellentétes jellemeket formál meg, mégis minden szerepében azonos: jellegzetesen J. T. Walsh...

– Ha fellépsz, nemcsak a szöveget kell „hoznod", hanem önmagadat, a saját egyéniségedet is hozzá kell adnod a szerephez. Nem olyannak kell lenni, amilyennek Shakespeare elképzelte, hanem ahogy a mai néző hitelesnek tart egy figurát.

Aligha gyanúsítható azzal, hogy ne tisztelné Shakespeare-t: gyermekkorában naponta beleolvasott valamelyik drámájába, folyékony szavalta a szonettjeit. S bár úgy vélte, az amerikaiaknak az óangol nyelvezet miatt nehéz olvasni az „öreg William" mondatait, ő szerencsés: ír származású, üzletember édesapjával Európában nevelkedett. San Franciscóban született, Németországban járt elemi iskolába és ott végzett néhány egyetemi évet is (közben hat esztendőt Írországban töltött). Csak apja halála után tért vissza az Egyesült Államokba, hogy ott szerezzen egyetemi diplomát.

– A színésszé válásban segítették szociológiai tanulmányai?

– A színészhez az ügynök áll a legközelebb. Egy jó ügynök, mielőtt elmegy a vevőhöz, felméri a terepet. Milyen emberrel találkozik, hogyan kell viselkednie, mit fog mondani, miként adja el önmagát, vagyis hogyan tudja rátukmálni az árut valakire? Azt akarja, hogy figyeljenek rá, hogy bólintsanak a szavaira: vagyis szerepel. Nos, a színész is önmagát, az egyéniségét árusítja, ha mindig másmás szerepben is... Mellesleg egy barátom ösztökélt, hogy legyek színész, szerinte bármit tettem is, színészkedtem. Egy pályatársnőm szerint viszont vívni kell tudni, mert a színjátszás olyan, mint a vívás: en garde! Olykor lerohanod a partneredet, máskor hátrálsz, védekezel... Vívni tanultam tehát, hogy elsajátítsam a színpadi mozgást.

– A színházat sem tartja művészetnek?

– A színház az más. A színpad a színész birodalma, ő nevetteti vagy zokogtatja meg a nézőket. A színházban már az első jelenettől a színész építi fel a szerepét, ott rajta áll vagy bukik a siker. Nincs üdítőbb érzés, mint amikor az előadás végén meghajolsz a függöny előtt, és neked tapsolnak! Színházban nincs fárasztó szerep, filmfelvétel után viszont csak fáradtságot érzel, de nem vagy boldog.

Valóban így gondolta, vagy (miként egykori barátja mondta) ekkor is színészkedett? Nem tudom. Tudom viszont, hogy a filmesek szívesen foglalkoztatták. Kérdésemre *Les Mayfield*, a *Csoda New Yorkban* rendezője így nyilatkozott róla:

– J. T. Walshsel mindig élvezet volt forgatni. Nehéz, hálátlan feladatot osztottam rá: ügyészként a film legrokonszenvesebb szereplőjének, Mikulás apónak a létét vonta kétségbe. Nagyhangú jogászt alakított, mégsem volt harsányabb a kelleténél... Mindenkor készen állt a munkára, ösztönösen ráérzett a figurára, ráadásul nagyon okos színész volt. Ő volt a film egyik legjobb szereplője!

Hát még ma művészetnek is tartotta volna, amit csinált...

Földes Tamás
(Los Angeles)

J. T. WALSH FILMJEI A MAGYARORSZÁGI VIDEÓTÉKÁKBAN:

Bádogember (1987), **Hatalom** (1986), **Hannah és nővérei** (1986), **Jó reggelt, Vietnam** (1987), **Játékos végzet** (1987), **Az utolsó csepp** (1988), **A nagy film** (1988), **Tortúra** (1990), **Oroszország-ház** (1990), **Lököttek** (1990), **Svindlerek** (1990), **Hajszál híján** (1990), **A jog hálójában** (1991), **Lánglovagok** (1991), **Hoffa** (1992), **Acéllabirintus** (1991), **Egy becsületbeli ügy** (1992), **Red Rock West** (1992), **Haláli fegyver** (1993), **Hasznos holmik** (1993), **Lopakodók** (1993), **Csont nélkül** (1994), **A babysitter** (1994), **Csoda New Yorkban** (1994), **A csend fogságában** (1994), **Az ügyfél** (1994) **Végső csábítás** (1994), **A terror hálójában** (1995), **A vírus** (1995), **Nixon** (1995), **Tűzparancs** (1995), **Olyan, mint a halál** (1996), **A félelem országútján** (1997)

Richard Dreyfuss

Nem az a kimondottan filmsztár alkat. Alacsony, kicsit pocakosodik, s már negyvenévesen hófehér volt a haja. De mindez nem számít, hiszen már több mint két évtizede az amerikai filmrendezők egyik kedvenc színésze, aki szinte minden figurát képes hitelesen megformálni. Nem véletlenül, hisz elég korán kezdte a mesterséget.

Hold Parador felett

A New York-i Brooklynban született 1947. október 29-én. Már kilencévesen fellépett a West Side Jewish Theater színjátszó csoportjában, s bár mélységesen vallásos apját, *Normant* nem tette túl boldoggá, hogy egyik fia a „magamutogatást" választja életpályájául, tulajdonképpen büszke volt a sikereire. Richard a Beverly Hills High Schoolban érettségizett, majd a kaliforniai San Fernando Valley State Collegeban a dráma tagozatra járt, de emellett politikatudományokat is hallgatott. Alternatív katonai szolgálatát egy Los Angeles-i kórházban töltötte.

SZTÁROK KÖZÖTT

Ezután viszont tényleg csak a színészet következett: 1960 és 1970 között a keleti és a nyugati part között ingázott, tévéfilmekben játszott, fellépett az off-Broadwayn, majd később a Broadwayn is. Filmen először *Mike Nichols Diploma előtt* című alkotásában tűnt fel 1967-ben, bár a Berkeley egyetem hallgatóinak egyikeként éppen csak átszaladt a filmvásznon. Néhány felejthető mozi után az elsőfilmes *George Lucas American Graffiti*je következett – és micsoda szereplőkkel! Dreyfuss mellett *Harrison Ford, Ron Howard, Charles Martin Smith* is feltűntek, persze még mindannyian roppant ifjak voltak. Dreyfuss Richard Curtot formálta meg, a törekvő kisvárosi diákot, aki bár álmokat is kerget, mégis két lábbal áll a valóság talaján. Egy másik elsőfilmes, *John Milius* is kiszemelte magának, a *Dillinger* című filmben a címszerepet játszó *Warren Oates* mellett a vigyori Babaarcú Nelsont alakította. Ezután egy keserédes kanadai vígjáték következett Duddy Kravitzról, a feltörekvő ifjúról, aki a negyvenes években a montreáli zsidó gettóban nő fel és egy családi legenda hatására úgy dönt, hogy milliomos lesz. Mindennel megpróbálkozik, a taxizástól kezdve az esküvők és bármicvók filmezéséig, könyörtelenül letipor másokat, de ez neki legalább akkora fájdalmat okoz, mint azoknak. Végül persze eléri célját, de elveszti szerelmét és barátait... Hollywood leendő nagyjai közül *Steven Spielberg* sem maradhatott ki Richard rendezői közül: *A cápában Roy Scheider* belevaló rendőrfőnöke mellett Matt Hooper halszakértőt játszotta, aki tudományosan közelít a gonosz fehér cápához, de erre rá is fizet. Dreyfuss és Spielberg a forgatás során összebarátkoztak, s amikor két évvel később, 1977-ben zöld utat kapott a *Harmadik típusú találkozások* című produkció, ki más játszhatta volna Roy Nearyt, az UFÓ-k bűvkörébe került elektrotechnikust, mint Richard Dreyfuss? Bár a forgatás során valódi repülő csészealjat nem sikerült megfigyelni, azért adódott egy-két érdekesség. Roy egyik filmbéli gyerekét unokaöccse, *Justin* alakította, aki gyakran képtelen volt megőrizni a komolyságát nagybátyja alakítása láttán. A gyerek viszont nagyon hasonlított rá, ezért Spielberg fogcsikorgatva ugyan, de ötször-hatszor is felvette ugyanazon jelenetet. Lazításként a két barát elektronikus játékokkal szórakozott a forgatás szünetében. Éppen Wyomingban forgattak, amikor a nemzeti ünnep, július negyedike hétvégére esett, s a helyi Ku Klux Klan engedélyt kapott arra, hogy felvonulást rendezzen annak bizonyságaképp, hogy nem viselnek csuklyás öltözéket. Richard nem hagyta megjegyzés nélkül az esetet, s az Associated Press hírügynökség tudósítójának meglehetősen vehemensen nyilatkozott: *„Ha a Klánnak joga van masírozni, nekem, Mrs. Dreyfuss fiának joga van tiltakozni a szervezet létezése ellen."* E kijelentés következtében már másnap halálos fenyegetést kapott, így a producer két, szekrény méretű testőrt rendelt ki mellé, akik mindenhová elkísérték a színészt...

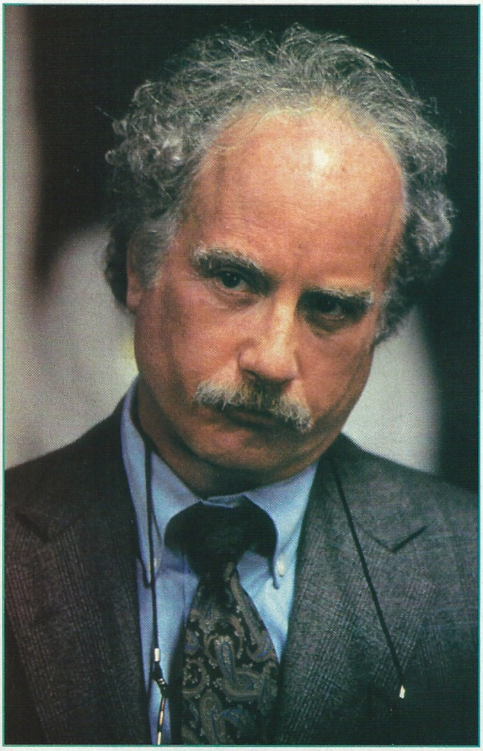
HÓBORTOS OSCAR-DÍJAS

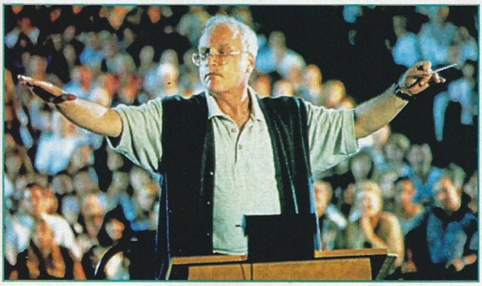
Herbert Ross rendező *Hölgyem, Isten áldja!* című filmjéhez egy kétbalkezes, kissé idegesítő figurára volt szüksége, egy hóbortos színészre. *Neil Simon,* az ismert vígjáték szerző kifejezetten Richard számára találta ki ezt a figurát, annyira lenyűgözte a színész játékstílusa és energiája. A történet kezdetén lelép a volt táncosnő, Paula *(Marsha Mason* – Neil Simon hitvese) színész élettársa, de előtte kiadja a lakást egy kollégájának. Az új lakó zuhogó esőben, éjfélkor érkezik meg, Paula alig akarja beengedni, de végül belátja, hogy a férfinek jogilag igaza van. Elliot Garfield nem kellemes lakótárs, éjszaka meztelenül játszik a gitárján, s hajnalban keleti énekeket dúdolva meditál. A III. Richárd eljátszására készülő színész és Paula rengeteget vitatkoznak, kerülgetik egymást, de Lucy *(Quinn Cummings)* a kislány révén közeledni kezdenek, majd egymás karjában kötnek ki. Elliot a Shakespeare-darabban ugyan csúfosan megbukik, végül azonban új, ragyogó ajánlatot kap, összepakol és elviharzik, de fogadkozik, hogy visszatér. Kedvenc gitárját zálogban Paulánál hagyja, így az asszony tudja, számíthat rá...

Dreyfusst ezért a alakításért a

A cápában Roy Scheiderrel

Zeneszerző-karmester a Csendszimfóniában, mely alakításáért Oscarra jelölték

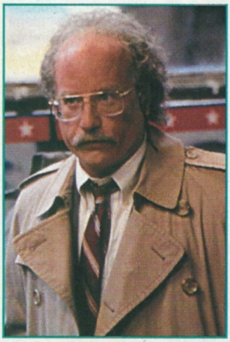
legjobb férfi színésznek járó Oscar-díjjal jutalmazták, s az alig harmincéves színésznek ettől egy kicsit a fejébe szállt a dicsőség...

Persze nem lett hűtlen a színpadhoz sem, az *Othelló*ban Jágót játszotta, ő volt a címszereplő a *Julius Caesar*ban, nagy sikert aratott a *Mégis, kinek az élete?* című darabban a nyaktörést szenvedett, mozgásképtelen szobrász szerepében, aki nem kíván tovább élni, de ennek eldöntése nem az ő joga. A színdarabot megfilmesítették, persze Richard volt a főszereplő, mellette *John Cassavetes* alakította a mindenható főorvost.

LEGYŐZÖTT SZENVEDÉLY

Richard lubickolt a sikerben, de kicsit elszaladt vele a ló és a kábítószer után nyúlt. Talán azért szippantott, hogy jobban bírja a feszültséget, talán amiatt, mert, bár jöttek-mentek életében a nők, egyik sem tudott kikötni mellette, mindenesetre 1982-ben egy, drogos állapotban bekövetkezett autóbaleset magához térítette. *„Sok füvet szívtam, de sohasem gondoltam, hogy következményei lehetnek"* – mondta. *„A képzeletemben egy kislány jelent meg, akit megölhettem volna ebben a karambolban. És akkor abbahagytam. Sokan segítettek, hogy legyőzzem e szenvedélyt. Azt hiszem, sikerült..."*

Manhattanre leszáll az éj: radikális ügyvédként

És valóban, le tudott szokni róla!

Majd 1984-ben végre a magánéletben is megtalálta az igazit egy tévéproducer hölgy személyében; hamarosan megszületett Emily nevű leányuk, akit később még két fiú követett. A családapa megint belevetette magát a munkába. Filmjei közül említésre méltó a *Rob Reiner* rendezte *Állj mellém!*, amely *Stephen King* önéletrajzi novellájából készült. A négy oregoni kamaszfiú horrorelemekkel megtűzdelt történetében Gordie (Dreyfuss) a tábortűznél ülve mesél a fiatalságnak, de megelevenedik önmaga fiatal alakja is, a *Star Trek – Az új nemzedék*ből ismert Will Wheaton megformálásában. Krimi még nem volt a repertoárban, ám jött a *Zsarulesen Emilio Estevez*zel, amelyben két zsaru egy szökött bűnöző (a most először szakállas *Aidan Quinn*) barátnőjét figyeli, ám egyikük rajta felejti a szemét a leányzón és telefonszerelőnek álcázza magát, hogy megismerkedhessen vele. Az álcázás bejön *A Hold Parador* felett című vígjátékban is, amelyből kiderül, hogy nemcsak Amerikában, hanem egy, a térképen nem található államban is lehet elnök egy közepes színészből...

1987-ben az Egyesült Államok megalakulásának kétszáz éves évfordulójára Dreyfuss egy egész estés szórakoztató tévéműsort készített, amit ő maga írt és rendezett, ő volt az előadó, továbbá a producer is. A program a következő címet viselte: *Funny, You Don't Look 200!* (Vicces, nem is látszol kétszáznak...)

KI AZ ŐRÜLTEBB?

Steven Spielberg sokszor emlegette, hogy tizenkét évesen mindig zokogott, amikor *Victor Fleming A Guy Named Joe* című filmjét nézte *Spencer Tracy*vel. Richard Dreyfuss harmincötször látta, s már *A cápa* 1974-es forgatása alatt gyakran idézgettek jeleneteket a moziból, 1989-ben viszont megcsinálták a remake-jét, *Örökké* címmel. Ekkor a kritikusok zokogtak... Az, hogy igazuk volt vagy sem, a néző által eldöntendő kérdés, mindenesetre Richard bírta a versenyt Tracyvel. Az eredeti sztoriban, *Dalton Trumbo* forgatókönyve szerint 1943-ban, a II. világháború alatt Pete (Tracy), a vakmerő vadászpilóta lezuhan, majd visszatér a túlvilágról, hogy oltalmazza a helyébe lépő ifjú pilótát, Tedet, aki a kedvesénél is képes pótolni őt. A modern változatban a pilóták már nem az ellenséget lövik, hanem az erdőtüzeket oltják odafentről, de a mostani ász (Dreyfuss) is odaveri magát, majd az égben egy angyal *(Audrey Hepburn)* eligazítja további evilági teendőivel kapcsolatban, már ami a fiatal Tedet és Dorindát, a bájos légiforgalomirányítót *(Holly Hunter)* illeti.

Ebben a moziban mindenkinek nagy a lelke, s Richard következő filmje, az *Isten nem ver Bobbal* szintén lelkizős, pontosabban pszichiáteres. *„Az*

Harmadik típusú találkozások

Bádogemberek

Koldusbottal Beverly Hillsben

agyában nyüzsgő hangyáktól függetlenül dr. Leo Marvin jó pszichiáter" – fogalmazott a színész. *„Korábban jó párnál megfordultam, azokból raktam össze a karaktert. Szerencsére ez csak mozi..." „Richardnál jobban senki sem játszhatná el ezt a figurát"* – tette hozzá *Frank Oz* rendező. *„Az illető szeretnivalóan gyűlöletes fickó. Számos rossz tulajdonsága van, gonoszságra való hajlam vibrál a lelkében. Pontosan ellentéte a Bill Murray alakította Bobnak."* Tehát miről is van szó? Bob, a jóindulatú dilis elhatározza, hogy meglátogatja hőn szeretett orvosát, Marvint, miközben ő nyári szabadságát tölti, s egy idő múlva már nem lehet eldönteni, ki az őrültebb: az orvos vagy a páciens...

ZENESZERZŐ, ÜGYVÉD ÉS ANTROPOLÓGUS

Május videóújdonsága, a *Csendszimfónia* nem sci-fi, Dreyfuss mégis időutazást tesz benne. Egy, a harmincas évei közepén járó zeneszerző-karmestert alakít, aki, miután a felesége teherbe esik, elvállal egy középiskolai tanári állást. A három évtizedet átívelő történetben a pocsék tanárból egyre elkötelezettebb pedagógus lesz, ráadásul kiderül, hogy fia süketnek született. *John Lennon* halála annyira megrázza Glenn Hollandet, hogy végre kapcsolatot talál immár tizenéves fiával, s amikor a már hatvanas éveit taposó tanárt leépítik, diákjai meghívják egy meglepetésnek szánt összejövetelre...

Alakítása tavaly Oscar-jelölést ért.

Szintén májusi videópremier a *Manhattanre leszáll az éj,* melynek központi témája a kábítószer, a rendőri korrupció és egy nagy vihart kavaró bűnügy. Sean Casey kerületi ügyész *(Andy Garcia)* arra kényszerül, hogy válasszon erkölcs és lojalitás között, míg tárgyalóterembeli ellenfele, Sam Vigoda *(Richard Dreyfuss)* szerint a történet fő kérdése az, miként maradhat tiszta az ember egy elaljasodott rendszerben. Dreyfuss úgy véli: *„Van valami hasonlóság az általam megtestesített karakter és William Kunstler, a baloldali radikális ügyvéd között, aki mindig megnyerhetetlen, népszerűtlen ügyeket vállal."* A lelkiismeretes színész 1968-ig visszamenőleg megnézte a Kunstlerről szóló dokumentumfilmeket, elolvasta az életrajzát és áttanulmányozta a róla szóló újságcikkeket. Dreyfuss számára azért volt különösen vonzó ez a szerep, mert, mint mondta: *„Mindig is szerettem volna felállni és azt mondani: Tiltakozom, tisztelt bíróság!, s ezután harcba szállni egy reménytelen ügyért."* Ez az álom és a kedvenc rendezőjével, *Sidney Lumet*-vel való együttműködés lehetősége egyértelművé tette Richard számára, hogy el kell fogadnia Sam Vigoda szerepét.

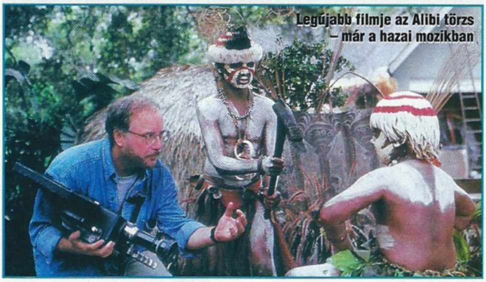
A tárgyalóteremből ki a szabadba! Legutóbbi filmjében, az *Alibi törzs*ben Dreyfuss híres antropológust játszik; James Krippendorf már két éve a Proxmire Alapítványtól kapott ösztöndíjból él és egyedül próbálja nevelni három nevelhetetlen csemetéjét. Kutatásának tárgya egy ismeretlen, kőkorszaki körülmények között élő, új-guineai törzs, amellyel csak egy baj van: hogy nem létezik. A féltékeny kollégák dokumentációt követelnek, például 16 mm-es dokumentumfilmet. A professzor nem tehet mást, fogja az általa ismert legprimitívebb csoportot – saját gyermekeit, Shellyt, Mickeyt és Edmundot –, elnevezi a törzset shelmikedmu-nak és a csonka család – a mama meghalt – szorgosan munkálkodni kezd azon, hogy primitív törzzsé váljon...

A színészet mellett Richardot a rendezés is foglalkoztatja, nemrég a birminghami Repertory Theatre-ban a *Hamletet* állította színpadra. Maga is szívesen lép a világot jelentő deszkákra, a Broadwayn hat hónapig volt műsoron a *A halál és a lányka* című darab, amiben *Gene Hackman* és *Glenn Close* társaságában szerepelt, a *Julius Caesar*ban ezúttal Marcus Antoniust alakította.

Néha kedve támad az írásra is, Harry Turtledove-val közösen alkották meg a *The Two Georges* című történelmi fantasyt, amely arról szól, milyen lehetne a modern Amerika, ha gyarmatként a Brit Birodalom része maradt volna.

A családjával jelenleg Los Angelesben élő Richard Dreyfuss azonban vélhetőleg akkor is a vezető színészek egyike lenne...

Trethon Judit

Legújabb filmje az Alibi törzs – már a hazai mozikban

Richard Dreyfuss filmjei:

Diploma előtt (The Graduate, 1967) r.: Mike Nichols *(Mokép Videókiadó)*
Valley of the Dolls (1967) r.: Mark Robson
The Young Runaways (1968) r.: Arthur Dreyfuss
Hello Down There (1969) r.: Jack Arnold
American Graffiti (American Graffiti, 1973) r.: George Lucas *(UIP–Duna Film)*
Dillinger (Dillinger, 1973) r.: John Milius *(Zoom)*
The Apprenticeship of Duddy Kravitz (1974) r.: Ted Kotcheff
A cápa (Jaws, 1975) r.: Steven Spielberg *(UIP–Duna Film)*
Feliratok (Inserts, 1976) r.: John Byrum *(Intervideo)*
Győzelem Entebbében (Victory at Entebbe, 1976) r.: Marvin Chromsky *(Intervideo)*
Harmadik típusú találkozások (Close Encounters of the Third Kind, 1977) r.: Steven Spielberg *(Mokép Videókiadó)*
Hölgyem, Isten áldja (The Goodbye Girl, 1977) r.: Herbert Ross *(Intervideo)*
The Big Fix (1978) r.: Jeremy Paul Kagan
Close Encounters of the Third Kind: Special Edition (1980) r.: Steven Spielberg
Szerelemverseny (The Competition, 1980) r.: Joel Oliansky *(Videa)*
Mégis, kinek az élete? (Whose Life Is It Anyway?, 1981) r.: John Badham
Szexközelben (The Buddy System,1984) r.: Glenn Jordan *(Guild)*
Koldusbottal Beverly Hillsben (Down and Out in Beverly Hills, 1986) r.: Paul Mazursky *(Buena Vista)*
Állj mellém! (Stand By Me, 1986) r.: Rob Reiner *(Mokép Videókiadó)*
Call girl ötszázért (Nuts, 1987) r.: Martin Ritt *(Intervideo)*
Zsarulesen (Stakeout, 1987) r.: John Badham *(Buena Vista)*
Bádogemberek (Tin Men, 1987) r.: Barry Levinson *(Buena Vista)*
A Hold Parador felett (Moon Over Parador, 1988) r.: Paul Mazursky *(UIP–Duna Film)*
Örökké (Always,1989) r.: Steven Spielberg *(UIP–Duna Film)*
Tétre vagy befutóra (Let It Ride,1989) r.: Joe Pytka *(UIP–Duna Film)*
Képeslapok a szakadékból (Postcards From the Edge, 1990) r.: Mike Nichols *(InterCom)*
Rosencrantz és Guildenstern halott (Rosencrantz and Guildenstern Are Dead, 1990) r.: Tom Stoppard *(Odeon)*
Az igazi (Once Around, 1991) r.: Lasse Hallström *(UIP–Duna Film)*
Prisoner of Honor (1991) r.: Ken Russell
Isten nem ver Bobbal (What About Bob?, 1991) r.: Frank Oz *(Buena Vista)*
Zsarulesen 2. (Another Stakeout, 1993) r.: John Badham *(Buena Vista)*
A nagymama soha (Lost in Yonkers, 1993) r.: Martha Coolidge *(Columbia TriStar)*
Az utolsó üzenet (The Last Word, 1994) r.: Tony Spiridakis *(Best Hollywood)*
A csend fogságában (Silent Fall, 1994) r.: Bruce Beresford *(InterCom)*
Szerelem a Fehér Házban (The American President, 1995) r.: Rob Reiner *(UIP–Duna Film)*
Csendszimfónia (Mr. Holland's Opus, 1996) r.: Stephen Herek *(Mirax)*
Manhattanre leszáll az éj (Night Falls On Manhattan, 1997) r.: Sidney Lumet *(InterCom)*
Alibi törzs (Krippendorf's Tribe, 1997) r.: Todd Holland
(Már a mozikban, jön videón: InterCom)

INGYEN KAPHATJA TÉKÁJÁBAN A VIDEO MAGAZINT!

Az a videózást szerető vendég, aki havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz videókazettát az alábbi tékák valamelyikében, a következő hónapban ingyen megkapja a videótékástól a Video Magazin legfrissebb számát, a tékások és a Video Magazin kiadójának közös akciója keretében. További kölcsönzők is bekapcsolódhatnak az akcióba! Az akcióban részt vevő tékák neve és címe rákerül az Internetre is! *(http.//www.fenypont.hu)* Ha tetszik az ötlet vagy bővebb információkra kíváncsi, máris hívja a Video Magazin kiadóját a 361-3859-es telefonszámon. Az alábbi tékákban kaphatja ingyen a Video Magazint, ha havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz műsoros videókazettát:

Aladdin Videotéka	Rákóczifalva, Rákóczi út 69.
Alfa Videotéka	Budapest, Sörös u. 3.
Ász Videotéka	Szendrő, Váralja út 10.
Bóbita Videotékák	Hajdúböszörmény, Harmat u. 7.
	Hajdúböszörmény, Tessedik út 3.
BMK Videotéka	Budapest, Etele út 55.
Centrum Videotéka	Siófok, Fő u. 45.
City Videotéka	Székesfehérvár, Gyümölcs u. 18.
Cobra Videotéka	Kaposvár, Honvéd u. 53.
Griff Videotékák	Páty, Rákóczi út 11.
	Mány, Mester sor 7.
Gyöngy Videotéka	Kaposvár, Zárda u. 14.
Gyöngy 2. Videotéka	Kaposvár, Honvéd utcai ABC-nél
„HA-HO" Videotéka	Miskolc, Vasvári Pál út 6.
Happy End Videotéka	Tarján, Petőfi út 8.
Juno Videotéka	Veszprém, Cholnoky u. 23.
Kikli Videotéka	Budapest, Hernád u. 31.
Kukkancs Videotéka	Adony, Rákóczi út 10.
Magic Zóna Videotéka	Pápa, Batthyány u. 8.
Malibu Videotéka	Budapest, Marabu u. 1.
Manóka Videotéka	Hódmezővásárhely, Bocskai út 1.
Másik Kft.	Kalocsa, Obermayer tér 7.
Menő Manó Videotéka	Sarkad, Kossuth u. 1.
Monte Videotéka	Budapest, Berda József u. 44.
Neo Modell Bt.	Budapest, Kétújfalu u. 131.
Orsi Videotéka	Seregélyes, Fő út 92.
Paksi Istvánné	Bogyiszló, Bajcsy-Zs. u. 2/a
Pince Videotéka	Budapest, Zengő u. 1/b
Premier Center	Sopron, Torma u. 8.
Privát Videotéka	Kiskunhalas, Kanizsa tér
Sanyó Videotéka	Tiszavasvári, Attila tér 2/A
Tisza Mozi Kft.	Szolnok, Templom tér
	Hatvan, Horváth Mihály út 20.
Tiszafilm Videotéka	Sóstóhegy, Csaba u. 9.
	Hajós, Köztársaság tér 1.
Thomas Videotéka	Győr, Jereváni út 32.
Top Videoshop	Szarvas, Szabadság út 28/2
	Békésszentandrás, Hunyadi u. 7.
Top Ten Videotékák	Budapest, Villányi út 62.
	Budaörs-Kamaraerdő, Kismartoni út 45.
Top-X Videotéka	Sopron, Teleki Pál utcai pavilonsor
Video és ajándék	Kecskemét, Március 15. u. 1.
Videoház	Budapest XI., Bocskai út 23.
Videobarlang	Kiszombor, Ubébai út 7.
Videocentrum	Cegléd, Rákóczi út 34–36.
Vipera Videotéka	Kaposvár, Füredi úti pavilonsor
Viktor Imre	Székesfehérvár, Királysor 41.
Videotéka	Aszód, Falujárók útja 5/1
Videotéka	Maglód, Széchenyi út 7.
Videotéka	Budapest XII., Hegyvidék Üzletközpont
Videotéka	Budapest XII., Márvány u. 48.
Videotéka	Nagykapornak, Fő út 40.
Videotéka	Sárvár, Batthyány út 33.
Wekerlei Videotéka	Budapest XIX., Guttenberg krt. 5.
ZOOM Videótéka	Jászfelsőszentgyörgy, Fő út 71.
ZEFI Videotéka	Mátészalka, Szalkai út 14.

Barátságban a farkasokkal

kb. 60 perc

Történetünk egy neves természetfilmes házaspár és egy falka szürke farkas barátságát meséli el. Lenyűgöző felvételeket láthatunk e bámulatos állatok játékosságáról, életük társadalmi rendjéről, családjukhoz és „új" barátaikhoz való ragaszkodásukról...

Híres csatahajók és tengeri háborúk

kb. 100 perc

Filmünk bemutatja a világ leghatalmasabb csatahajóit és a XX. század történelmének leghíresebb tengeri ütközeteit.

Legendás harcosok 2.

kb. 80 perc

Vikingek Hunok Kelták

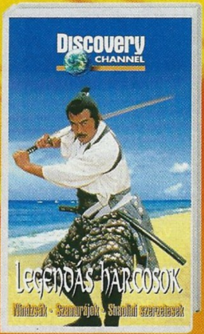
VIDEO-SZENZÁCIÓ!

Legendás harcosok 1.

kb. 80 perc

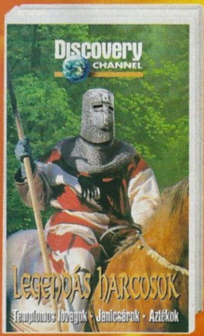
Római légiók
Spártaiak
A fáraók katonái

Legendás harcosok 3.

kb. 80 perc

Nindzsák
Szamurájok
Shaolini szerzetesek

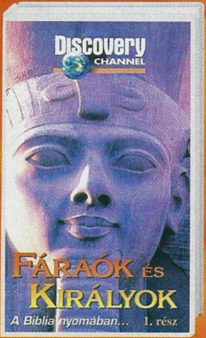

Legendás harcosok 4.

kb. 80 perc

Templomos lovagok
Janicsárok
Aztékok

2 kazettán!

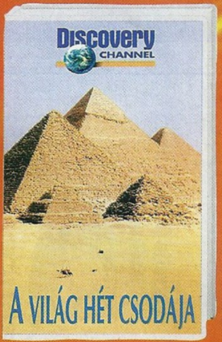

Fáraók és királyok

kb. 160 perc

David Rohl író új felfedezések alapján bizonyítja az Ószövetség és a Biblia néhány ismert történetének hitelességét...

2 kazettán!

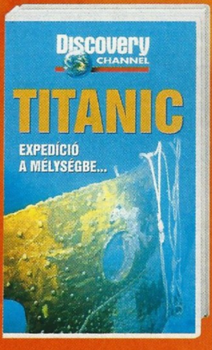

1997. év videoszenzációja!

A világ hét csodája

kb. 220 perc

Ezek a fenséges és gigantikus építészeti remekművek még mais ámulatba ejtik az embereket. A film készítői „újjáépítették"a csodálatos alkotásokat, és bemutatják nekünk azok történelemformáló szerepét.

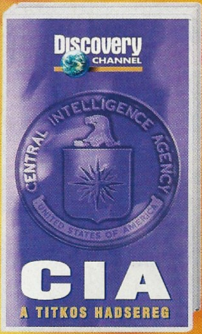
Titanic

kb. 60 perc

1996. augusztusában szakemberek megpróbálták kiemelni hullámsírjából a Titanic hajótestének egy részét...

Fogy. ár: 1590 Ft/db

2 kazettán!

CIA - A titkos hadsereg

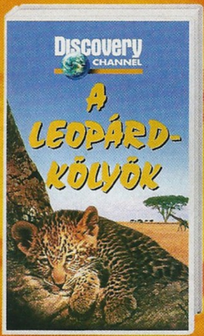
kb. 160 perc

A „Cég" története, harca a nemzetközi terrorizmus és a kábítószerkereskedelem ellen...

A megjelenést támogatta:

In-KAL SECURITY

A biztonság védjegye

A leopárdkölyök

kb. 90 perc

A csodálatos film egy leopárdkölyök kalandos felnőtté válását meséli el. Hősünket mindenki a szívébe fogja zárni...

Discovery CHANNEL VIDEO™

FEDEZZE FEL A VILÁGOT!™

Ősvilág 1.

kb. 80 perc

A ragadozók születése
Tengeri szörnyetegek
Gyilkos madarak

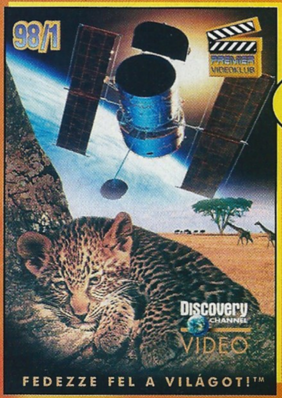
Fogy. ár: 1590 Ft/db

Ősvilág 2.

kb. 80 perc

Az intelligens dinoszaurusz
Titokzatos őslénybarlang
Az evolúció rejtélye

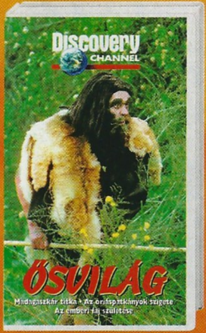

ÚJ!

Premier videoklub katalógus

INGYENES!

Megrendelhető

Ősvilág 3.

kb. 80 perc

Madagaszkár titka
Az óriáspatkányok szigete
Az emberi faj születése

PREMIER VIDEOKLUB 1371 Bp. Pf.: 422 **Telefonrendelés: 312-52-44, 302-79-67 Fax: 302-79-68**

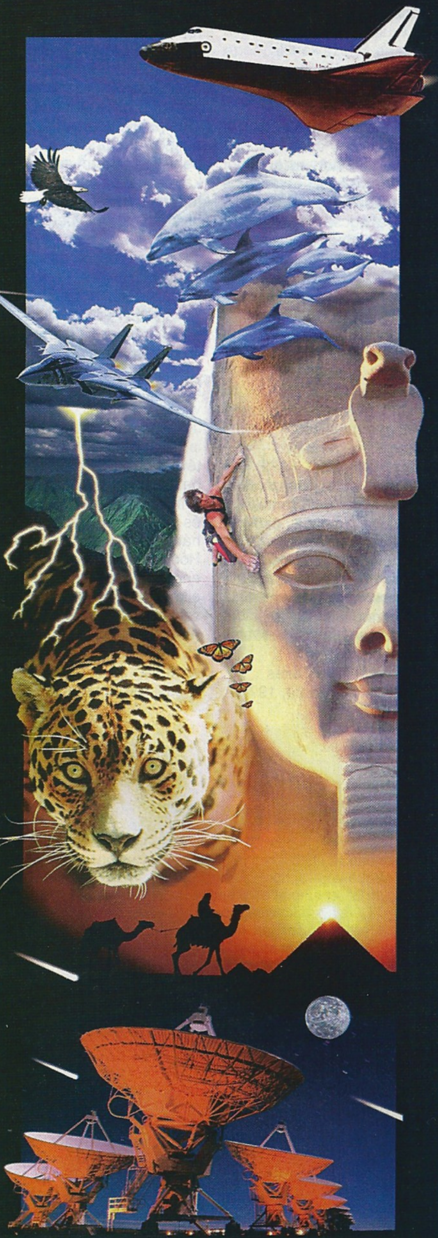
Filmcím	db

MEGRENDELŐLAP PREMIER VIDEOKLUB 1371 Bp. Pf.: 422
Postaköltség: 290 Ft. (A megrendelt kazetták darabszámától függetlenül.)

Név:

Cím/tel.:

Aláírás: 1998..................hó...........nap

Discovery CHANNEL VIDEO

Discovery Channel, BBC:

A média mennyben kötött házassága

Több hónapig tartó udvarlás után az Atlanti-óceán két partjának médiaóriásai közül a Discovery Channel mint a világ legnagyobb ismeretterjesztőfilm-gyártója és az angol BBC televíziós társaság 565 millió dollár értékű társasági szerződést kötött egymással. Így egy csapásra a világ leghatalmasabb műsorgyártó erejét hozták létre a dokumentumfilm műfajában. *„Az új együttműködési szerződés a média mennyben kötött házassága”* – fogalmazott az aláírást követően találóan *John Hendricks,* a Discovery Channel Inc. elnöke. A Discovery és a BBC társulása ékes bizonyítéka, hogyan képes egy színvonalas közszolgálati televíziós társaság és egy magánmédia-szervezet egyesíteni erejét, hogy a nézőket világszínvonalú oktató, felvilágosító és információs műsorokkal tudják kiszolgálni. *„A Discoveryvel megkötött széles körű szerződés tovább fogja erősíteni a BBC minőségi műsorainak nemzetközi hírnevét”* – mondta optimistán *John Birt,* a BBC vezérigazgatója.

❖

A Discovery Channel (Felfedező Csatorna) hihetetlen népszerűségét annak köszönheti, hogy műsorai szórakoztató formában mutatják be a természet csodáit, a tudomány és a technika világát és bepillantást engednek a történelem titkaiba, az embereket leginkább érdeklő eseményekbe. A sikerre mi sem jellemzőbb, mint hogy az Egyesült Államokban 73 millió előfizetővel rendelkeznek. Testvérhálózatuk, a TLC (Oktató Csatorna) pedig már meghaladta a 64 millió előfizetőt. A társaság legújabb sikertörténete az 1996 októberében Animal Planet (Állatok bolygója) néven útjára indított tévécsatorna. Ez napjaink egyik leggyorsabban növekvő nézőszámú kábelcsatornája. A vállalkozás évente félmilliárd dollárt költ programjai készítésére, s filmjeit az adott szakterület legkiválóbb szakembereinek közreműködésével világszínvonalú technikai minőségben forgatja.

A Discovery nemcsak tévéműsorokat, hanem videókazettákat, könyveket, audio- és oktatóanyagokat, valamint multimédia-szolgáltatásokat nyújt világszerte. Műsorai 145 ország 127 millió otthonába jutnak el 16 műhold közvetítésével. Egy nemrég végzett nemzetközi közvéleménykutatás szerint az ismeretterjesztő, dokumentumfilmek a legnépszerűbb tévéműsor kategóriába tartoznak és a nézők 65 százaléka szeretne egyre több ilyen filmet látni. A Discovery természetesen ott van a világhálón, s az internet egyik legnézettebb, leggyakrabban felkeresett home page-ével büszkélkedhet (www.discovery.com).

❖

A Discovery Channel legérdekesebb filmjeit videókazettán is megjelenteti. Magyarországon a Discovery Channel Video 1996 novembere óta van jelen. Azóta huszonhét természetfilm, tudományos ismeretterjesztő alkotás és dokumentumfilm jelent meg a történelem, a tudomány, a földrajz, élővilágunk legizgalmasabb kérdéseiről, s havonta két-három újabb kazetta lát napvilágot. Eddig a legnagyobb siker *A világ hét csodáját* bemutató két kazetta volt, valamint *Az ismeretlen Galapagos,* a *Tengeri erőd, A fáraók és királyok,* valamint a *Titanic* című dokumentumfilm.

Májusban három kazettán fürkészhetjük ki *A királyi családok titkait,* s ismerhetjük meg – eredeti dokumentumfelvételek alapján is – *A Föld legnagyobb természeti katasztrófáit.* Még az idén egyebek mellett megismerkedhetünk a rendkívüli teljesítményekre képes állatokkal, a különleges ragadozókkal, de a kalózhajók, rabszolgahajók történetével is.

Fedezze fel a világot! Kalandra fel!

L. L.

Mi történik, ha egy *Tini nindzsa teknőcök*-őrült találkozik a kopogó szellemmel? Az eredmény igazi szellemes mozi, bár való igaz, a szellemirtók ebben nemcsak vidám kísértetekkel találkoznak. Majd tíz évvel a híres-hírhedt *Poltergeist*-trilógia lezárása után *Stuart Gillard*, a *Tini nindzsa... 3.* (Teenage Mutant Ninja Turtles, 1993) rendezője elérkezettnek látta az időt, hogy újból elővegye a témát. Az *Alien 4.* (Alien Resurrection, 1997), a *Halálos fegyver 4.* (Lethal Weapon, 1998) s a *Star Trek* ki tudja hány korában ez talán már nem is oly meglepő, az ember legalább tudja, mire számíthat.

Itt van tehát a videótékákban az új Poltergeist-film, *Az örökség* (Poltergeist: The Legacy, 1997). A kopogó szellemek visszatértek! Sőt amióta a Freeling-család megszabadult a kísértetektől, még inkább erőre kaptak. A legkülönbözőbb helyen, a legváratlanabb pillanatban csapnak le újra, hogy a különféle tárgyak mozgatásával halálra rémisszék az embereket. A holtak nyughatatlan lelkét csak az Örökség nevű titkos csoport képes megfékezni, visszavonulásra késztetni. A tásaság évszázadokkal ezelőtt alakult azzal a céllal, hogy tudományos vagy éppen kevésbé tudományos módszerekkel megpróbálja kiűzni a szellemeket a világból. A természetfölötti erőkkel való összecsapás újabb fordulója látványosan rémisztőre sikeredett.

ELSŐ RÉSZ: SPIELBERG ÖTLETÁRADATA

A történet tizenhat esztendeje kezdődött. Kísértet felbukkanása zavarta meg az amerikai átlagcsalád békés külvárosi otthonát. A szellem előbb csak játékosan, azután vadul, végül rémisztően és ördögi módon garázdálkodott. A szülők – Mulder ügynök híján – parapszichológushoz, majd a médiához fordultak segítségért, hogy megpróbálják kiűzni a szellemet, és visszaszerezzék elrabolt gyermeküket.

A *Poltergeist – Kopogó szellem* (Poltergeist, 1982) valójában a műfaj klasszikus hagyományára építő rémfilm, olyan rakéta, amely a néző gyomrát veszi célba, és valószínűleg akkor is eléri a zsigereket, ha a néző a szék alá bújik rémületében – jegyezte meg találóan az egyik kritikus. Bár a filmet *A texasi láncfűrészes mészárlás*sal (The Texas Chain Shaw Massacre, 1974) klasszikus borzadályt alkotó *Tobe Hooper* jegyzi rendezőként, józserivel mindenki *Steven Spielberg*-filmként tartja számon. (A mészárszék-sorozatról és az alkotóról lásd: Video Magazin 1997/9.) Hooper állítólag csak a nevét adta a filmhez, beleszólása nem sok volt, a karmesteri pálcát Spielberg tartotta a kezében. Tény, hogy hivatalosan Spielberg csak producer volt, no meg ő írta az eredeti mesét, és osztozott a forgatókönyv elkészítésében. Hatása különösen nyilvánvaló a film első részében, a finom humor és melegség mind rá vall, csakúgy mint az elektromos készülékek uralma alá hajtott világ gondolata.

Jellegzetes spielbergi ötlet az is, ahogy a kísértet a villogó tévéképernyőn keresztül behatol a lakásba.

Amikor pedig az érzelem és a külvárosi romantika háttérbe szorul, színre lép Hooper, és szabadjára engedi a különleges hatások elkészítésével megbízott szakembereinek képzeletét. Az eredmény nem maradt el, a film az 1982-es esztendő egyik nagy kasszasikere lett.

A kopogó szellem-jelenség

A poltergeistről vagy más néven kopogó szellemről szóló egyik legrégebbi írásos emlék Kínából, a 900-as évekből származik. Már ekkor feltűnt, hogy a poltergeist tevékenysége alapvetően különbözik a hagyományos kísértetjárástól. A poltegeist-jelenség közben ugyanis szellemalak egyáltalán nem vagy csak nagyon ritkán látható. Jelenléte pusztán közvetett módon érzékelhető. Ennek leggyakoribb formája a kopogó zaj, melyről a nevét kapta, valamint dobogás és dübörgés, a falak döngetése, különböző tárgyak – kistányértól a nagyobb bútordarabig – mozgatása, dobálása, összetörése, sőt akár gyújtogatás is lehet. Sok esetben testi fájdalmat okoz, üt, csíp, harap a láthatatlan szellem. A zavaró jelenségek legtöbbször minden előzmény nélkül kezdődnek, majd ugyanolyan hirtelen szűnnek meg. Időtartamuk változó, általában néhány hétig tartanak, de nem ritka az olyan, amely több hónapon, sőt éven át keseríti meg az ember életét.

Ellentétben a rosszindulatú kísértetekkel, a poltergeistet amolyan gonosz tréfacsináló szellemként tartják számon. *Spielberg* és *Hooper* jól látható élvezettel játszott el ezzel: távirányítású játékautók kelnek önálló életre, székek ugrálnak fel az asztal tetejére. Bár tevékenysége veszélyesnek látszik, általában nem lép túl egy meghatározott határt, és többnyire kerüli, hogy igazán komoly sérülést okozzon az embernek. Közvetlen halálokozást szinte nem is említ a szakirodalom, viszont olyan már előfordult, hogy gyengébb idegzetű egyént öngyilkosságba kergetett a kopogó szellem ténykedése.

Számos esetet megvizsgálva sok kutató vallja, hogy a poltergeist rendszerint meghatározott személyre összpontosítja tevékenységét. Ez a személy nagyon gyakran kisgyerek vagy serdülőkorú. (Az alapfilmben az ötéves Carol Anne.) Régen ilyenkor az emberek azt hitték, hogy a gyermeket a Sátán kerítette a hatalmába, az ördög szállta meg. (Ezt viszont *William Friedkin* nem kevésbé hírhedt filmje *Az ördögűző* /The Exorcist, 1974/ dolgozta fel.) Az esetek nem minden esetben irányulnak erre a személyre, mikor azonban az illető nincs jelen, a zavaró jelenség megszűnik.

Sokan próbáltak már magyarázatot találni e különös jelenségekre. Az egyik nézet szerint az elhaltak szellemei okozzák mindezt, akik energiájukat a tevékenység középpontjában álló személytől nyerik. A múlt század közepén élt *Leon Rivail* viszont azt állította, hogy a poltergeistek nem emberi eredetű intelligenciát képviselnek, hanem az univerzumból származó szellemlények. Megint mások a pszichokinézissel hozzák kapcsolatba, vagyis azzal, hogy a tudati energia miképpen képes az anyagot befolyásolni. Van, aki ezt kordában tudja tartani, sőt irányítani tudja, mint *Uri Geller,* van, aki képtelen szabályozni: ebből lesz a poltergeist. Szó van még arról is, hogy a jelenséget föld alatti vízerek, sőt enyhe földrengések is okozhatják. Ez utóbbit A. D. Cornell a valóságban is megpróbálta utánozni. Olyan szerkezetet épített, amellyel egy egész házat rázni tudott, ám nem sikerült a tárgyak irányított mozgásához hasonló jelenséget előállítania. Természetesen, mint minden megmagyarázhatatlannak tűnő esetnél, a poltergeisttel kapcsolatban is szóba került a csalás lehetősége. Nem egy csalót sikerült is leleplezni. Ám nagyon sok olyan dokumentált eset van, amikor több megbízható tanú szeme láttára emelkedtek különböző tárgyak a levegőbe. Ennek miértjére még nem született ésszerű magyarázat. És ez az, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Magyarázatot persze a poltergeist-filmek is csak a maguk módján kínálnak. Az izgalmas, érdekes témát a filmesek ügyesen használták fel saját céljukra, mert az igazi cél nem a tudományos ismeretterjesztés: sokkal inkább a közönség szórakoztatása, sokkolása.

BOSSZÚ A FOLYTATÁSBAN

Négy évvel később a *Poltergeist 2. – A túlsó oldal*lal (Poltergeist II: The Other Side, 1986) folytatódott a rémmese. A nagy mesemondó ezúttal *Brian Gibson.* A történet pedig? Némileg módosult az előzőhöz képest. Az elpusztított, föld nyelte házat feledve a Freeling-család háborítatlanul él új otthonában, a nagymama házában. Egyik este azonban a régi ház felől baljóslatú, fekete felhőt hoz a szél. Az égen furcsa fények villannak, majd a tetőablakon keresztül a játéktelefonba jutnak. A csöngésre a kislány, Carol Anne felveszi a kagylót, és ezzel újra kezdetét veszi a dübörgés, rázkódás és a többi rémálomszerű szörnyűség. A gonosz ezúttal emberi formát ölt, a zombiszerű Kane tiszteletes teszi tiszteletét. Egyszer már ugyan eltemették, de valójában sohasem halt meg.
A sorozat harmadik részét – *Poltergeist 3.* (1988) – *Gary Sherman* készítette. A helyszín ezúttal Chicago. Itt él nagyszüleinél a kis Carol Anne, akinek szüleit és a házukat a túlvilágról visszatérő, ördögi Kane tiszteletes elpusztította. Úgy tűnik, végre minden rendben van, egyik nap azonban egy tükör delejes hatást gyakorol a kislányra az iskolában. Amikor otthon is valami hasonló történik, a képmására meredve a tükörhöz nyomja kezét. Hirtelen csontvázszerű kezek törnek át a tükrön, és elkapják a csuklóit. A nyughatatlan Kane tiszteletes ide is utána jött, hogy beteljesítse bosszúját.

ÁTOK A TRILÓGIÁN

Átok ül tehát a házon és a Freeling-családon, akárcsak a trilógián. Az első részben ősi indián, a második részben pedig egy vallási szekta temetőjére épült a ház. Innen tértek vissza a halottak szellemei. Azt azonban nem tudni, hogy a színészeket zaklató szellem honnan érkezett, milyen átok teljesedett be általa. A trilógia sikerét ugyanis megdöbbentő halálesetek árnyékolták be. A huszonkét éves *Dominique Dunne* a filmbéli család nagyobbik lányát játszotta. Ígéretesen induló karrierjét kidobott barátja törte ketté. A fiatalember nem tudott belenyugodni, hogy a lány szakított vele. Amikor Dominique végleg kiadta az útját, a felbőszült férfi fojtogatni kezdte. A lány még öt napig élt anélkül, hogy visszanyerte volna az eszméletét. A második rész befejezése után távozott az élők sorából a sátáni tiszteletest alakító *Julian Beck.* Minden előjel nélkül, váratlanul ragadta el a halál. Két évvel később, az újabb rész készítése előtt ugyancsak hirtelen tért meg az örök vadászmezőkre *Will Sampson,* a kitűnő indián színész. (A magyar néző leginkább a *Száll a kakukk fészkére*ből /One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975/ ismerheti.)
Ekkor már egyre nyíltabban beszéltek a sorozatot sújtó átokról. Ennek betetőzése volt a tizenhárom éves *Heather O'Rourke* elvesztése, nem sokkal a harmadik rész forgatásának megkezdése után. A kislányt, akinek ígéretes filmes karrierje éppen a *Poltergeist*tel indult, a nyolcvanas évek *Shirley Temple*-jének nevezték. Spielberg a filmgyári büfében figyelt fel rá. Heather az egyik jelenet felvétele során alaposan megfázott. Már lassan lábadozni kezdett, amikor az állapota váratlanul rosszabbra fordult. Azonnal kórházba szállították és megoperálták. Az altatásból azonban nem ébredt fel többé.
A vizsgálat szerint halálát veleszületett szervi rendellenesség okozta, ám a körülmények ismeretében sokan mást gyanítottak a háttérben. Heather ugyanis akkor betegedett meg, amikor egy ködös jelenetet vettek fel. A ködöt folyékony nitrogén segítségével „állították elő" a filmesek. A hűvös levegő megtette hatását. Mindez különösen megdöbbentő, hiszen közismert tény: a szellemjárás vagy a poltergeist-jelenség során a hőmérséklet gyakran hirtelen leesik, a helyszín hűvösebbé válik. Ettől lesz lúdbőrös az ember háta. Mint amikor ablakot vagy ajtót nyit az ember, hogy a friss levegő beengedésével huzatot hozzon létre. A szakértők ezt azzal magyarázzák, ahhoz, hogy a jelenség létrejöjjön, a szellem vagy kísértet energiát von el a környezetéből, a helyiségben tartózkodó személytől...

Szilágyi G. Gábor

A kopogó szellemek visszatérnek

Rocky nyereményjáték

Játsszon a Rocky Kft-vel!

Válaszoljon helyesen a kérdésekre és nyerjen!

1. díj:

3 db műsoros videókazetta (*Tisztítótűz, Hofi, Reflektorfényben Mr. Bean*),
1db TDK 195 perces videókazetta,
1 db 90 perces TDK SX audiokazetta
1 db filmes plakát

2. díj:

2 db műsoros videókazetta (*Mindhalálig, A zsaru családja*),
1 db TDK 195 perces videókazetta,
1 db 90 perces TDK SX audiokazetta,
1 db filmes plakát

3. díj:

1 db műsoros videókazetta (*Rés a pajzson*),
1db TDK 195 perces videókazetta,
1 db 90 perces TDK SX audiokazetta,
1 db filmes plakát

4–10. díj:

1–1 db *Rallye mánia* műsoros videókazetta,
1 db filmes plakát

Játszani a lap alján található szelvény segítségével lehet. A szelvényen a feltett kérdésekre megadott három válasz közül jelölje be X-szel a helyes választ. Pályázata akkor érvényes, ha a szelvényt kitölti, kivágja és beküldi **1998. június 2-ig** a Video Magazin szerkesztőségébe (1114 Budapest, Eszék utca 9–11.).
Az nyerhet, aki a legtöbb helyes megoldást küldi be. A legtöbb találatot elérők között sorsolással döntjük el a győzteseket.
A válaszadást megkönnyíti, ha figyelemmel kísérte és kíséri a Rocky Kft. Video Magazinban rendszeresen megjelenő négy információs oldalát.
A helyes megfejtést és a nyertesek névsorát júliusi számunkban közöljük.
A győztesek nyereményét a Rocky Kft. postázza.

I. Az ország mely két városában találja meg a Rocky nagykereskedést?
- ❑ Budapesten és Nyíregyházán
- ❑ Budapesten és Debrecenben
- ❑ Budapesten és Miskolcon

II. Hány videókiadó ajánlata található meg a Rocky bemutatótermeiben?
- ❑ egy tucat
- ❑ harminchárom
- ❑ negyvennél több

III. Hány négyzetméteren várja a Rocky Budapesten a kereskedőket?
❑ 150 ❑ 300 ❑ 400

IV. Az alábbi filmek közül melyik jelent meg a Rocky kiadásában?
❑ Reflektorfényben Mr. Bean ❑ Pán Péter ❑ Rallye Mánia 2.

V. Melyik az a legalacsonyabb ár, melyen a lakosság a Rockynál műsoros videókazettát vásárolhat?
❑ 1290,– Ft ❑ 1190,– Ft ❑ 990,– Ft

ROCKY KFT.
H–1132 BUDAPEST
XIII., VISEGRÁDI U. 31.
TEL./FAX: 1/270-2936
TEL.: 06/30/432-226

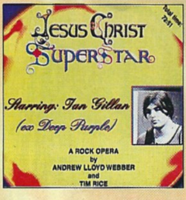
MŰSOROS VIDEÓ-, AUDIOKAZETTA ÉS CD NAGY- ÉS KISKERESKEDÉS

ROCKY

CD-ajánlatunk:

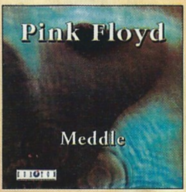

Mike Oldfield: Tubular Bells

Jesus Christ: Superstar

Best of Slade

Pink Floyd: Meddle

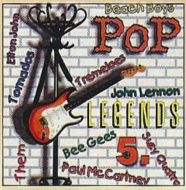

Elton John: Best of

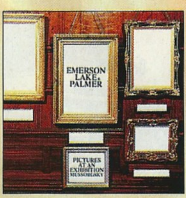
Genesis: Selling England By The Pound

Rock Legends 5.

Pop Legends 5.

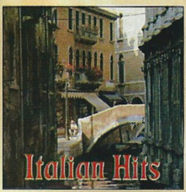
Best of Yes

ELP: Egy kiállítás képei

Hair

Italian Hits

The Beach Boys

Pink Floyd: Relics

Beatles: Greatest Hits 1.

A fenti CD-ket postai utánvéttel egyéni vásárlók az alábbi megrendelőlapon, telefonon vagy faxon is megrendelhetik!

M E G R E N D E L Ő L A P

❑ Mike Oldfield: Tubular Bells	1.290,–Ft	❑ Genesis: Selling England By The Pound	1.490,–Ft	❑ Italian Hits	990,–Ft	Megrendelő neve: ....
❑ Jesus Christ Superstar	1.290,–Ft	❑ Rock legends 5.	1.490,–Ft	❑ Hair	990,–Ft	....
❑ Best of Slade	1.290,–Ft	❑ Pop Legends 5.	1.490,–Ft	❑ The Beach Boys	990,–Ft	Címe: ....
❑ Pink Floyd: Meddle	1.290,–Ft	❑ Best of Yes	1.490,–Ft	❑ Pink Floyd: Relics	990,–Ft	Megrendelhető: Rocky Kft.
❑ Elton John: Best of	1.290,–Ft	❑ ELP: Egy kiállítás képei	1.490,–Ft	❑ Beatles: Greatest Hits	1.990,–Ft	1132 Budapest, Visegrádi u. 31. Telefon: 270-2936, 330-7190

Rendkívül kedvezményes ajánlat a ROCKY Kft-nél!

AKCIÓ!
600 Ft+ áfa
KERESKEDŐKNEK

Egyéni vásárlóknak 990,–Ft-os áfás áron!
Rendeljen most !

A fenti videókazettákat postai utánvéttel egyéni vásárlók az alábbi megrendelőlapon, telefonon vagy faxon is megrendelhetik!

MEGRENDELŐLAP

990,– Ft

- ❑ Amerikai ninja
- ❑ Szörfös nindzsák
- ❑ Halálos riválisok
- ❑ Fegyver mánia
- ❑ Beverly Hills ostroma
- ❑ Véres aréna
- ❑ Vegyes-páros
- ❑ Tigrisek
- ❑ Az eltűnő Afrika
- ❑ Titokzatos minivilág
- ❑ Lamborgini Diablo
- ❑ Kis Némó Álomországban
- ❑ Kincses sziget
- ❑ Holle Anyó
- ❑ Hat hattyú
- ❑ A brémai muzsikusok

Megrendelő neve: ....

....

Címe: ....

....

Megrendelhető: Rocky Kft.
1132 Budapest, Visegrádi u. 31.
Telefon: 270-2936, 330-7190

Időkódos kamkorderek

PONTOS IDŐJELZÉS

A videófelvételt készítők gyakorlati tapasztalata, hogy a kamkorderkazettára kerülő anyag csak ritkán sikeredik olyan jóra, hogy azt változtatás nélkül átmásolhatják a VHS-kazettára. A forgatást tehát utómunkálatoknak kell követniük: ennek során a másoláskor elhagyhatók a rosszul sikerült jelenetek, megváltoztatható a sorrend, s pótolni lehet, ami pótolható. Az utómunkálatok legfontosabb része a vágás (más néven szerkesztés vagy editálás), amikor is egy felvétel végéhez újat illesztünk vagy a kész jelenetsorba, valahová „középre" kerül új kép és hang. Mindkét esetben kiemelkedő jelentőségű a kezdő- és végpontok képkockáinak minél pontosabb kiválasztása. E feladat igazán precíz megoldására az úgynevezett időkódos kamkorderek használatával nyílik lehetőség, amelyek a képkiválasztáshoz azonosító jelet rendelnek hozzá minden egyes képhez. A kamkordert és a felvevő videómagnót megfelelő vágópulthoz csatlakoztatva és ezzel vezérelve valóban az kerülhet a másolatra, amit mi szeretnénk. Rögtön hozzá kell tenni, hogy az erre a tudományra képes kamkorderek és vágópultok nem olcsók, de az ilyen rendszerek elterjedésével egyre olcsóbbak lesznek, ezért érdemes foglalkozni e kérdéssel. (További megerősítésként: 1991-ben még csak egyetlen *Sony* Hi8-as készülék volt időkódos, ma a *Sony* Hi8-kamkorderei szinte kivétel nélkül rendelkeznek e funkcióval).

Ha esetleg valakiben mégis felmerül, hogy a pontos illesztéshez nem túlzás-e a képek kockánkénti megjelölése, nem lenne-e elegendő a másodperces kijelzés, amellyel minden kamkorder rendelkezik, számoljon egy kicsit: mivel a kamkorderek egy másodperc alatt 25 képet játszanak le, másoláskor egyötöd másodperc 5 kép csúszást jelent. Más szavakkal: hiába igyekszünk szinkronban indítani a lejátszó és a felvevő képmagnót, egyötöd másodperces indítási hiba esetén a felvevő videó kezdő képként nem az általunk kiválasztottat, hanem öt képpel későbbit fog rögzíteni. Ha figyelembe vesszük a lejátszó- és a felvevőegység szalagbehúzásának különbözőségét, valamint az elindulásuk közötti különbséget, be kell látnunk, hogy néhány másodperces elcsúszás is könnyen összejön. Ez pedig – különösen ha beszéd is hallatszik a felvételen – rendkívül zavaró lehet.

Ennyi bevezető után tekintsük át a legelterjedtebb időkód-fajtákat: a *VITC* (*Vertical Inteval Time Code*), az *RCTC* (*Rewritable Consumer Time Code*) és újabban a *DV-Timecode*. Elviekben mindegyik rendszer hasonlóképpen működik: minden egyes képhez egy számot rendelnek hozzá, amit a vágópult egyértelműen azonosítani tud.

A VITC-RENDSZER

Az eltérő felvételi koncepciók miatt a *VITC* hozzákötődött a VHS-készülékekhez. A kamkorder itt az időjeleket a kép úgynevezett kioltási periódusában helyezi el. Nagy hátránya, hogy ez csak és kizárólag felvételkor történik, utólag nem lehet „markerezni". E megoldás másik hátránya, hogy nem tanácsos ide-oda csévélni, sem pedig kivenni-visszatenni a kazettát, ugyanis a kamkorder képtelen kiolvasni az éppen aktuális szalagpozíciót, és a kódot az előzőeknél folytatni. A VITC-rendszer változott az évek folyamán: eleinte az ötpólusú „Edit" csatlakozót csak a mechanika vezérlésére használták, mivel a képek számozása a videójelben rejtőzik. Az utóbbi időben forgalomba hozott új modelleken azonban megjelent a tizenegy pólusú, „Ne Edit" csatlakozó, amelyek érintkezőin már megjelennek az időkód adatok is. Sajnos e módosításnak az lett a következménye, hogy néhány új vágópult nem tud együttműködni a régi VITC-kamkorderekkel.

AZ RCTC-RENDSZER

A Sony által kifejlesztett *Rewritable Consumer Time Code* a *Video-8-* és a *Hi8*-szabványú készülékek sajátja. Ez az időkód nemcsak felvételkor, hanem utólag is felvetethető a szalagra, azaz régi szalagjaink is elláthatók RCTC-jelekkel, ha új kamkorderünk időkódos. A rendszer további előnye, hogy a szalag ide-oda csévélése, a kazetták cserélgetése esetén is működik: képes automatikusan ismét beolvasni az addig felvett időkódokat. Az elektronika regisztrálja az utolsó kép-számokat és automatikusan innen kezdve számol tovább. Természetesen a szalagra folyamatosan kell felvenni, két jelenet közötti üres szalagrész kizökkenti a ritmusból az RCTC-t.

DIGITÁLIS KAMERÁK: DV–TIMECODE

A digitális kamerák speciális, egyik előző rendszerhez sem hasonlítható rendszerrel működnek, melynek neve *DV–Timecode*. A rendszer, a képkockák megjelölése egységes, az elnevezések nem: az ugyanazon jellemzőkkel rendelkező időkód a *Sony* kamkorderek *Control-L*-csatlakozóin *RCTC* néven, a *Panasonic* készülékek *New Edit*-csatlakozóin *VITC* néven jelenik meg. A *JVC* DV-időkódja ugyancsak *VITC* néven, de a *JLIP* csatlakozón áll rendelkezésre, a *Sharp* viszont – érthetetlen módon – évek óta nem szán csatlakozót arra, hogy a vágópulttal összeköttetést lehessen teremteni. Ez azért meglepő, mert az LC-kijelzős *Viewcam* típusok kiválóan alkalmasak lennének lejátszónak – végül is a színes kijelző jól használható monitorként is.

INTERFILM

Az ország legnagyobb nagykereskedése várja a videotékásokat budapesti központi bemutatótermében és vidéki kirendeltségeiben!

Valamennyi videótékás vásárlónk havonta ajándékba kapja tőlünk a Video Magazint!

Videótékások, figyelem!

Nálunk egy időben és egy helyen vásárolhatják meg a tékás és a lakossági videófilmeket!

A TAVASZ LAKOSSÁGIFILM-SLÁGEREI:

MICIMACKÓ VISSZATÉR

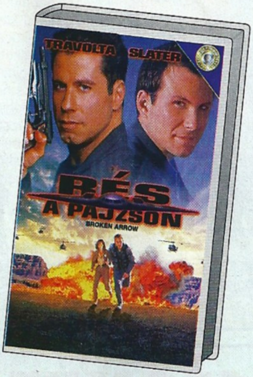
PÁN PÉTER

SUSI ÉS TEKERGŐ

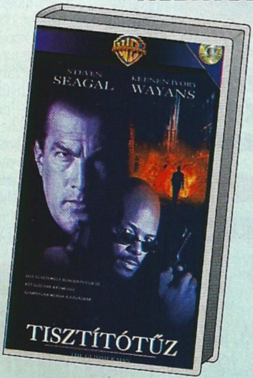
RÉS A PAJZSON

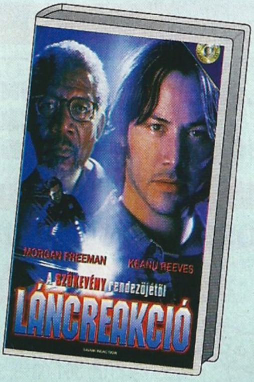
MINDHALÁLIG

TISZTÍTÓTŰZ

LÁNCREAKCIÓ

Interfilm Kft. 1113 Budapest, Karolina út 17. • Tel.: 166-40-32, fax: 166-40-37

9024 Győr	7636 Pécs	6000 Kecskemét	6723 Szeged	8200 Veszprém
Lajta u. 38.	Visnya E. u. 12.	Szabadság tér 3.	Keresztöltés u. 31.	Damjanich u. 7/B
Tel./fax: 96-427-481	Tel./fax: 72-448-601	Tel.: 06/30-536-866	Tel.: 62-469-785	Tel.: 88-428-433

Jogi kérdezz-felelek!

Jogdíj-fizetések

Állandó jogi szakértőnk, dr. Kiss Zoltán e hónapban az év elején hatályba lépett adótörvény-változásokra hívja fel a figyelmet.

Többször is megkérdezték: a Szerzői Jogvédő Hivatal 1997. december 31-ével történő megszűnése milyen hatással van a különböző jogdíjfizetési előírásokra?

A kérdés jogos, ám pontosításra szorul. A Szerzői Jogvédő Hivatal jogutódlással szűnt meg, ami azt jelenti, hogy feladatait és hatáskörét a jogutódként bejegyzett szerv, az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület vette át. Csupán a Hivatal státusza változott: állami költségvetési szervből magánjogi egyesület lett, de ez nem érinti a kvázi közhatalmi jogosítványait (jogdíjbeszedés, -behajtás).

A készülő új szerzői jogi törvény is meg fogja erősíteni az ún. közös jogkezelő szervezeteket, vagyis az egyedileg nem gyakorolható szerzői és szomszédos jogi jogosultak (írók, zeneszerzők, filmgyártók és filmalkotók, képzőművészek, előadóművészek, hangfelvétel-előállítók) képviseletére létrejött jogvédő irodákat. A filmgyártókat és filmalkotókat képviselő FILMJUS bejegyzésével ugyanis befejeződött a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő szerzői jogi intézményrendszer kialakulása. Újabb egyesület bejegyzése nem várható és a jogszabály azt is garantálja, hogy egyazon területre, jogosulati csoportra két vagy több szervezetet nem vehet nyilvántartásba a Művelődési és Közoktatási Minisztérium (MKM).

A bekövetkezett változások nem okoznak fennakadást a zenei kisjogdíjak tarifáinak emelkedésében és az ezt előíró jogdíjközlemények megjelenésében. (A jövőben sokkal inkább a tarifák jogi hátterének erősödése várható; a tervek szerint évente miniszteri rendelet hagyná jóvá a jogdíjközleményeket, így adva kellő jogforrási hátteret a felhasználók széles körét érintő fizetési kötelemnek.)

1998-ban viszont még a korábbi évek gyakorlata érvényesül. A Magyar Közlöny 1997. évi 117. számában jelentek meg a különböző nyilvános zenefelhasználások, zeneszolgáltatások és a kazettaimport után fizetendő szerzői jogdíjak tarifái – számtalan, utóbb helyesbítésre szoruló nyomdai pontatlansággal. (A legfeltűnőbb hiba az volt, hogy a tarifák érvényességét 1998. augusztus 1-től állapította meg január 1. helyett. A sajtóhibákat az 1998/2. számú Magyar Közlöny korrigálta, így végül is nem okozott túl nagy zűrzavart a felhasználók körében.)

Általánosságban 1998-ban is egy inflációt követő 16–20 százalékos tarifaemelkedés és néhány új jogcím figyelhető meg. A Video Magazinban ezúttal is csak a szabályozás témánkhoz kötődő elemeit érintjük.

Áruházakban és üzletekben (tehát videótékákban is) m²-ként és havonként (1–50 m²-ig) 20,– forintot kell fizetni. Egy átlagosnak tekinthető 20 m²-es videotéka ennek megfelelően havonta 400,– forint jogdíjat fizet, ami még az elviselhető kategóriába tartozik, az egyéb terhek és elvonások mellett. A fizetési jogcím feltétele természetesen az, hogy az üzletben rádió, tévékészülék vagy egyéb, zenei felvételeket is szolgáltató technikai eszköz üzemeljen.

Mozikban a filmvetítésen kívül (például a szünetben) felhasznált zene esetén előadásonként 20,– forintot kell fizetni (tavaly hangszórónként illetve képernyőnként havi 500,– forint volt a tarifa). Filmszínházon kívüli nyilvános videóvetítés esetén – amennyiben főszolgáltatásról van szó – napi 600,– forint szerzői díjat kell fizetni. Ez a tarifa 1997-hez képest nem változott, de ez az „iparág" nem is bírna el újabb díjemelkedést.

Némiképp emelkedtek viszont a kábelszervezetek által a televízióműsorok egyidejű változatlan átviteléért fizetendő jogdíjak. A tarifa 500 csatlakozott háztartásig csatornánként 61 fillér/hó/lakás, 500 háztartás felett 1.525,– Ft/hó/lakás. Új elem az is, hogy ha a csatlakozott háztartások száma azért nem állapítható meg, mert a műsorok átvitele nem vezeték útján történik, akkor az átvitellel elérhető háztartásszám alapul vételével kell a jogdíjat megfizetni. Ez a szabály kifejezetten az újabb keletű műsortovábbító technológiákat (AM-Mikro, digitális kompresszió) érinti – a kötelezett szempontjából nem túl kedvezően.

Kedvező változás viszont és a kábelszervezetek régi követelését elégíti ki az a szabály, hogy a tevékenységüket megkezdő szervezetek jogdíja – működésük első naptári évében – csökkenthető a költségvetési támogatásuk és a fejlesztési célú beruházásaik összegével. A csökkentés nem haladhatja meg a fizetendő jogdíj mértékének 50 százalékát.

A tarifatáblázatban megjelent a számítógépes hálózat útján történő nyilvánossághoz átvitelért fizetendő jogdíjak kategóriája. Kétségtelen tény, hogy az Internetről, a különböző számítógépes adatbázisokról egyre több zenei, irodalmi és mozgóképi anyag tölthető le ingyen és bérmentve, mely után a szerzők jogosan támasztanak igényt méltányos díjazásra.

A vám fizetésére kötelezett (importőr), illetve a belföldi gyártó az üres videókazetta perchosszúsága szerint az alábbi változó összegű szerzői jogdíj fizetésére kötelezett:

120 percig	**30,– Ft/db**
180 percig	**40,– Ft/db**
195 percig	**45,– Ft/db**
240 percig és a felett	**55,– Ft/db**

E tarifák kb. 15 százalékkal magasabbak a tavalyi díjaknál és értelemszerűen a kazetták fogyasztói árában fognak jelentkezni. Azok sem ússzák meg a díjemelést, akik nem kész kazettában utaznak, hanem nyersanyagként hozzák be a szalagot az országba. A videó-képhordozó nyersanyag importja esetén ugyanis a tarifa 160,– Ft/1000 méter. A díjfizetésre kötelezettek ezek után csak abban reménykedhetnek, hogy az infláció ütemének lassulása a tarifaemelésekben is érezteti majd hatását.

*A mérések a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készültek. A tesztet készítette és összeállította:**Géczy Géza.***

teszt

Az új Sony kamkorder-család

Miközben újabb és újabb modellek színesítik a digitális rendszerű képmagnók kínálatát, az analóg rendszerű készülékek is látványos fejlődésen mennek keresztül, ékesen bizonyítva, hogy az új technika nem jelenti a régi elmúlását. A korábbi fejlesztések praktikumai – beleötvözve a legújabb családok eszköztárába – számos izgalmas újdonsággal egészítik ki azok szolgáltatási körét, s a korábbi igényesebb típusok modelljeinek különlegességei az egyszerűbb készülékek sajátjaivá válnak.

Legújabb katalógusában a *Sony* az öt digitális rendszerű kamerája mellett – melyek közül a *DCR–VX9000E* és a *DCR–VX1000E* 3 CCD-s kivitelével félprofi szintet jelent – egy kilenc tagból álló, újragondolt, hagyományos, analóg rendszerű családot mutat be. Ennek négy Hi-8-as tagja közül kettőnek: a *CCD–TRV95*-nek és a *TRV65*–nek kihajtható színes LCD-s kijelzője is van, míg a video–8-asok között a *CCD–TRV35* és a *TRV15* nyújtja ezt a kényelmet. Az új sorozatból három készüléket választottunk rovatunk számára: a Hi–8-asok közül a *CCD-TR840E*-t, míg a video–8-asokat a *TR–511*-es és a *TRV–15*-ös képviseli. A *TR840*-re eleve azért esett a választás, mert a Hi–8-asok között ezt ítéljük a leginkább elérhetőnek. A *TR511E* a video–8-asok között szintén a megcélozhatóbb kategóriába tartozik, hasonlóképpen a *TRV15E*-hez, mely a jelenlegi kínálatban a legkisebb LCD monitoros kamkorder.

Stamina = kitartás

Az új család közös vonása, hogy nemcsak mindegyik típus viseli az alacsony energiafelvételre utaló Stamina elnevezést, hanem mindegyik InfoLithium akkumulátorral működik. Maga a stamina szó kitartást és állóképességet jelent, s jelen esetben arra utal, hogy egy akkumulátortöltéssel a korábbiakhoz képest lényegesen hosszabb felvételi időt lehet elérni, mint a hagyományos NiCa akkukkal. A módosítások mind magára a kamkorderre, mind az energiaforrás újdonságára kiterjedtek. Az új családnál tovább integrálták a kamerák áramkörkészleteit, a legfontosabb funkciókat ellátó áramköröket egyetlen és alacsonyabb feszültségről működő CMOS chipbe integrálták, csökkentették a szalagvezetési veszteségeket, és az energiafelvétel redukálása kiterjedt a motorokra, így a fejet a forgatómotor áramfelvételének csökkentésére és a kijelzők megvilágítási igényének lejjebbvitelére is. Valójában mindez azt eredményezte, hogy nyugodt átlagos felvételi stílus mellett a kamerához mellékelt NP–F330 típusú, 5 Wh-s akkuval is több mint kétórás felvételi szabadságot kapunk, amit próbafelvételeink igazoltak. A reklámokban szereplő adatok esetenként a 10-12 órát meghaladó idővel a testesebb és külön tartozékként megvásárolható NP–F950-re vonatkoznak. A Líthium-ion akkumulátorok egyik nagy előnye, hogy azonos térfogat mellett nagyobb a tárolókapacitás, de további előnyei közé tartozik, hogy kisebb az önkisülés, nem kell számolni az ún memóriaeffektussal, nagy a töltéstároló képessége.

Általános gyakorlat, hogy a kamkorderek elektronikus keresőjében egy grafikus jelölés mutatja az akkumulátor töltöttségi állapotát. Ez azonban csak durva becslésre ad lehetőséget. A *Sony* InfoLithium rendszerénél percnyi pontossággal történik a töltöttségi állapot kijelzése, ami annak megfelelően fogy, hogy milyen stílusban készülnek a felvételek. Ha sokszor indulunk, leállunk vagy túl sokat zoomolunk, vagyis nagyobb energiafelvételre késztetjük a felvevőt, több energiát fogyasztunk és a percek is rohamosabban múlnak. Érdekes módon módosult az akku feltöltési rendszere is. Ehhez az akkumulátort a kamkorderbe kell helyezni és azt összekapcsolva az adapterrel azon keresztül lehet tölteni, a töltöttségi állapot viszont a kamkorder oldalán lévő LCD kijelzőjén percben leolvasható. Az új családnál mindegyik készülék megkapta ezt a praktikus és nagy kezelési biztonságot adó lehetőséget.

XR = megnövelt felbontás

Képben és designban is látványosabb változtatás a képminőség érdekében tett és a videófejnél végrehajtott módosítás. Az új családnál a felvételi rendszerre utaló Hi–8 és video–8 feliratok mellett egy XR jelölés is olvasható, ami ez esetben az eXtended Resolution szó- illetve betűösszetételből származik és a megnövelt (kiterjesztett) felbontást jelenti. A katalógus 15 százalékkal megnövelt felbontást ígér és az új fejek lehetővé teszik a Hi–8-as kamerákkal készült felvételek lejátszásának lehetőségét video–8-as kamerákkal is. Ezért méréseinkkor, felvételeink készítésekor árgus szemekkel figyeltünk a bontás értékelésére. Az új család normál video–8-as tagjai is határozott és tiszta rajzolatot hoztak mind a *TR511*, mind a *TRV15* felvételei nyugodtak és tiszták voltak, a házak rajzolatait bontásgazdagnak éreztük, és még felezett sebességnél is jó volt a kép minősége. A sorbontásvizsgálatok során a 245 sort magabiztosan láttuk, s ha némi szintetéssel is, de a 250 sor feletti rész is kirajzolódott.

NightShot = éjszakai funkció

Újdonságot jelent a NightShot funkció is, ami röviden éjszakai

SZOLGÁLTATÁSOK ÉS SZTEREDMÉNYEK

GYÁRTÓ TÍPUS	Sony CCD-TR 840E	Sony CCD-TR 511E	Sony CCD-TRV 15E
Rendszer	Hi-8/video-8	video-8	video-8
Méretek (mm) (hossz. x szél. x mag.)	107 x 107 x 210	107 x 107 x 210	107 x 107 x 210
Tömeg (kg) (akkuval, kazettával)	0,91	0,89	1,03
KAMERARÉSZ			
Pixelek (képelemek) száma	570.000	320.000	320.000
Objektív fényereje	1:1,4	1:1,4	1:1,4
Gyújtótávolság (mm)	4,1–73,8	4,1–73,8	4,1–65,6
Zoom átfogás (optikai/digitális)	18x/220x	18x/200x	16x/200x
Szűrőátmérő (mm)	37	37	37
Ellenfénygomb	van	van	nincs
Fehéregyensúly-állítás (kézi)	nincs	nincs	nincs
Úsztatás feketébe/digitális trükk	van/van	van/van	nincs/nincs
Kézi fókuszállítás (gyűrű/élgomb)	nincs/van	nincs/van	nincs/nincs
Zársebességállítás (kézi)	van	van	nincs
Kereső fekete-fehér/színes	van/nincs	van/nincs	van/nincs
LCD-és kereső	nincs	nincs	2,5 coll
Címszövegszerkesztés (fix/beírás)	van/van	van/van	van/van
AE-programok	6	6	6
Blendeszabályozás (automatikus/kézi)	van/van	van/nincs	van/nincs
Felvétel 0 luxnál (NightShot)	van	van	nincs
Sztereó hang	van	nincs	nincs
Távvezérlő	van	van	van
Remegést csökkentő áramkör	elektronikus	nincs	nincs
MAGNÓRÉSZ			
Maximális felvételi idő (perc)	90/180	90/180	90/180
Állókép	közepes	közepes	közepes
Időkód (TBC)	van	nincs	nincs
Vágásvezérlés	Lanc	Lanc	Lanc
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgatócsatlakozás	van	nincs	van + belső hangszóró

felvételre utal. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kamerák teljes sötétségben kb. 3-4 m-es távolságon belül is felvételt tudnak készíteni. Valójában arról van szó, hogy két infravörös (IR) tartományban dolgozó, láthatatlan fényt kibocsátó LED került a kamera elejére, ugyanakkor egy mechanikus kapcsolóval a színegyensúly beállítását javító infravörös szűrő ezen üzemmód esetén eltávolítható. Az eredmény igen látványos volt, a teljesen sötét szobában a felvétel során – természetesen fekete-fehérben – minden úgy rajzolódott ki, mintha világított felvételt készítettünk volna. Tökéletesen jelent meg a bútor erezete, a tárgyak, s a könyvek feliratait élesen és tisztán olvashattuk el. A legegyszerűbb *TR411E* és *TRV–15*-ön és a legtöbb szolgáltatást tudó *TR3200E*-n kívül a család többi tagja képes látni sötétben is.

Digitális zoom = elektronikus praktika

Visszatérve választottjainkhoz, a *CCD–TR840E* a korábbi *TR820E* típust váltja fel. A képátalakító ennél a típusnál is 570 ezer képelemből áll, melynek több mint kétharmada a képátalakításban, a többi a képstabilizálásban vesz részt. A korábbi optikai zoom-tartomány 18-szorosra nőtt, és ez digitális úton 220-szorosra bővíthető. Nem tagadjuk, ez utóbbinak kevésbé tulajdonítunk lehetőséget, valójában itt bontásról kevésbé, mozaikszerű képével inkább elektronikus praktikáról beszélhetünk. Ami javít a helyzeten, hogy a képstabilizátor – bár elektronikus rendszerű – nagyon jól működik, stabilan fogja meg a képet és nyugodt felvételhez segít, svenkeléseknél alig éreztünk „befagyást", rángatásokat. A kép nyugodtságát és a rajzolatok határozottságát eredményezi a TBC, az időalapjavító korrektor alkalmazása, ami a mechanika együttfutásából, ingadozásából származó képremegéseket, sorbizonytalanságot küszöböli ki, és szintén a képminőséget javítja, a nyugodt tiszta felületeket biztosítja egy továbbfejlesztett digitális zajcsökkentő áramkör.

Jelentős formai változások

Az új család formailag jelentős, a *TR840*-nél is jól megfigyelhető változáson ment át. Azon túl, hogy a gombok nagyobbak lettek, a funkciókat is jobban elhatárolták egymástól. A fader gomb előre került az optika alá, itt van az auto és kézi fókuszbeállítás funkciógombja és a fókuszszabályozás élgombja, míg az ellenfénygomb a dátum- és címbeírási lehetőséggel a kameraház oldalába került. A fix címfeliratokon kívül önálló feliratok is készíthetők és vehetők fel a felvételbe. Külön érdekesség és jó megoldásnak ítéljük, hogy az AE-programok nem kerültek be a menübe, hanem önállóan állíthatók a megszokott tárcsás rendszerrel. A menü praktikusan és jól kezelhető, s olyan funkciókat tartalmaz, melyek ki-be kapcsolása nem közvetlenül a felvétel során állítandó: ilyen a normál, felezett sebesség vagy a mikrofon szélszűrőjének ki-be kapcsolása, a normál vagy 16:9-es képarány. Ez a sorból némileg kilóg, hogy a képstabilizátort és a digitális zoomot is itt lehet állítani, bár míg az előbbit célszerű állandóan bekapcsolva tartani, az utóbbit igényesebb felvételeknél éppen hogy nélkülözni lehet.

Amellett, hogy a blende–zársebesség kombinációt 6 különböző AE-programmal lehet beállítani, van önálló blendeállítási lehetőség is, amely különösen a külső felvételeknél, a változó fényviszonyú témák fény–árnyék viszonyainak visszaadásakor jöhet jól. Itt jegyezzük meg, hogy ezzel együtt a blendeautomatika jól működött. Ellenfényes esetekben sem sötétítette le a világos felületeket, nem burkolta sejtelmes ködbe a világosabb részeket, egyszóval a szabadtéri felvételek jól sikerültek. Jónak találtuk a fehéregyensúlyt is, a tavaszi fényben a domboldal házai a valóságnak megfelelően jöttek vissza, a háztetők nem voltak harsányak és a piros színek sem kaptak nagyobb hangsúlyt, mint amilyen színértéket a valóságban képviseltek. Összességében csaknem minden a helyén volt, sőt a várthoz képest némileg visszafogottabb hangulatot mutattak. A korábbiakban már szóltunk a rajzolatról, a Hi–8 kapcsán ismét visszatérünk az élek határozottságára: nem voltak túllövések, ideges vibrálások, az összhatás tetszett.

A beépített mikrofon és a zajok

Jónak és kiegyensúlyozottnak találtuk a hangfelvételt is. A beépített mikrofon érzékenyen reagált a zajokra és a szubjektív kiértékelés alapján a magasfrekvenciás átvitel is jó volt, egyrészt próbafelvételeinknél, másrészt a külső felvételeknél a zajok, zörejek és a madárhangok visszaadásakor. A család több tagjánál, így a *TR840*-esnél is egy külön sín szolgál kiegészítő mikrofon vagy lámpa papucsának felfogására.

Növekvő szolgáltatások

Végül, a teljesség igénye nélkül, a szolgáltatások köréből megemlítjük még a különböző digitális hatásokat, a szolarizációt, szépiát, mozaikképet, átúsztatási lehetőségeket, melyekkel a felvételeket érdekesebbé lehet tenni.

A korábbi *CCD–TR501E*-hez képest a *CCD–TR511E* is sok újat nyújt. Képátalakító pixeljeinek száma nem változott, de az optikai zoom-tartomány 18-szorosra nőtt, és a típusnál az egyéb digitális funkciók kapcsán 200-szoros digitális zoom-növelést kapott e kamkorder. A fehéregyensúly-állítást ugyan csak automatikusan lehet elvégeztetni, viszont van kézi írisz (blende) -állítási lehetőség, s emellett megmaradt az ellenfénykapcsoló, és a fókuszautomatikán kívül – ami gyors és határozott – egy élgombbal van kézi szabályozási lehetőség is. Erre inkább gyengébb megvilágításnál vagy nem kellően kontrasztos témáknál van szükség.

Itt is megnőtt a gyári beállítások, az AE-programok száma, a fix feliratokon kívül címbeírási lehetőség is színesíti a szolgáltatásokat, és a normál úsztatási funkción kívül digitális trükkökkel is érdekesebbé tehetők a képváltások. A *TR511*-esnek is InfoLithium akkuja van, itt is kikapcsolható az IR szűrő, és úgy tájékozódtunk vele a sötét szobában, mint a denevér. A felvételek tiszták és jó rajzolatúak voltak, s ez az újszerű éjszakai látásmód érdekes hatású, megfigyelési célokra érdekes, s feltételezzük, előbb-utóbb egy-két típusnál mozgásérzékelővel is kiegészül majd.

Mind a külső téri, mind a laborfelvételek jól sikerültek, s a korábbi TR501-hez képest a sorirányú felbontás-növekedés meglepő volt. Biztosan értékeltük a 245-250 sort, és félsebességnél is jó 230 sor felett volt a látható rajzolat. A külső felvételek rajzolata itt is nyugodt, kiegyensúlyozott volt, az éleket nem éreztük túllövésesnek és a tavaszi fák még kopasz ágai is minden idegesség nélkül jöttek vissza. A kamkorder kezelése átgondolt, egyedül a zoomgomb megoldása nem nyerte el tetszésünket. (Ez igaz a *840*-esre is.) A valósághoz tartozik, hogy jól lehet közelíteni, távolítani a beállításokat, de óhatatlanul rányomjuk a kameraházra a gombot, s a „jobban bejárt" kamkordereknél ez súrlódásokhoz vezetett. Egy szabadabb pályát szerencsésebbnek ítélnénk.

Összességében azonban mind kép, mind hangvisszaadásban a *TR–511E* is megnyerte a tetszésünket.

Ami viszont kevésbé szerencsés, hogy egy közös kezelési útmutató írja le a *CCD–TR840E/TR845E* Hi–8-as, valamint a *CCD-TR411E/TR412E/TR511E* és a *TR640E* video–8-as típusokat.

Nem hisszük, hogy e több részre osztott anyag osztatlan sikert fog aratni.

Az LCD monitoros kamkorderek közül a legegyszerűbb szolgáltatású, legolcsóbb típus a *CCD-TRV15E* jelölésű készülék, mely alapszolgáltatásaiban a *TR412E*-nek felel meg, de oldalából a 2,5 collos (6 cm-es képátlójú) színes képernyőcske is kihajtható. A dolog nagyon praktikusnak tűnik, mégis a gyakorlatban inkább csak eligazodást szolgált, mint a felvételek beállításának kontrollálását. Ez a méret már igencsak picinynek mutatkozik, hogy a felvétel élességének, fényviszonyainak helyességét pontosan visszaellenőrizhessük, bár a menüpontok kiválasztásakor, feliratozásoknál, visszanézéseknél nagy segítséget nyújt. Fényereje és a piciny hangszóró hangereje az oldalán állítható. Kinyitása után lehet belépni a menübe, a dátumfunkciókat kezelni, a képhatásokat aktivizálni vagy nullázni a számlálót. Az AE-programok viszont önállóan állíthatók, illetve gombbal léptethetők. A készülék blendeállítása és fókuszállítása automatikus, s ez utóbbi stabilan és gyorsan működött. Külső mikrofoncsatlakozója a *CCD-TRV15E*-nek is van, s akár csak a *TR511E*, ez is monó hangú készülék, sztereó hangvisszaadása a *TR840E*-nek van.

❖

Összességében: mindhárom készülék mind szolgáltatások, mind kezelhetőség szempontjából praktikus úti és családi kamera, képminőségükben feltétlenül túllépnek elődeiken. A telítettségek kicsit visszafogottabbnak, színhűségüket viszont jónak találtuk, s a fehéregyensúly-automatika is jól alkalmazkodott a fényviszonyokhoz. Előzetes információink szerint árukban nem fognak az elődök feje fölé nőni. A *TR840E* 230 ezer forint körül, a *TRV15* kb. 200 ezer forintért jelenik meg, míg a *TR511*-es várható ára 159 990 forint lesz.

MIP TV '98 Cannes

Melyiket a sok ezerből?

A filmvilág eseményei idén is a megszokott rendben követik egymást. Lezajlott az Emmy-díjak, majd az Oscar-díjak kiosztása és – ugyancsak Los Angelesben – megrendezték az American Film Marketet.

A film európai fővárosa, Cannes a februári multimédia világfesztivál után áprilisban jutott ismét szerephez. Az idén 75 éves *Warner Brothers* dekorációja és a fesztiválpalotával szemközt nyílt Planet Hollywood étterem azonban itt is Hollywoodot idézte a Cannes-ba látogatóknak.

Immár 35. alkalommal rendezték meg a fesztiválpalotában a televíziós produkciók, tv-filmek, tv-sorozatok, ismeretterjesztő és animációs filmek seregszemléjét, a MIP TV-t. A rendezvényt még a korábbiaknál is nagyobb érdeklődés kísérte, amelyben bizonyára szerepe volt a világszerte, de főleg Kelet-Európában egyre szaporodó, programéhes tv-csatornáknak. Természetesen a videóforgalmazók is árgus szemekkel figyelik a kínálatot, s a magyar kiadók is több tucat itt vásárolt filmmel bővítik évről évre kínálatukat. Ennek megfelelően 48 ország 1165 kiállító céggel képviseltette magát, mely csaknem 9 százalékos növekedést jelentett.

A vásár egyébként már rég kinőtte a hatalmas fesztiválpalotát: a tengerparton felállított óriási sátrak száma folyamatosan nő. A kiállítás teljes alapterülete már meghaladta a

Egy legeslegújabb Sinbad a filmpiacon

17 ezer négyzetmétert. 89 új kiállító vett részt a rendezvényen és hét olyan ország, mely idén először állított ki, többek között Fehér-Oroszország és Macedónia.

A legtöbb céget idén is az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Kanada és Németország delegálta.

Nem volt változás a főszervező személyében, *Xavier Roy* úr 1989 óta gazdája a MIP és MIPCOM rendezvényeknek, viszont új sajtófőnök debütált *Peggy Refford* személyében. A rendezvény hagyományosan nagyszabású nyitóestjét április 3-án este tartották a Residence Palm Beach-ben. A mexikói szappanoperák jól ismert forgalmazója, a Protele – mint az est főszponzora – igazi mexikói miliőt varázsolt ide. A dekorációtól kezdve a felszolgált ételekig és a sombrerós zenészektől a gyönyörű táncoslányokig minden ízig-vérig mexikói hangulatot árasztott. Nem csoda, hogy a nemzetközi filmvilág több ezer képviselője hajnalig mulatott a Macarena zenéjére.

A Fesztiválpalota áprilisban a televíziós, videós szakembereket fogadta

A MIP TV '98-at megelőzően kétnapos rendezvény, a MIPDOC helyszíne is Cannes volt, ahol új dokumentumfilmeket mutattak be és szakmai konferenciákat is rendeztek. Az eseményt *Catherine Trautmann* francia művelődésügyi miniszterasszony nyitotta meg.

A MIPDOC-on 810 új programot mutattak be, melyet a MIP TV-n meg is lehetett vásárolni.

A bemutatott tv-filmek mintha egy kis megtorpanást mutatnának. A gyártók és forgalmazók érzékelik, hogy az egy kaptafára készült non-stop akciófilmek ideje lejárt. Nem egyértelmű azonban, hogy most milyen műfajú filmekkel lehet sikert elérni. Akadnak cégek, amelyek a jól bevált, népszerű bestsellerkönyvek megfilmesítését látják célszerűnek, mások az úgynevezett családi filmekkel vagy ifjúsági kalandfilmekkel próbálkoznak, sokan pedig vígjátékokkal. Bármelyiket válasszák is, a sikerhez ismert sztárok kellenek.

A *Bella Mafia* című filmben például *Nastassja Kinski* és *Vanessa Redgrave* játszik, a *Dean R. Koontz* thrillerjéből készült *Mr. Murder*ben pedig *James Coburn* és *Stephen Baldwin*. A *Black Heart* című szerelmi háromszögtörténetet *Richard Grieco, Christopher Plummer* és *Maria Conchita Alonso* keltik életre.

Jack Scalia egy James Bond-szerű figurát alakít az *Act of War* című kémtörténetben. Parádés a szereposztás az *Universal Soldier* című filmben: *Gary Busey, Burt Reynolds, Jeff Wincott*. A *Kincses sziget* új filmváltozatában *Jack Palance*-ot láthatjuk, míg *Sinbad* egy filmben és egy sorozatban is újjáéled *Richard Grieco*, illetve *Zen Gesner* megformálásában. *A vadon szava* című *Jack London*-könyv megszámlálhatatlanul sokadik verziójában ezúttal *Rutger Hauer* a főhős. Ő játszik az *Emlékmás* trükkstábjának *Hemoglobin* című horrorjában is.

Daryl Hannah viszont egy szelíd, poétikus történet hőse, ez a *Wild Flowers*. Nem tétlenkedett *Jeff Fahey, Michael Paré, David Bradley, C. Thomas Howell, Lorenzo Lamas* és számos más – a tékákból jól ismert – sztár sem. *Peter Strauss* a *Love on the Land* főszereplője, *Anjelica Huston* és *Ray Liotta* a *Phoenix*, *Kathleen Turner* és *Matthew Modine* a *The Real Blonde* sztárjai.

Szép számmal készülnek tv-sorozatok is. A vásár alkalmából mutatták be a *Monte Christo* grófja legújabb filmváltozatát *Gerard Depardieu* főszereplésével. A cápa írója, *Peter Benchley* ezúttal a *Creature* című minisorozattal borzolja az idegeinket. Szenzációszámba megy *Ken Follet A harmadik iker* című regényének (The Third Twin) megfilmesítése két nagy visszatérővel: *Larry „Jockey" Hagman*nel és *Kelly McGilliszel (Top Gun)*. A szőke szexszimbólum, *Pamela Anderson* egy szép magánnyomozónő, Valerie szerepében tündököl a *VIP* című sorozatban.

A felsorolt filmeket minden bizonnyal hamarosan látni fogjuk. Lesz, amelyeket videón, másokat a tv-csatornákon.

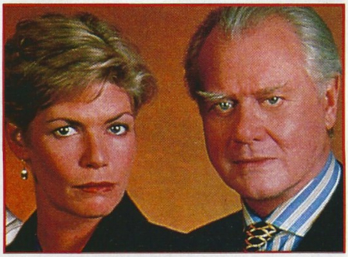
Elsősorban videókazettára kívánkozik jó néhány ismeretterjesztő film, melyekből ugyancsak bőséges volt a kínálat. A tavalyi év tragikus szenzációjából, Diana hercegnő halálából próbálnak üzletet csinálni a dokumentumfilmesek; se szeri, se száma a különböző verzióknak. A *Titanic*ra hullott Oscar-eső sem maradt hatástalan, számtalan dokumentumfilm, egy új minisorozat és két játékfilmfelújítás az eredmény.

Rendkívüli népszerűségnek örvend a *Spice Girls*. Koncertfilmjeik és életükről szóló dokumentumfilmek sok cég kínálatában szerepelnek.

Részben talán az *X-akták* rendkívüli népszerűségének köszönhető az a sok titokkal, rejtélyekkel és paranormális tevékenységgel foglalkozó ismeretterjesztő film, ami elárasztotta a vásárt. Földönkívüliek, UFÓ-k, Yeti, Loch Ness, Bermuda-háromszög, kísértetek és vudu mágia, boszorkányság, vámpírok, vérfarkasok, zombik, filmproducerek és más vérszomjas lények törnek az ártatlan nézőre.

A természetfilmek szerelmesei *Desmond Morris, Folco Quillici, Sir David Attenborough* és *John Stonemann* filmjeiben gyönyörködhetnek.

A sok ezer rajz- és bábfilmet – azaz az animációs alkotásokat – felsorolni lehetetlen. Viszonylag kevés az egész estét betöltő, annál több félórás epizódokból álló rajzfilmsorozatot kínáltak. Említést érdemelnek olyan ismert történetek új rajzfilmfeldolgozásai, mint *Rolf Kauka Fix & Foxi*ja, a *Flipper*, a *Fekete Kalóz* vagy a *Sissi*. Gyönyörű film készült a *Grimm*-testvérek legismertebb meséiből és több rajzfilm is játszódik az ókori Egyiptomban. Egy új, rajzfilmet és élő szereplőket ötvöző produkció sztárja *Ted Danson*, a rajzfigurák pedig *Demi Moore, Michael J. Fox* és *Jeremy Irons* hangján szólalnak meg.

Kelly McGillis és Larry „Jockey" Hagman egy új sorozatban

A körforgás folytatódik, szegény filmforgalmazó még fel sem dolgozta a MIP TV-anyagát, máris nyakunkon az 51. Cannes-i Filmfesztivál és vásár...

Gyarfás László

Június 3. Kisstadion: Black Sabbath!

Hamarosan nemcsak lemezen s nemcsak videón hallhatjuk, láthatjuk a legendás *Black Sabbath*ot, hanem élőben is Budapesten, a Kisstadionban, ráadásul az eredeti felállásban! Az 1968-ban alakult zenekar a hetvenes években Magyarországon is sok ezer hívett szerzett magának. A heavy-metal és a hard-rock zene egyik első, meghatározó képviselője később tucatnyi formációnak vált példaképévé, szolgált mintául. A Black Sabbath eredeti felállásában – *Ozzy Osbourne* (ének), *Tony Iommi* (gitár), *Geezer Butler* (basszusgitár), *Bill Ward* (dob) – 1970 és 1978 között nyolc stúdióalbumot készített, melyek között számos rocktörténeti csemege akadt, így a *Paranoid* (1970), a *Master of Reality* (1971) vagy a *Sabbath Bloody Sabbath* (1974). Ozzy Osbourne jellegzetes, misztikus éneke, Tony Iommi vad hangzású gitárjátéka egyből felismerhetővé és utánozhatatlanná tette az együttes játékát. Bár az énekes kiválása után a Sabbath tovább dolgozott, s folyamatos tagcserékkel másfél évtized alatt még tíz korong született, a hetvenes évek sikereit nem sikerült megismételni. A fémzene első művelői most, ötvenéves korukra ismét összeálltak, hogy eredeti felállásban emlékezzenek fiatalságukra, s a koncerteken ismét összegyűjtsék régi híveiket, és azok fiait, lányait, akik lemezeiket hallgatva váltak Black Sabbath-rajongókká. A banda első korszakát a The Black Sabbath Story: Volume I. 1970–1978 című videókazetta eleveníti fel, míg a második kötet az 1978–1992 közötti peridust öleli fel.

Június 3-i koncertjük előtt a színpadon a keményzene képviseletében fellépnek a *Pantera*, a *Helloween*, a *Coal Chamber* és a *Neurosis* zenekarok is.

Újabb független thriller

Kárhozat címmel elkészült a dunaújvárosi Cruel World Team elnevezésű független filmtársulat újabb egész estés pszicho-thrillerje. A színészektől az operatőrön át a rendezőig teljes egészében amatőr produkció a világ legalacsonyabb költségvetésével, gyakorlatilag befektetett pénz nélkül, VHS-kamerával, Dunaújvárosban rögzítette a felvételeket, s természetesen az alkotók is ingyen, hobbiból vállalták a filmkészítéssel járó feladatokat.

Az 1994-ben Dunaújvárosban alakult csapat azzal a céllal kezdte meg működését, hogy egy eddig Magyarországon kevéssé képviselt filmes műfajt, az olasz és amerikai hagyományokon alapuló műfajt, a horrort, a thrillert képviselje. A társaság írókból, filmesekből, zenészekből, színészetet kedvelő amatőrökől áll, akik szabadidejükben tevékenykednek a produkciókon. A Cruel Word Team két rövidfilm elkészítése után forgatta le a *Legyen világosság* című egész estét horrorfilmjét, mely *Transzplantáció* címen hivatalos videóforgalmazásba is került. A 82 perces *Kárhozat* egy fiatal író különleges élettörténetének felidézésével borzasztja kellően nézőjét sorozatgyilkosággal. Az író-rendező *Bernáth Zsolt*, aki a szöveg mellett elsősorban a látvánnyal, a képi világgal igyekszik előrevinni a cselekményt.

A csapat tagjai immáron profi technikával tervezik leforgatni következő forgatókönyveiket. Anyagi források híján azonban a társaság szívesen fogadja támogatók jelentkezését, s pályázatokon szeretné összegyűjteni a forgatáshoz szükséges forintokat, mellyel a produkciók még így is az alacsony költségvetésű filmek sorába tartoznának.

Karády Katalin szerelme

Filmes vonatkozása is lesz az idei Ünnepi könyvhétnek, melyet idén június 4-e és 8-a között rendeznek meg. *Benedek István Gábor Ez lett a vesztünk, mind a kettőnk veszte...* című dokumentum-regényébenKarády Katalin, a búgó hangú, legendává vált énekesnő-színésznő szerelmének, *Újszászy István* tábornoknak, *Horthy Miklós* kémfőnökének izgalmas élettörténetét meséli el. A szerző Újszászy megmaradt naplója, az általa megmentettek memoárja, valamint egyéb kordokumentumok alapján számol be a regényes életről, mely éppen Karády pályafutásának fénykorában fonódott össze a sztárével, s mely a háború befejezése után néhány évvel az ÁVH épületében ért tragikus véget. A kötet a Magyar Könyvklub kiadásában lát napvilágot.

A DVD megkezdi piaci hódítását

Sony-bemutató Budapesten

Egyfajta varázslatnak lehetünk szem- és fültanúi. Ülünk a Sony bemutatótermében, s előttünk tűélesen peregnek az óriástévé képernyőjén a filmjelenetek. Fejünk fölött húznak el a vadászgépek, s ugyan már nem is látjuk a vasmadarakat, ám a hátunk mögött még halljuk, ahogy tovasiklanak a messzeségbe. Szinte benn ülünk abban az épületben, amely hatalmas robbanások közepette lobban lángra, előttünk, mellettünk, felettünk, mögöttünk dőlnek le nagy robajjal a gerendák, mármár menekülésre fognánk a dolgot, amikor a kép szerencsére egy békésen játszadozó gepárdcsaládra vált...

Moziban érezhetjük magunkat, igazi házimoziban. A csodálatos kép- és hangvarázslat élővé teszi a látványt, úgy érezzük, mi is ott sétálunk Afrikában az állatok között vagy ott sertepertélünk az amerikai légitámaszponton a vadászpilóták közvetlen közelében.

A DVD okozza e varázslatot, a digitális technika e legújabb vívmánya. A Sony 1998. február 13-án Brüsszelben mutatta be első, európai forgalmazásra szánt DVD-lejátszó berendezését, a **DVP–S715**-öt, s április 21-én már Budapest volt a bemutató helyszíne. A berendezésegyüttes lelke a lejátszókészülék, mely e hónapban már látható, kipróbálható, s ami a legfontosabb: 219 990 forintos áron meg is vásárolható a nagyobb magyarországi Sony márkakereskedésekben. A Sony azonban nemcsak magát a DVD-játszót kínálja a fogyasztók számára, hanem egy teljes digitális térhatású rendszert. Ez magában foglalja a tavaly innovációs díjat nyert FD széles képernyőjű televíziót, egy új fejlesztésű digitális hangprocesszort, a megfelelő 5.1 csatornás erősítővel és hangsugárzókkal. Igaz a másfélmillió forintot kóstáló 1 méter 27 cm-es óriásmonitor és a további bő egymillió forintba kerülő hangfalerdő, különleges erősítő és processzor ma a digtális technika csúcsát jelenti, de a leendő vásárlónak nem kell megrökönyödnie: ekkora szerelés be sem fér a nappaliba, és nincs is rájuk szükség 20–50 négyzetméter behangosítására. Hogy mire van

Sony DVP–S715

MAGYARORSZÁGON FORGALOMBA KERÜLŐ MAGYAR NYELVŰ DVD-FILMEK:

WARNER BROTHERS *(magyar felirattal)*

1998. május első hete: Batman és Robin, Támad a Mars!, Vírus, Zaklatás, Fejjel a falnak, Maverick – A halálos póker, Az eastwicki boszorkányok, Ha ölni kell, Veszedelmes viszonyok, Az ügyfél.

COLUMBIA TRISTAR *(magyar felirattal)*

1998. május 15.: Jumanji, Repülj velem!, Jerry Maguire – A nagy hátraarc, Célkeresztben, Egy becsületbeli ügy, Philadelphia, Szenvedélyek viharában, Matilda, a kiskorú boszorkány

Június 15.: A szerelem hullámhosszán, Értelem és érzelem

Július 20.: Pénzvonat, A hálózat csapdájában, Larry Flynt, a provokátor, Az első lovag, Kábelbarát

Augusztus 17.: Anaconda, Frankenstein, Farkas, Bűvölet

Szeptember 21.: Egyedülálló nő megosztaná..., Gyorsabb a halálnál, Az esküdt, Mindhalálig

***

Az ősszel a UIP–Duna Film gondozásában *magyar szinkronhanggal* várható 17 DVD-film közül valószínű: Waterworld, Apolló 13, Casino, Hanta Boy, Lánglovagok, A bölcsek kövére.

Karácsony előtt van esély arra, hogy a Gaumont – Best Hollywood jóvoltából megjelenik *Az ötödik elem.*

A LEMEZ

A DVD – Digital Video vagy Versetile Disc – lemez, hasonlóan az hang-CD-hez, 12 centiméter átmérőjű, ugyanolyan vastag (1,2 mm) és a tárolt információkat szintén lézersugár tapogatja le. A hangjeleken kívül azonban képjeleket is tartalmaznak. A hagyományos CD 650 Megabyte (MB) tárolókapacitással rendelkezik, míg a DVD ennek több mint hétszeresével, 4,7 Gigabyte-tal. Egy ilyen lemezre kb. 130 percnyi játékidejű, kiváló minőségű mozgókép fér 8 féle szinkronhanggal, 32 nyelvű feliratozási lehetőséggel, Dolby Surround, AC3-as mozihang minőséggel.

szükség? A legfontosabb a lejátszó. A DVP–S715 készülék a Sony ES – Extremly High Standard – szériájába tartozik, mely a különösen magas minőségi kategóriát jelenti. A készülék mechanikai kivitele is tükrözi a minőségi kategóriát: „Már alumínium előlapja, rezonanciamentes készülékháza, rezgésmentesítő lábazata stabil konstrukciót takar, hálózati transzformátora kerekvasmagos kivitelű. A lemezfiókot egy speciális anyagból készítik, mely üvegszál és kálciumkarbonát (a márvány egyik alkotóeleme) keverékéből készül. Tartalmazza a változtatható együtthatójú digitális szűrő (Variable Coefficient Digital Filter) két legfonosabb beállítását, a lassú és a gyors levágási karakterisztikájú kritikus csillapítású szűrőt" – olvashatjuk a részleteket a szakszerű tájékoztatóban.

A Sony újdonsága, hogy európai verziójú DVD-lejátszója hangminőségét tovább fejlesztették, így az többet nyújt, mint egy átlagos CD-játszó. A DVP–S715-öt mechanikailag és elektronikailag a CD-nél hétszerte nagyobb adatsűrűséggel rendelkező DVD-lemezek kifogástalan lejátszására készítették fel. A Sony – egyedülálló módon – két egymástól teljesen független lézeroptikai egységet használ: egyet a CD, egyet a DVD-formátum lejátszására optimalizáltak.

Mivel a hangformátum-háború békekötéseként múlt év decemberében Európára is elfogadták az AC3 tömörítési szabványt, a japán vállalatóriás úgy döntött, lejátszóját mindhárom formátum lejátszására előkészíti. Így a DVP-S715 tudja mind a lineáris PCM-jel lejátszását, előkészítve a 96 kHz/24 bites mintavételezésre, s mind a Dolby Digital – háromdimenziós mozihang –, mind az MPEG–2 hangnormával kompatibilis. Távvezérlőjén a legfontosabb gombok sötétben foszforeszkálnak, így kezelése rendkívül egyszerű. Jog-tárcsa könnyíti meg a keresést, léptetést, akár képenkénti pontossággal. A készülék több fokozatú digitális képzajcsökkentővel is rendelkezik, mechanikája rendkívül gyors működtetésű. Az egyéb berendezésekkel való csatlakoztatásokra két Euro-Scart, egy S-Video és egy RCA rendszerű kimenet is rendelkezésre áll.

Egy DVD-lejátszó akkor ér valamit, ha segítségével műsort is lehet nézni. Májustól az év végéig félszáz népszerű amerikai játékfilm jelenik meg eredeti angol hanggal és magyar felirattal, illetve tizenhét film esetében magyar szinkronnal. Valamennyi lemez MPEG–2 és AC3 hangkódolású lesz, vagyis megfelelő erősítővel és hangfalakkal a csodálatos kép különleges hangminőséggel párosulhat. Egy-egy DVD-lemez ára minimum 5 ezer forint lesz, és nagy valószínűséggel 10 ezer forint alatt marad. A lemezeket az Egyesült Államokban gyártják, s közvetlenül onnan érkeznek folyamatosan a magyar piacra.

Szakemberek szerint a DVD a VHS-t még jó ideig nem fogja kiszorítani a világ piacairól, a következő években azonban várható, hogy a digitális technika előretör, mind több otthonba lopódzik be, s alapvetően megváltoztatja majd videózásról alkotott elképzeléseinket, vágyainkat, igényeinket, idővel pedig szokásainkat.

PANASONIC- ÉS PHILIPS-LEJÁTSZÓK

Csaknem háromnegyed éve jelent meg a magyar piacon a ***Panasonic DVD–A100***-as és a ***Thomson DTH–1000***-es DVD-lejátszója (lásd Video Magazin, 1997. 6. szám). A két készülékből összesen ha félezer kelhetett el, melynek több oka is lehetett. Részben hiányozták a magyar piacról a „szoftverek", azaz a nézhető lemezek, s amelyek importként korlátozott számban és filmmennyiségben megjelentek, azokon nem volt választható még feliratban sem a magyar nyelv. A készülékek piacra kerülésének idején pedig még dúlt a csata a fejlesztők között, nem dőlt el, mely hangnorma lesz egységesen érvényes Európára. Természetesen az első DVD-vásárlóknak sem kell eldobniuk készüléküket, de a májusban forgalomba kerülő – a szakma zsargonjában második generációs – lejátszók már minden szempontból megfelelnek az öreg kontinensre szabott kép- és hangszabványoknak.

A **Panasonic** a **DVD–A350**-es géppel jelentkezik, melyben megtalálható az MPEG–2 és a Dolby AC3 processzor. Ajánlott fogyasztói ára 209 990 forint. Hamarosan megjelenik az üzletekben a dekóder nélküli **A150**-es típus is.

Még idén ott lesz a magyar üzletekben a világ első hordozható DVD-lejátszója is. A Távol-Keleten februárban forgalomba került **Panasonic DVD–L10**-es készülék 160X160X43 mm méretű, 15 cm-es képernyővel, tömege nem éri el az egy kilogrammot. A gépet természetesen előkészítették a Dolby Digital MPEG–2 és az 5.1 digital surround hang dekóder csatlakoztatására. Ára várhatóan 300 ezer forint körül alakul.

A **Philips**, a DVD fejlesztésében szintén részt vett harmadik vállalatóriás a **730**-as típusával jelenik meg Magyarországon, 149 900 forintos ajánlott áron, szintén beépített MPEG–2 és AC3 dekóderrel. A többi készülékhez képest olcsóbb árat a Philipsnél azzal indokolják, hogy termékük Európában (Belgiumban) készül, míg a másik két cég azzal érvel, hogy Japánban készülő termékük minőségben, szolgáltatásban többet nyújt, melyet a nyugat-európai szaklapok teszteredményei is igazolnak. Érdekesség, hogy elvileg hamarosan Magyarországon is megkezdődhet a Philips DVD-készülékek gyártása. Legalábbis erre is utalhattak a Philips Magyarország képviselőinek korábbi nyilatkozatai, melyek szerint a székesfehérvári végszerelő központjuk máris készen áll digitális termékek gyártására, melybe a számítógépes DVD–ROM-ok éppúgy beletartozhatnak, mint a DVD-lejátszók.

Panasonic DVD–A350

Az Oscar-tippjáték

eredményhirdetése

Az idei Oscar-díj kiosztását is a szokásos izgalommal várták mindazok, akiket érdekelnek a filmek és a látványos show-műsorok, de a meglepetések ezúttal talán elmaradtak, melyet játékunk végeredménye is tükröz. A világ legdrágább filmje és legnagyobb kasszasiekre, a Titanic bizos befutó lett. Oscar-tippjátékunk tizenegy kategóriájából négyben szerepelt valamilyen formában ez az alkotás. A papírforma ezért többnyire bejött – vagy legalábbis szerkesztőségünk jóslatai többé-kevésbé valóra váltak –, ezért számos kategóriában a kevés pontot hozó, biztos befutóra tippelők jártak jól.

Az év filmje (Titanic), a legjobb rendező (James Cameron) és a legjobb operatőri munka (Titanic, Russell Carpenter) „fix" tippek 1–1 pontot értek, de már 3 pont járt annak, aki eltalálta a Celine Dion által énekelt My Heart Will Go On című Titanic-betétdal győzelmét. Szintén 3 pontot ért a jól választóknak Jack Nicholson győzelme, csakúgy mint Robin Williamsé (a legjobb férfi epizódszereplő katregóriában), de aki Helen Huntra voksolt, mint a legjobb női főszereplőre, már 6 pontot kasszírozhatott. Egyetlen pont járt annak, aki a Szigorúan bizalmas adaptált forgatókönyvében bízott jól, Kim Basinger Oscarja 2 pontot hozhatott a jól tippelőnek.

A nagy meglepetést a legjobb eredeti forgatókönyvírói kategória jelentette: a rangos díjat két fiatal nyerte a Good Will Hunting írásáért (egyiküket, Matt Damont színészként is jelölték). A papírforma a legjobb külföldi film kategóriában is borult. Az Oscart a holland Karakter című film nyerte, melynek esélyszámát 3:10-hez állapítottuk meg, így aki erre tippelt, egyből 7 ponttal lett gazdagabb.

A tippjáték fej-fej mellett végzett két nyertese 11 kategóriából 10-szer tippelt jól! Ez fantasztikus arány, ehhez a sikerhez bizonyára alapos filmes ismeret, no és talán még több szerencse is kellett. Mindketten csak egyet hibáztak, igaz, ezzel mindkettőjük egyből hét pontot vesztett...

A verseny többi résztvevője egyenletes, jó eredményt ért el. Számos egyforma eredmény született: ezekben az esetekben sorsolással határoztuk meg a végeredményt.

A győzteseknek gratulálunk, a többieknek pedig köszönjük a játékot!

A nyereményeket az InterCom postázza.

Íme a díjak és a nyertesek:

I. DÍJ: 6 db műsoros videókazetta + 10 db filmplakát (X akták 1–6.) :
TORNÓCZKY ISTVÁN *(28 pont)* **7130 Tolna**

II. DÍJ: 4 db műsoros videókazetta (Az utolsó akcióhős, Micsoda nő, Napok romjai, (Híd a Kwai folyón) + 8 db filmplakát:
BAGYINKA ZSOLT *(28 pont)* **1093 Budapest**

III. DÍJ: 3 db műsoros videókazetta (Batman, Batman visszatér, Mindörtökké Batman) + 8 db filmplakát:
RUSZNYÁK GÁBOR *(27 pont)* **3100 Salgótarján**

IV. díj: 3 db műsoros videókazetta (Ace Ventura 1–2., Kábelbarát) + 5 db filmplakát:
Lantai Linda** (26 pont) **1083 Budapest

V. díj: 2 db műsoros videókazetta (Jumanji, Száguldó erőd) + 5 db filmplakát:
Tóth Ferenc** (25 pont) **7632 Pécs

VI. díj: 2 db műsoros videókazetta (Desperado, Végképp eltörölni) + 2 db filmplakát:
Faddi Zsolt** (25 pont) **8095 Pákozd

VII. díj: 1 db műsoros videókazetta (Szemtől szemben) + 5 db filmplakát:
Tóth Dániel** (25 pont) **5440 Kunszentmárton

VIII. díj: 1 db műsoros videókazetta (A szikla) + 3 db filmplakát:
Sántha Andrea** (25 pont) **2921 Komárom

IX. díj: 1 db műsoros videókazetta (A hálózat csapdájában) + 2 db filmplakát:
Vangel Gyula** (25 pont) **1039 Budapest

X–XIII. díj: 1 db műsoros kazetta + 1 db filmplakát:
Arató Réka** (25 pont) **7624 Pécs (Holt költők társasága), Habulin Zsolt** (25 pont) **1139 Budapest (A hírek szerelmesei), Nagy András** (25 pont) **1201 Budapest (Szenvedélyek viharában), Vozáry Róbert** (25 pont) **3300 Eger (Coctail)

XIV–XXV. díj: 4–4 db plakát:
Zalaba Ferenc László** (25 pont) **2931 Almásfüzitő,
Varga László** (25 pont) **4026 Debrecen, Kláris Csaba** (24 pont) **1066 Budapest, Pados Róbert** (24 pont) **9672 Gérce, Gyöngyösi Árpád** (24 pont) **8654 Ságvár, Hideg Balázs** (24 pont) **5820 Mezőhegyes,
Náray Szilvia** (23 pont) **1051 Budapest, Kolcsár Attila** (23 pont) **4461 Nyírtelek, Vesszős István** (23 pont) **1041 Budapest, Haász Róbert** (22 pont) **Budapest, 2066 Szár, Vargáné Vancsek Veronika** (22 pont) **Budapest, 4320 Nagykálló, Jancsó Róbert** (22 pont) **5008 Szolnok

OSCAR-N

Az Oscar, ha tetszik, ha nem, a film ünnepe – elsősorban az amerikai filmé. Mivel azonban az amerikai film a nagyvilág mozi-, videó- és tévépiacán meghatározó szerepet tölt be, így az Oscar-díjátadás évről évre a filmvilág ünnepévé is válik. Aki Hollywoodban labdába rúghat – legyen az színész, rendező –, egy csapásra ismert lehet valamennyi kontinensen.

Az Oscar-ceremónia több, mint háromórás show-ját évente egymilliárdan nézik végig. E parádén ugyan elsősorban az amerikai szórakoztatóipar ünnepli önmagát, de azt olyan látványosan teszi, olyan sok, mindenki által szeretett sztárral, alkotóval, hogy az kíváncsivá teszi a filmbarátok többségét. A sztárok java részét évente egyszer itt, ezen a gálán lehet látni magánemberként, (többnyire) őszinte érzésekkel az arcokon, hogy aztán egy esztendőre újra becsukódjanak a hollywoodi stúdiókapuk és a Beverly Hills-i előkelő otthonok ajtajai. Még *Jancsó Miklós, Bacsó Péter, Makk Károly* magyar filmrendezők is elárulták a napokban: igenis feldobja őket egy-egy Oscar-ceremónia látványa. Végül is e Los Angeles-i filmünnep egy művészeti ág diadala, még akkor is, ha mára egyértelművé vált: a kultúra e része jól jövedelmező iparággá vált, melyben óriási méretekben, iparszerűen folyik a gyártás, termelés, melyhez profi módon kapcsolódnak a termék eladásának különböző fortélyai.

ÉLŐ LEGENDÁK

Idén a kerek évforduló remek alkalmat adott a visszaemlékezésre. A 70. Oscar-ceremónia egyfajta összegzés és visszaemlékezés is volt. A húszas évek vége óta az amerikai filmakadémia több, mint kétezerkétszáz szobrot adományozott az alkotóknak. Összeállt a hatalmas tabló, amikor a szervezők meghívták az ünnepségre a máig élő valamennyi színészt és színésznőt, aki Oscar-díjat kapott. A színpadon egymás mellett ott ült mosolyogva többek között *Kathy Bates, Michael Caine, Cher, Sean Connery, Geena Davis, Robert De Niro, Michael Douglas, Richard Dreyfuss, Faye Dunaway, Robert Duvall, Whoopi Goldberg, Charlton Heston, Dustin Hooffman, Joe Pesci, Holly Hunter, Ben Kingsley, Martin Landau, Walter Matthau, Jack Lemmon, Mira Sorvino, Susan Sarandon* és *Jack Nicholson*, aki frissen kapott harmadik Oscarját tartotta nagy boldogan bal kezében. Ott ült az egykori gyereksztárnész, *Shirley Temple*, akit még 1934-ben jutalmaztak Oscarral, s eljött *Irene Dunne* is, aki 1936-ban, majd 1937-ben is kitüntetett volt. Néhányan azonban hiányoztak: így *Tom Hanks, Juliette Binoche, Shirley MaClaine, Nicolas Cage, Kevin Spacey, Jessica Lange, Al Pacino, Gene Hackman, Jodie Foster, Sally Field, Kevin Kline*. Hogy miért, az nem derült ki.

A szervezők megemlékeztek az utóbbi időszakban meghalt művészekről is, így az Oscar előtti napokban elhunyt *Lloyd Bridges*ről és *J. T. Walsh*ról, majd *Jacques Cousteau*ról, *Toshiro Mifuné*ről, *Chris Farley*ról, *Robert Mitchum*ról, *James Stewart*ról.

A szervezők filmrészletekkel emlékeztek 1928-tól napjainkig valamennyi legjobb film díját elnyert alkotásra, és nem maradhattak el egy-egy jelenet erejéig az elmúlt hét évtized bájos filmfőszereplői, az állatok sem: kutyák, nyulak, lovak, bálnák, kígyók, oroszlánok, delfinek, medvék és gorillák.

A TITANIC JEGYÉBEN

Az ezévi Oscar a *Titanic* jegyében telt el. A filmet, illetve alkotóit tizennégy díjra jelölték, melyből tizenegyet el is nyert a romantikus katasztrófafilm, beállítva a *Ben Hur* 1959-es Oscar-rekordját. A mű eddig már 1,4 milliárd dollár bevételt hozott a világ mozipénztárainál, ebből 530 milliót az amerikai kontinensen. Az est végén *Warren Beatty* adta át *James Cameron*nak a legjobb rendező díját, aki akkor már két Oscart mondhatot magáénak: egyet vágóként, egyet társproducerként vehetett át. Cameron viccesen mondta: akiknek – családtagjain kívül – meg akarja köszönni a közös munkát, azokat szinte mind jelölték Oscarra... Két gyermeke mellett színésznő feleségének, *Linda Hamilton*nak is megköszönte a díjat, no meg a közönségnek, akik szeretettel fogadták a filmjét. Végül azért hangsúlyozta: filmben elbeszélt története tragikus eseményt dolgoz fel, ezért is kérte a Shrine Auditoriumban egybegyűlteket: adózzanak egy percnyi csend erejéig a Titanic-áldozatok emlékének. Csak a rosszmájúak tették fel a kérdést: ha Cameron csak két

Oscart nyer, akkor ez az emlékezés elmaradt volna?

KIM BASINGER, A HITETLEN

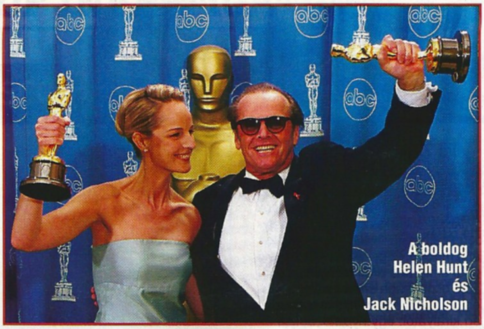
Kim Basinger hitetlenkedve és döbbenten fogadta *Cuba Gooding Jr.* bejelentését: *„The Oscar Goes To: Kim Basinger!"* vagyis az Oscart Kim Basinger kapja! A szőke szépségen látszott: ezúttal nem játssza meg magát, valóban nem hisz a bejelentésnek. A színpadon zavarában és meghatódottságában a díjat mindenkinek köszönte, akivel valaha életében találkozott... Majd köszönő szavakkal sorolta családtagjait: így kislányát, s férjét, *Alec Baldwin*t, aki kitörő örömmel, könnyes szemekkel, kurjongatva tapsolt felesége sikerének.

Robin Williams negyedik jelölését válthatta Oscarra. Ez az első alkalom, amikor nem tudok beszélni – mondta izgatottan, jobbjában szorongatva az aranyszobrocskát. Megköszönte a díjat már nem élő apjának, aki annak idején ugyan beletörődött abba, hogy színész lesz fiából, csak arra kérte: szerezzen magának egy rendes hivatást is...

Később maga Robin Williams sorolta fel a legjobb férfi főszereplőnek jelölt öt színészt, hűen önmagához, parodizálva őket: *Jack Nicholson*t, *Robert Duvall*t, *Matt Damon*t, *Peter Fondá*t és *Dustin Hoffman*t.

A DÍJAZOTT DALRA FAKAD

Stanley Donen koreográfus-producer-rendező, a 74 éves élő legenda dalra fakadt, táncra perdült, amikor *Martin Scorsesé*től átvette életművéért az Oscar-szobrot. 1944-től négy évtizeden át három tucat film koreográfusa, majd producere, rendezője volt. Leghíresebb koreográfiája az *Ének az esőben.* Jól kell megválasztani a munkatársakat – mondta szerényen, s valóban, a legkiválóbb színészekkel, táncosokkal dolgozhatott együtt *Cary Grant*től, *Fred Astaire*-en, *Frank Sinatrá*n át, *Ingrid Bergman*ig, *Sophia Loren*ig. Muszáj ott lenni a forgatáson – tette hozzá –, különben nem mondhatod később, hogy te csináltad, és nem kapsz érte később Oscart...

A boldog Helen Hunt és Jack Nicholson

JACK NICHOLSON KÖSZÖNETE

A hagyományokhoz híven az előző évi legjobb női főszereplő díjazottja adta át az idei legjobb férfi színésznek az aranyszobrot. Így a *Fargo* tavaly kitüntetett hősnője, *Frances McDormand* nyújtotta át *Jack Nicoholson*nak élete harmadik Oscarját. Nicholson ezúttal sem hazudtolta meg önmagát, a *Lesz ez mégy így se!* filmbéli alakítását utánozva, kacsázó léptekkel ment fel a színpadra. A díjat megköszönte a film készítőinek, elsősorban *James L. Brooks* rendezőnek, majd elhunyt színésztársainak, így *Robert Mitchum*nak, *J. T. Walsh*nak is köszönetet mondott.

MAGYAR SIKER HOLLAND FILMBEN

Közvetve magyar díjazottja is volt az idei Oscarnak, hiszen a legjobb nem amerikai film kategóriában az a *Karakter* című holland alkotás nyert, amelynek egyik operatőre *Nyerges Tamás,* aki operatőri találmánya, a steadycam révén vált híressé szakmájában. Ez nem más, mint a testre szerelhető kamera, melynek segítségével mintegy kézikameraként, mégis remegés nélkül lehet mozgásban követni és rögzíteni a kívánt cselekményt, nincs szükség kamerasínre. Mike van Diem rendező ki is használta e technika nyújtotta lehetőséget, s az operatőri feladatokkal a magyar szakembert bízta meg. Az csak külön büszkeséggel tölthet el minket, hogy találmányáról, évekkel ezelőtt, Nyerges Tamás a Video Magazin hasábjain is beszámolt.

Így készült a hatalmas díszlet Oscar-szobor

Egy kis hazai

A honi filmbarátok idén először kísérhették élő adásban figyelemmel a Los Angeles-i Oscar-ceremóniát magyar nyelvű televíziós csatornán. A felmérések szerint március 24-én kedden, hajnali 2-től fél 7-ig az HBO négy és fél órás monstre egyenes adását a 200 ezer előfizető háztartás egynegyedében nézték, s ez az arány az esti másfél órás összefoglaló idején megközelítette a 10 százalékot. Akadt olyan néző, aki reggelig virrasztott, s akadtak olyanok is, akik a korai lefekvés után kora hajnali ébredéssel kezdték a napot, hogy élőben lehessenek szemtanúi a díjátadásoknak.

Sikert aratott *Návai Anikó Oscar? Oscar!* című kötete is, mely március derekán került a könyvesboltokba, s napok alatt elfogyott. Mire e sorok nyomtatásba kerülnek, vélhetően már a második kiadás is fogytán van.

MOZI

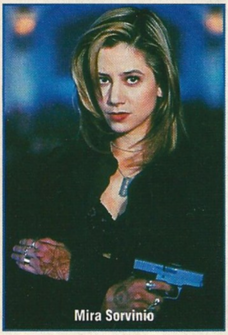
ELŐZETES

VIDEO

A MAGYAR MOZIKBAN

immáron nem szőke, hanem barna hajjal tűnik majd fel **Mira Sorvino** június első hetében, a *Gyilkosok gyilkosa* című akciófilmben, melyben célponttá válik egy halálos játszmában. Egy Amerikában élő kínai emigráns profi bérgyilkos családja biztonsága érdekében kénytelen elvállalni egy megbízást az alvilág királyától: egy nyomozót kell eltennie láb alól, de ő életben hagyja a rendőrt. Ezzel viszont a saját élete kerül veszélybe, s az újabb felbérelt bérgyikosok immár az árulóra is vadásznak... A további szereplők **Chow Yun-Fat** és **Michael Rooker**.

Június második hetére csúszott *Az élet sója* című szerelmi történet **Ewan McGregor, Cameron Diaz,**

Mira Sorvinio

Holly Hunter és **Ian Holm** játékával. Ewan tipikus balekot játszik, aki egy óriásvállalatnál dolgozik mint takarító, egyébként meg regényírással tölti idejét. A tüskés nyelvű Cameron egy dúsgazdag család sarja. Mindketten unatkoznak, arra is alig van esélyük, hogy valaha is találkozzanak. Az égiek mégis másként döntenek...

Két sztár, **John Travolta** és **Dustin Hoffman** játszanak az *Őrült város* című filmben, melynek rendezője **Constantin Costa-Gavras.** Max Brackett (Hoffman), a békés kaliforniai kisváros tévéhíradójának jobb napokat látott tudósítója egyszerű kis riportra készül a helyi természettudományi múzeumban. Az események azonban hirtelen drámai fordulatot vesznek: az egyik volt biztonsági őr, Sam Bailey (Travolta) túszul ejti a múzeum igazgatónőjét és az épületben tartózkodó iskolás gyerekeket. A tudósító is bennreked a múzeumban, de erről a túszejtőnek kezdetben nincs tudomása. A riporter ismét médiasztárrá emelkedhet, és visszatérhet New Yorkba, csakhogy... Az épület előtt várakozó saj-

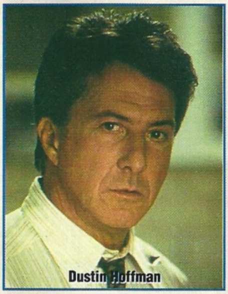

Bill Murray

tó munkatársai véres túszdrámát várnak, a félelmetes terrorista viszont igencsak amatőr. A további szereplők **Mia Kirshner** és **Alan Alda.**

Leonardo Pieraccioni írta és rendezte a temperamentumos *Latin vér* című filmet, melynek főszerepét is ő játssza, a forróvérű latin szépség, **Lorena Forteza** társaságában. Az ősi szenvedélyektől fűtött, ám évszázados hagyományok által szabályozott toscanai kisvárosba igazi spanyol flamenco-táncosok érkeznek! A Ciklon nevű társulat öt érzéki táncosból, két színpadi munkásból és egy direktorból áll, akik a főhős, Levanté családjának házában szállnak meg. Levantét rabul ejti az egyik lány szépsége, mozgása, s hamarosan az egész falu élete megváltoztatja a tánccsapat. Élettel, vidámsággal, érzelmekkel telnek meg a napok, s az álmos falusi hétköznapok világa egyből a múlté lesz. Az élet ismét vonzó, izgalmas kalanddá válik az ott lakók számára is...

Bill Murray és **Peter Gallagher** a két főszereplő **Jon Amiel** filmjében, melynek címe: *A férfi, aki túl keveset tudott.* A főhős kivételesen egy videótékás, egy kétbalkezes iowai kisember (Murray), aki születésnapi ajándékként meglepi önmagát: meglátogatja Angliában élő öccsét (Gallagher), a sikeres üzlet-

Dustin Hoffman

embert, akinek aznap este fontos ügyfelei érkeznek vacsorára. Hogy megszabaduljon csetlő-botló bátyjától, befizeti egy tévévetélkedőbe, amelyben a versenyző – színészek segítségével – részt vehet egy teljesen valósághű krimiben. A feladat mindössze annyi, hogy egy utcai telefonfülkében válaszolni kell a játékvezető hívására, és elmenni a megadott címre. A telefon meg is szólal, de a hívás egy valódi bérgyilkos számára érkezik. A videó-

Joanne Whalley

tékás mit sem sejtve elindul, hogy teljesítse a feladatot, és ezzel kezdetét veszi az őrület... A női főszereplő **Joanne Whalley,** immáron az exférj, **Kilmer** neve nélkül.

Június végén megérkezik a nagy sikerű Blues Brothers folytatása, a *Blues Brothers 2000.* A főszereplők **Dan Aykroyd** és **John Goodman.**

A HONI VIDEÓTÉKÁKBAN

jönnek a béketeremtők! A magyar címet mozikban sem kapott **Steven Spielberg**-produkcióban, a *The Peacemaker* című filmben **Nicole Kidman** és **George Clooney** veszi fel a harcot a keletről érkező veszedelemmel. Miután felrobbant a volt Szovjetunió területén egy atomvonat, meg kell szerezni a robban(t)ás előtt a szerelvényről ellopott nukleáris robbanófejet. Egy különleges alakulat alezredese és egy atomtudósnő a legmodernebb technika segítségével kutatja fel a tolvajokat. Epizodistaként láthatjuk a szimpatikus német színészt, **Armin Mueller-Stahlt** is.

James Bond is megirigyelhetné **George Clooney** bátorságát, vakmerőségét és technikai eszköztárát – de nem irigyli, van neki éppen elég különleges fegyvere, amint ez kiderül *A holnap markában* című, sorrendben 18. James Bond-filmben. Másodszor alakítja kiválóan a 007-es ügynököt **Pierce Brosnan,** akinek ezúttal egy őrült médiacézzárral kell felvennie a versenyt, aki az egész világot be akarja csapni. Őt **Jonathan Pryce** (az *Evitá*ból Perón elnök) személyesíti meg. Természetesen a szép lányok sem hiányoznak Bond ágyából. A leghűségesebb és legvakmerőbb közülük a kínai szépség, **Michelle Yeoh.**

Bille August dán rendező ezúttal krimit forgatott: **Gabriel Byrne** és **Julia Ormond** a főszereplői *A hó hatalmá*nak, melyben egy eszkimó származású kisfiú látszólag minden ok nélkül ugrik le egy ház tetejéről. Hogy mi áll a háttérben, az sokáig rejtély marad...

Folytatódik a *Reszkessetek betörők 3.,* de már új szereposztásban. Ezúttal nem egyszerű betörőkkel, hanem emberrablókkal gyűlik meg az ifjú hős baja, akit **Alex D. Linz,** a *Szép kis nap!* kisfiúja személyesít meg.

Álljon meg a násmenet! – ezt már **Julia Roberts** kiálthatná új filmjében, melyben nősülni akar kamaszkori szerelme, akit **Dermot Mulroney** személyesít meg. A baj csak az, hogy nem őt akarja elvenni, hanem **Cameron Diazt**...

Romantikus vígjáték a *Nem vagyunk már ugyanazok,* **Julianne Moore** és a *Vészhelyzet* Carter doktoraként ismert **Noah Wyle** játékával. A *Kazaam* után újabb videófilmben láthatjuk viszont az NBA kosaras sztárját, **Shaquille**

Lorena Forteza

O'Nealt: az *Acélzsaru* című akciófilmben fegyverfejlesztő mérnököt alakít.

Chevy Chase híres vakációsorozatában tér vissza. *Európai vakáció*ja során Angliában családjával a Stonehenge-et rombolta le, most Las Vegas kifosztásán van a sor a *Vegasi vakáció*ban. Ez a felnőttkor határára érkező fiúgyermeknek csaknem sikerül is, míg a családfő – szerencsétlenségére – a pókerasztalnál próbál szerencsét.

Otthon, véres otthon annak a thriller-vígjátéknak a címe, melyben együtt játszik a két **Cusack**-testvér: **Joan** és **John.** Joant idén Oscarra jelölték, csakúgy mint **Minnie Drivert,** aki szintén látható a filmben, továbbá **Dan Aykroyd** is. (A hölgyek Oscar-jelölésüket két másik filmben nyújtott alakításukért kapták.)

FBI - FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

PROJEKT: VIDEOPREMIER 98. 05. 15.

FEDŐNEVE: DONNIE BRASCO

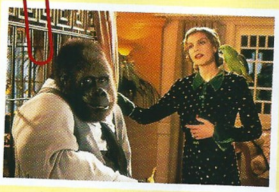

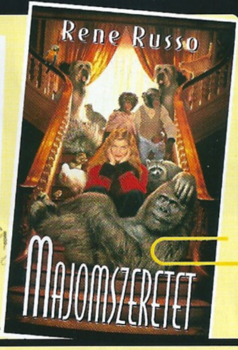

Joe Pistonénak (Johnny Depp), az FBI egyik legjobb ügynökének sikerül Donnie Brasco álnéven a maffia soraiba férkőznie. Elnyeri az idősödő, cinikus maffiózó, Lefty Ruggiero (Al Pacino) bizalmát, aki kezességet vállal érte a Családban. Persze ennyi még nem elég. Ha meg akarja tartani az alvilág bizalmát, tettekkel is bizonyítania kell hovatartozását. Amikor azonban szorulni kezd a nyaka körül a hurok, egyre elkerülhetetlenebbé válik a választás. El kell döntenie, mi a fontosabb: Lefty vagy a nyomozójelvény...

MAJOMSZERETET

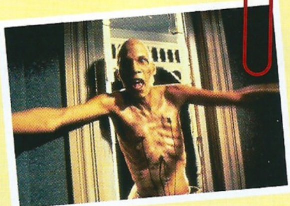
Gertrude szinte betegesen rajong az állatokért. New York-i birtokán kisebb állatkertet rendezett be: kutyákat, trópusi halakat, vadlibákat, galambokat, baglyokat, kígyókat, macskákat és még ki tudja hányféle állatot tart. Ám Trudy igazi nagy kedvencei a pajkos csimpánzok, akiket úgy nevel, mintha édesgyermekei lennének: öltözteti őket, moziba jár velük, tanítja nekik az illemet, sőt néha befogja őket egy kis házimunkára is.
Egy napon azonban beteges kis gorillakölyök érkezik hozzájuk, aki - Trudy odaadó gondoskodásának köszönhetően -, hamarosan felépül és ettől kezdve ő lesz az asszony szeme fénye.

AZ ÉLŐHALOTTAK ÉJSZAKÁJA

Néhány halálra rémült ember barikádozta el magát egy házban, amelyet életre kelt halottak vettek körül. A félelmetes zombikból minden kiveszett, ami valaha emberi volt. Csupán egy dolog hajtja őket: hogy élő emberi húshoz jussanak.
A menekülőket csupán egyetlen cél vezérli: hogy elkerüljék a halottak harapását, amely őket is megölné. Nem tudják, mi az oka annak, hogy kikeltek sírjukból a rég oszlásnak indult rémek, és sokáig nem találják a gyenge pontjukat sem - hiszen hogy is lehetne megölni egy halottat?!

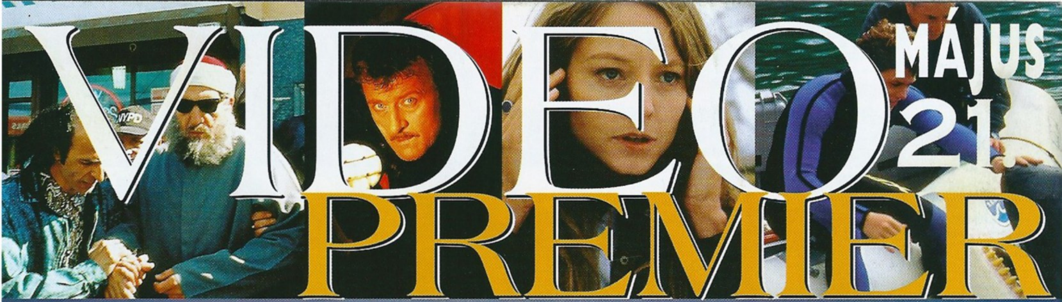
MINDÖRÖKKÉ MENTHETETLEN

Midori most házasodott, de már elege is van az egészből. Saját kezébe veszi a sorsát, és „elrabolja magát".
Minden rendben is lenne, ha nem lenne éppen abban a bankban, amit éppen kirabolnak, és nem éppen őt szemelték volna ki túsznak a bank kirablói. Colin, a sofőr megmenti a lányt, de ezzel magukra uszítja a bandát.
Colin és Midori menekülni kénytelen. Nemcsak a bosszúra éhes bandatagok vannak a nyomukban, de Midori féltékeny férje, a vérszomjas szamuráj is üldözőbe vette őket. Miközben hőseink menthetetlenül egymásba szeretnek, üldözőik nyomát hullák jelzik.

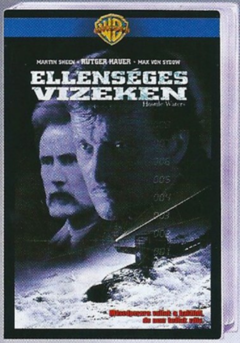

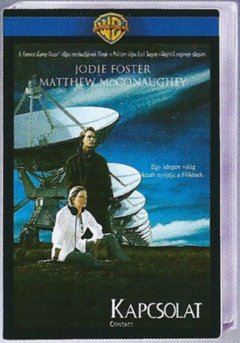

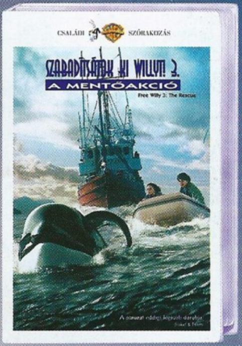
COLUMBIA TRISTAR HOME VIDEO
INTERCOM
1145 Budapest, Bácskai u. 28-36.
Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736
e-mail:video @ intercom.hu

TÁMADÁS A TORONY ELLEN

Egy arab terroristacsoport merényletet követ el. A rendőrség még a helyszínen letartóztatja El Sayyid Nosairt, Omar Abdel-Rahman sejk követőjét. Az ügyben induló nyomozást John Anticev (Peter Gallagher – Aludj csak, én álmodom!) FBI ügynök és Lou Napoli nyomozó vezeti. A nyomozás célja, hogy megállapítsák, Nosair egyedül követte el a merényletet vagy szervezett terrorakcióról van szó. Közben Nosair egyik társa felkeresi Nancy Floyd FBI ügynöknőt (Marcia Gay Harden – Flubber – A szórakozott professzor, A gyilkos donor), és információt szolgáltat a várható terrorakciókról. Ezek a fülesek bizonyíthatják, hogy Nosair nem egyedül felelős a gyilkosságért.

ELLENSÉGES VIZEKEN

1985: Az Egyesült Államok keleti partjaitól nem messze egy orosz és egy amerikai tengeralattjáró várakozik. Az orosz hajó atomtöltetű rakétáit New York és Washington felé fordították. Azon az estén, amikor a két nagyhatalom elnöke, Gorbacsov és Reagan találkozna, az orosz tengeralattjáró egy megtévesztőnek szánt manővere során nekiütközik az őt figyelő amerikai tengeralattjárónak. Az oroszoknál tűz üt ki. Csupán a legénységen és a kapitányon múlik, hogy bekövetkezik-e a katasztrófa: Amerikát csak egy hajszál választja el az atomkatasztrófától, és a világot egy újabb háborútól.

KAPCSOLAT

Ellie Arroway, a megszállott csillagász megingathatatlanul hisz abban, hogy nem vagyunk egyedül az univerzumban. Meggyőződését igazolandó fáradhatatlanul kutatja a világegyetemből érkező rádiójeleket, bár a tudóstársadalom megvetéssel és kétellyel fogadja munkáját. Egy napon azonban a távoli Vega csillag irányából rádióüzenetet fog, melyet a világ minden sarkából összesereglett tudósok fejtenek meg. Remény és rettegés lesz úrrá mindenkin, hiszen amit az emberiség kapott – egy intergalaktikus utazásra alkalmas jármű terve – lehet áldás és átok is: jelenthet űrháborút, de egy új korszak hajnalát is.

A kérdés szakértője az eddig lenézett Ellie lesz, ám az őt megillető elismerésért még mindig harcolnia kell. Egyetlen ember áll ki mellette: Palmer Joss, a megbecsült vallásos tudós, aki mellesleg a nő szerelme volt évekkel ezelőtt.

SZABADÍTSÁTOK KI WILLYT! 3.

Mindannyiunk kedvelt kardszárnyú delfine, Willy harmadszor is visszatért közénk. Sajnos azonban a nagytestű víziemlős újra bajban van, és segítségre szorul.

Jesse, Willy legjobb barátja és tanítója, Randolph a bálnák életét kutatja a Csendes-óceán északnyugati partjainál. Jesse itt találkozik újra háromtonnás cimborájával, és egy új barátra is szert tesz Max, a tízéves kisfiú személyében, aki szintén imádja a tengert és a tenger különös élővilágát.

A *Szabadítsátok ki Willyt!* harmadik része a sorozat eddigi leglátványosabb és legizgalmasabb darabja.

Forgalmazza az InterCom Rt. 1145 Bp., Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736
E-mail cím: video@intercom.hu • *Megújult honlapunk:* http://www.intercom.hu/

KAPCSOLAT JÁTÉK

Vedd fel a KAPCSOLATOT a kedvenc videotékáddal, mert indul a KAPCSOLAT-játék!
KAPCSOLJ RÁ, mert a filmmel kapcsolatos nyereményeket
vagy BEKAPCSOLHATOD, vagy KIKAPCSOLÓDHATSZ velük, vagy mindkettőt egyszerre.
NYEREMÉNYEK: Philips sétálómagnók, a KAPCSOLAT zenéje CD-n és kazettán,
poszterek, Színes-UFO képeslap előfizetések,
A világ legnagyobb UFO-dossziéi című könyvsorozat darabjai.

A FILM ZENÉJE A WARNER MUSIC GONDOZÁSÁBAN JELENT MEG.

PHILIPS
Let's make things better